

D. PAVLI EPISTOLA
AD
EPHESIOS,

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE,	HISPANICE.
GRÆCE,	GALLICE.
LATINE,	ANGLICE.
GERMANICE,	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI

דְּלִית אֶפְסֹס:
הַפְּלִאזִין א
וְלוֹס שְׁלִיחַ
הַיִּשׁוּעַ מְשִׁיחָא
בְּעִבְרִיתָא דְּאֵלֶּהָ
לְאֵלִיו דְּאֵימְתִּירוֹן בְּאַפְסֹס
קְדִישָׁא וּמְהִימְנָא בְּיִשׁוּעַ
מְשִׁיחָא:
*Paulo Apostolo di Iesv Christo per
volontà di Dio, di Santi e fedeli in Chri-
sto Iesv, che sono in Efeso.*
2 שְׁלָמָא עֲמָכוֹן וְטִיבוּתָא
מִן אֱלֹהָא אָבוֹן וּמִן מְרִן
יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא:
*Gratia è pace à voi da Dio Padre
nostro, e dal Signor Iesv Christo.*
3 מְבֹרַךְ הוּא אֱלֹהָא אָבוּהִי
דְּמִבְּרִין לְיִשׁוּעַ מְשִׁיחָא הוּא
דְּבִרְכוֹ בְּכָל בִּירְכוֹ דְּרוּחַ
בְּשִׁמְיָא בְּמְשִׁיחָא:
*Benedetto sia Iddio è Padre del no-
stro Signor Iesv Christo, il quale ha be-
nedetti noi d'ogni benedizione spirituale,
ne le cose celesti in Christo.*
4 אֵיכְנָא דְּקִדְּםָא זָכוֹ בְּהָ
מִן קִדְּםָא תְּרַמִּיתָהּ דְּעִלְמָא
דְּנִהֲנָא קְדִישָׁא וְנִלָּא מוֹם
קְדִמְוִהּ וְנִחֻבָּא:
*Si come ci ha eletti in effo iumanz à
la fondation del mondo, accioche noi si-
fimo santi e irreprehenfibilis dinanzi à lui
per charità.*
5 מְרָם רִשְׁמוֹ לְהַ וְשִׁמּוֹ
לְבָנָא דְּיִשׁוּעַ מְשִׁיחָא אֵיךְ
דְּשִׁפְרָא לְאַנְיָבָה:
*Hauendoci predeterminati ad offerli fi-
gliuoli per Iesv Christo, secondo il bene-
placito de la sua voluntà.*
6 דְּיִשְׁתַּבַּח שׁוֹבְחָתָא
דְּטִיבוּתָהּ הוּא דְּאֵשְׁפַע עֲלֵיו
בִּיר חֲבִיבָה:
*In laude de la gloria de la gratia sua,
con laquale ci ha fatti à se grati nel suo
dilecto.*

הַקְדִּישׁ אֶל־אֶפְסֹס:
א
וְלוֹס שְׁלִיחַ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ
בְּרָצוֹן אֱלֹהִים לְקְדוֹשִׁים
אֲשֶׁר הֵם בְּאַפְסֹס וּלְמִאֲמִינִים
בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
2 תְּחִנָּה לָכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֱלֹהִים
אָבוּנוֹ וּמִיִּשְׁעֵנוֹ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:
*Gracia y paz ayays de Dios Padre nuestro, y
del Sennor Iesus el Christo.*
3 בְּרוּךְ אֱלֹהִים וְאָבִי אֲדִינֵנוּ
יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר בֵּרַךְ אֹתָנוּ
בְּכָל־בְּרָכָה רוּחַ מְשִׁמִּים
מִלְּמַעְלָה בְּמְשִׁיחַ:
*Bendito el Dios y padre del Sennor nuestro
Iesus el Christo, elqual nos ha bendicho en toda
bendicion Espiritual en bienes celestiales en el
Christo:*
4 כְּאֲשֶׁר בָּחַר אֹתָנוּ בּוֹ בְּטָרָם
הַטֵּבַע הַעוֹלָם לְהִיחָנוּ קְדוֹשִׁים
וְחַיִּימִים לְפָנָיו בְּאַהֲבָה:
*Como nos escogió en el antes de la funda-
cion del mundo, para que fuessemos Sanctos y sin
mancha delante de el en charidad.*
5 אֲשֶׁר מְקִדְּםָא רָשָׁם לְשִׁים
אֹתָנוּ בְּמִגֹּן בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ
בְּנִפְשׁוֹ כְּרָצוֹן חֶפְצוֹ:
*Elqual nos sennaló antes para ser adoptados
en hijos por Iesus el Christo en si mismo por el
buen querer de su voluntad.*
6 לְתִהְיֶלֶת כְּבוֹד תְּחִנָּתוֹ אֲשֶׁר בְּהָ
תָּנוּ אֹתָנוּ בְּדִידוֹ:
*Para alabança de la gloria de su gracia con
laqual nos hizo graciosos à si en el llamado.*

ΠΑΥΛΟΣ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.
Α ἡ ἀλφειοῦς ἀπέστειλεν ἡ-
μεῖς χριστὸν ὡς θελή-
ματι τοῦ πατρὸς ὡς ἐφ' ἡμῶν
πρὸς ὑμᾶς ἐν ἡμεῖς.
*PAVL Apostre de Iesus Christ, par
la voloné de Dieu, aux saints & fideles
en Iesus Christ, qui sont en Ephese.*
2. Χαρις υμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἡ-
μεῶν Ἰησοῦ.
*Grace vous soit & paix de par Dieu
nostre Pere, & de par le Seigneur Iesus
Christ.*
3. Εὐλογεῖται ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἡμεῶν ἡμεῶν, ὁ ὡλο-
γῶν ἡμᾶς ἐν πνεύματι ἀληθείας
προβλεπόμενος ἐν τοῖς αἰώνοις
ἐν χριστῷ.
*Benit soit Dieu, qui est le Pere de
nostre Seigneur Iesus Christ, qui nous a
benits en toute benediction spirituelle
és lieux celestes en Christ:*
4. Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐ-
τῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι
ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατε-
νώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
*Selonqu'il nous auoit eusse en lui,
deuant la fondation du monde, afin que
nous fuissions saints & irreprehenfibles
deuant lui en charité:*
5. Προερίσας ἡμᾶς οἱς υἱο-
θεσίαν ὡς ἡμεῖς ἡμεῖς οἱς αὐτοῦ,
κατὰ τὴν ἀδοκίαν τῆς ἡμεῶν
αὐτῷ.
*Nous ayant predeterminés pour nous
adopter à foi par Iesus Christ, selon le
bon plaisir de sa volonte:*
6. Εἰς ἐπαύριον δόξης τῆς ἡμεῶν
αὐτῷ, ἐν ᾗ ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
ἐν τῷ ἡμεῶν.
*A la louange de la gloire de sa grace
de laquelle il nous a rendus agreables
en son bien-aimé:*

AD EPHESIOS.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei: omnibus sanctis qui sunt Ephesi, & fidelibus in Christo Iesu.

Paul an Apostle of Iesus Christ / do the will of God / to the Saints which are at Ephesus / and to the faithful in Christ Iesus.

2. Gratia vobis, & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo.

Grace be with you / and peace from God our Father / and from the Lord Iesus Christ.

3. Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali, in caelestibus, in Christo.

Blessed be God even the Father of our Lord Iesus Christ / which hath blessed us with all spiritual blessing in heavenly things in Christ.

4. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate.

As he hath chosen us in him / before the foundation of the world / that we should be holy / & without blame before him in love.

5. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum, per Iesum Christum, in ipsum: secundum propositum voluntatis suæ.

Who hath predestinate us / to be adopted through Iesus Christ unto him self / according to the good pleasure of his will.

6. In laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto filio suo.

To the praise of the glory of his grace / wherewith he hath made us accepted in his beloved.

An die Epheser.

Das I. Capitel.

Paulus ein Apostel / Iesu Christi / durch den Willen Gottes. Den Heiligen zu Epheso / vnd Glaubigen an Christo Iesu.

Paulus Ihesu Christi Apostel / Formedest Gude vilte. De Helligel Epheso / oc dem som tro/paa Christum Ihesum.

2. Gnade sey mit euch / vnd friede von Gott vnserm Vatter / vnd dem HERREN Iesu Christo.

Graade vere met eder oc Fred / aff Gud vor Fader / oc den HERRE Ihesu Christo.

3. Gelobet sey Gott vnd der Vatter vnser HERREN Iesu Christi / der vns gesegnet hat mit allerley geistlichem Segen / in himlischen Gütern / durch Christum.

Loffte vere Gud oc vor HERREN Ihesu Christi Fader / som velsignede oss mer allehonde aandelig Velsignelse / i der Himmelske Gode / formedest Christum.

4. Wie er vns denn erwählt hat durch denselbigen / ehe der Welt grund gelegt war / daß wir solten sein heilig vnd unschuldig für ihm in der Liebe.

Lige som hand oc vdualde oss formedest hannem for end Verdens Grunduol bleff lagd / at vi skulde vere hellige oc uskræffelige saar hannem i kærlighed.

5. Vnd hat vns verordnet zur Kinderschafft gegen ihm selbst / durch Iesum Christ / nach dem wolgefallen seines willens.

De hand bestiedede oss til Børns vdsættelse saar sig self / formedest Ihesum Christum / efter sin vilie vel behagelighed.

6. Zu Lob seiner herrlichen gnade / durch welche er vns hat angenehm gemacht in dem Geliebten.

Sin herlige Graade til loff / formedest huilken hand gjorde oss behagelige / i sin Elskelige.

K Epheser.

Kapitola I.

Pawel Apostol Bozu Krysta / Krze wuoli Bozji: Ewas tsm wsem kctijz gsu w Effezu / a wernym w Krystu Bzjijz:

Pawel Apostol Jezusa Krysta / przez wola Boza / swietym ktorzy sa w Efezie / y wiernym w Krystusie Jezusie.

2. Milosi wam a pokog od Boga Dce nassho a Pana Bzjisse Krysta.

Laska y pokoy nedy wam bese dze od Boga Dycanassho / y od Pana Jezusa Krysta.

3. Pozejnany Bzj a Dce Pana nassho Bzjisse Krysta / kterz pozejnany nas wsem lshym pozejnany duchowym w Nebesich / w Krystu:

Niedch bzdze pochwalon Bog y Dce Pana nassho Jezusa Krysta / ktorzy nas bogoslawit w Bzjia / kim bogoslawni wem duchowym w niebie / przez Krystusa.

4. Jako gest wuwolit nas w nsm / przed ustanowenim Ewta / abychem byli Ewas tsi / a nepostwrenni przed oblitgem geho w Lase.

Jako nas wybral w nsm przed tym niz byl zalozen swiat / aby smy byli swietnymi y nienagannymi przed nim / przez milosc.

5. Kterzto przedwzdel nas za zalibene Syny Krze Bzjisse Krysta w nsho / wedle wlozenij / dobre wuole swo.

Ktory przeznaczi nas / aby nas sposobil za syny przez Jezusa Krystusa w sobie / wedle dobrogo woinego w podobania wolej swosiej.

6. A chwale slawy milosti swo / gisze wzacne nas w kinn sobe w milim Synu swim.

An ezi chwalebny laska swosiej / ktora nas wdziecnyimi wczyni w onym namilim.

א
7 דבּה אית לו פּוּרְקָנָא
וּבְרִמָּה שׁוּבְקָנָא דְחִטָּהּ
אַיְךְ עֲוֹנָתָא דְסִבִּיתָהּ :

Per il sangue del quale noi habbiamo la redentione, cioè, la remission de peccati, secondo la ricchezza, &c. de la sua gratia.

8 הִי דְאַחֲתִיתָת בּוֹ בְּכַל
חֲכָמָה וּבְכַל סִבָּרָה
דְּרוּחַ :

Laquale ha sparso abbondante mente sopra noi in ogni sapientia & intelligentia.

9 נִאֲרִיצוּ אֲנִיָּה דְעֲבָנָהּ
הִוּוּ דְקָדָם הָיָה סֵם דְּקִסְעוּר
בָּהּ :

Facendoci noi il misterio de la Volontà sua, secondo il suo beneplacito, el quale havemmo proposto in se stesso.

10 לְמִדְרַגְוֹתָא דְמוֹלִיָּהּ
דְּבָנָהּ דְּכָל מִדָּם מִן
דְּרִישׁ יִתְחַפֵּת בְּמִשְׁתֵּיָּהּ
דְּבִשְׁמִיָּהּ וּבְאַרְצָהּ :

A fine che ne la dispensatione del cumplimiento de i tempi si raccoglieste insieme tutte le cose in Christo, così quelle che sono in cielo, come quelle che sono in terra in esso medesimo.

11 וּבָהּ חָנוּ אֲתִגְבִּי אִיךְ
דְּקָדָם רִשְׁמוֹ וּבְכָל־הוּ
דְּכָל סֵצֶר אִיךְ תִּבְרִיתָהּ
דְּעֲבָנָהּ :

Nelquale ancor siamo assortiti, predestinati secondo il proposito di colui, che fa tutte le cose secondo il consiglio de la sua Volontà.

12 דְּנִהְיָנוּ חָנוּ אִילִין
דְּקָדָמוֹ סִבְרוּ בְּמִשְׁתֵּיָּהּ
לְהִדְרָא דְתִשְׁבּוּחַתָּהּ :

Accioche noi siamo in laude de la sua gloria, noi che habbiamo prima sperato in Christo.

א
7 אִשְׁרֵי בּוֹ לְקַחְנוּ פְּדוּתָא
אֶחָד-כְּפֹר עֲוֹנֵיָם בְּתִחְנִיתָ :

En el qual tenemos redemcion por su sangre, remission de peccados por las riquezas de su gracia.

8 אִשְׁרֵי הוֹחִירָה בָּנוּ בְּכָל-
חֲכָמָה וּבִינָה :

Que sobre abundó en nosotros en toda sabiduria y intelligencia.

9 לְהוֹדִיעֵנוּ אֶחָד-מִסְתֵּר
כְּרִצוֹן חֲפִצּוֹ אִשְׁרֵי מְקָדָם שָׁם
בְּנִפְשׁוֹ :

Descubriendonos el misterio de su voluntad por el buen querer de su voluntad segun que lo auia propuesto en si mismo:

10 לְמִשְׁקֵי בֵּית בְּמִלָּה הַעֲלֹת
לְכָל־וְלֹת אֶחָד-כָּל-דְּבָרִים אִשְׁרֵי
בְּשָׁמַיִם וּבְאַרְץ בְּמִשְׁיָח :

De restaurar todas las cosas por el Christo en la dispensacion del cumplimiento de los tiempos, así las que estan en los cielos, como las que estan en la tierra.

11 אִשְׁרֵי בּוֹ נִבְחַרְנוּ לְעִמּוֹד
לְגֻלְגֵּנוּ רְשׁוּמִים מְקָדָם בְּעִירָה
הַפּוֹעֵל אֶחָד-כָּל כְּעֵצָה רְצוֹנוֹ :

En el digo, en el qual tuuimos fuerre, senalados antes conforme al proposito del que haze todas las cosas por el arbitrio de su voluntad.

12 לְהוֹחֵנוּ לְתַהֲלֵת כְּבוֹדוֹ
אִשְׁרֵי מִלְּמִנִּים שִׁבְרָנוּ אֶל-
הַמִּשְׁיָח :

Paraque seamos para alabanza de su gloria nosotros, que antes esperamos en el Christo:

א.
7. Ἐν ᾧ ἡμεῖς τὴν δωρεάν τῆς ἀπολύτρω-
σιν διὰ τῆς αἱματὸς αὐτοῦ, τὴν ἀ-
φῆσιν τῶν ὀφειλόμενων, κατὰ
τὴν πλοῦν τῆς χάριτος αὐτοῦ.

*En qui nous auons redemption par son sang, aſſauoir remission des offen-
ses, ſelon les richesses de la grace:*

8. Ἡ ἐν σοφίᾳ αὐτοῦ ἐν ἡμῶν ἐν
πάντῃ σοφία καὶ φρονήσει.

*Laquelle il a fait largement abon-
der ſur nous en toute ſapience & intel-
ligence:*

9. Γνωρίσαμεν ἡμεῖς τὸ μυστήριον
τῆς θελήματι αὐτοῦ κατὰ τὴν δι-
δασκαλίαν αὐτοῦ, ἣν περιέγραψεν αὐ-
τῷ.

*Nous ayant donné, à cognoiſtre le
ſecrer de ſa volonté, ſelon ſon bon plai-
ſir, lequel il auoit premierement arreté
en ſoy.*

10. Ἐς οἰκουμένην τὴν ἀποκατα-
στήσει κατὰ τὴν θέλησιν αὐτοῦ
πάντα ἐν Χριστῷ, τὰ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐν τῇ
γῇ, ἐν αὐτῷ.

*Afin qu'en la diſpenſation de l'ac-
complissement des temps il recueillist
enſemble le tout en Chriſt, tant ce qui
eſt ἐς cieux, que ce qui eſt en la terre, en
icelui meſme.*

11. Ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς ἐκλογίσθημεν, προ-
ορίσμεν κατὰ πρόθεσιν τοῦ πα-
τρὸς ἐν Χριστῷ κατὰ τὴν βου-
λήν τῆς θελήματι αὐτοῦ.

*Et qui auſſi nous ſommes faits ſon
heritage, ayans eſté predeſtinés, ſuiu-
ant le propos arrêté de celui qui accom-
plit en efficace toutes choſes ſelon le conſeil
de ſa volonté:*

12. Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἐν ἐπαγγελίᾳ
τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπ-
κώτας ἐν τῷ Χριστῷ.

*Afin que nous ſoyons à la louange
de ſa gloire, nous qui auons les pre-
miers eſpéré en Chriſt.*

7. In quo habemus redemptionem per sanguinem eius (remissionem peccatorum) secundum divitias gratiae eius.

In whome we have redemption through his blood, even the forgiveness of sinnes / according to his rich grace.

8. Quae superabundavit in nobis in omni sapientia & prudentia.

Whereby he hath bene abundant towards us in all wisdome and understanding.

9. Ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae, secundum beneplacitum eius, quod proposuit in eo.

And hath opened unto us the mystery of his will according to his good pleasure, which he had purposed in him.

10. In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quae in caelis, & quae in terra sunt, in ipso.

That in the dispensation of the fulness of the times he might gather together in one all things / both which are in heaven / and which are in earth / even in Christ.

11. In quo etiam nos sorte vocati sumus: praedestinati secundum propositum eius qui operatur omnia, secundum consilium voluntatis suae.

In whome also we are chosen when wee were predestinate according to the purpose of him / which worke all things after the counsell of his owne will.

12. Ut simus in laudem gloriae eius nos, qui ante speravimus in Christo.

That we / which first trusted in Christ / should be unto the praise of his glory.

An die Epheser.

Das I. Capitel.

7. An welchem wir haben die Erlösung / durch sein Blut / Nämlich / die Vergebung der sünde / nach dem Reichthumb seiner Gnade.

I hülffen wi haffue Verlöschung / formedelst hans Blut / som er Synderis Verlöschet / Effter hans Naadis Rigdom.

8. Welche uns reichlich widerfahren ist / durch allerley weißheit vnd klugheit.

Hülffen off er rigelige vederfaren / formedelst allehonde Wisdom oc Klugstaff.

9. Vnd hat vns wissen lassen das Geheimniß seines willens / nach seinem wolgefallen / vnd hat dasselbige herfür gebracht durch in.

De hand loed off vnde sin viltes Hemmelighed / effter sin velbehagelighed / oc hand förde den samme frem formedelst hannem.

10. Dasses geprediget wurde / da die zeit erfüllet war / auff das alle ding zusammen verfasst wurde / inn Christo / beyde das im Himmel vnd auch auff Erden ist / durch in selbs.

Ac det stulde predickes / der tiden vaar fuldkommen / Paa det at alle ting stulde befares tilfammen i Christo / baade det som er i Himmelen oc paa Jorden / formedelst hannem self.

11. Durch welchen wir auch zum Erbtheil kommen sind / die wir zuvor verordnet sind / nach dem fürsatz des / der alle ding wircket / nach dem rath seines willens.

Ved hülffen wi ere oc komme til Arffuedel / wi som tilforn vaare beskicked / effter hans Forsyn / som gör alle ting / effter sin viltes Naad.

12. Auff das wir etwas sehen zu lob seiner herligkeit / die wir zuvor auff Christo hoffen.

Paa det at wi kunde noget vere hans Herligbed til loff / wi som tilforn haabedis til Christum.

A Epheserum.

Kapitola I.

7. Wntemto mamewyfaupenij / strze krew geho / odpuszczeni hichuow wedle bogactwiy milosii geho.

W ktorym mamy odpuszczenie przez krew iego / y odpuszczenie grzechow / sobstrey laski iego.

8. Kteraz se rozbohnila pfinas / we wssy maudrosti a opatrnosti.

Azora obstawal w nas wse laskamadroscia / y roztropnoscia.

9. Aby nam znami vniit tagemstwiy wuole swet / wedle dobre lijbosti swet / kteraz vsozil w nem.

Obstawaly nam takemnce woley swoley / wedlug dobrowolney zyciowodci swoley / ktora byl postanowil w sobse.

10. Wskazaniy pinoiti zasuw / aby napravil wssedny wedy strze Krysta / kteret gsauna Nebi y ktere gsauna Semi w nem.

Aby w wyplenieniu czasiu zupelnego / zebrał w iedno wssy rzezy w Krystusie / tak ty ktore sa w niebie / iako y ty ktore na ziemi / w tym je.

11. W kteremz takz y my k Losu powolani sme / przedawedni gsaunc wedle vlozeni geho / kteraz wssedny wedy tyni wedle rady wuole swet.

W ktorym tez dostalimy dzias / in / bedac przeznaczeni wedle postanowienia iego / ktory wysyła rzezy sprawule wedle rady woley swoley.

12. Abychom byli k chwale slawy geho / my ktery gsmie prwe nadzgi meli w Krystu.

Abylmy byli k cici chwaly tego / ktorzylmy prwby nadzgi meli w Krystusie.

ב

13 דאך אנתון פה
שמעתון מלתא דקושטא
דאיתיה סברתא דחייכון
ובה רימנותון ואתחלתמתון
ברוחא דקדשא דמליכא
הנני :

*In cui sete ancor voi, hauendo udita
la parola de la Verità, che è l'Euangelio
de la vostra salute, nelquale ancor ha-
uendo creduto, sete stati sigillati con lo
Spirito santo de la promessa.*

14 הי דאיתיה רהבונא
דנרתותון לפורקנא דאילו
דחאיו ולשובחא דאיקרהו :

*Ilquale è l'arra de la vostra heredi-
tà, fin- a la redentione de l'acquistata
possessione, a laude de la gloria sua.*

15 מטילתא אה אנני
הנני מן דשמעית
רימנותכון דבמרו יסוע
משיחא דחייכון דלון
פלחון קדישא :

*Per laqual cosa io ancora, hauendo
udita la vostra fede nel Signor Iesus, e la
charità verso tutti i Santi.*

16 לא משתלא אנני
למדיי על אפיון
ולמעבדכון בצלונתי :

*Non cesso di render gratie per voi, fa-
cendo mention di voi ne le mie orationi.*

17 דאלהה דמרו יסוע
משיחא אבא דתשובחתא
יתל לכו רוחא דחכמתא
נדגלגא בידעתה :

*Accinche l'Iddeo del nostro Signore
Iesus Christo, il Padre dico de la gloria,
vi dia lo Spirito de la sapientia e reuelat-
ione, per hauere la cognition de lui.*

18 ויחברו עיני דלכותכון
דמדעון מנו סברת
דקרינה ומנו עותרה
דשבתה דנרתותה ב
פקדושה :

*Cioè, gli occhi del vostro intelletto il-
luminati: afin che voi sappiate qual sia
la speranza de la sua vocazione, e quali
siano le ricchezze de la gloria de la sua
heredità ne i Santi.*

נ

13 אשר בו גם אתם בשמעכם
את דבר אמת אה בשורת
ישועתכם אשר בה כי האמנותם
נתתמתם ברוח קדש אמרתו :

*En el qual esperastes tambien vosotros en oy-
endo la palabra de verdad, el Enangelio de vue-
stra salud: en el qual tambien desque creyistes, fu-
cistes sellados con el Espíritu Santo de la pro-
messa.*

14 אשר היה ערבון נחלתנו
לפדות הסגלה לתהלת כבודו :

*Que es el arra de nuestra herencia, ganados
por redención para alabanza de su gloria.*

15 על פני גם אני בשמעי
את אמנותכם אשר היא באדנינו
ישוע ואהבתכם אשר היא
אל כל הקדושים :

*Porloqual tambien yo oyendo vuestra fe
que es en el Sennor Iesus, y la charidad para con
todos los Sanctos.*

16 לא נחתי לתודות עליכם
ולחכיר שמכם בכל תפלותי :

*No cesso ne hazer gracias por vosotros, hazi-
endo memoria de vosotros en mis oraciones.*

17 אשר אלדו אדנינו ישוע
חמשיח אבי חכבוד יתן לכם
את רוח חכמה ובינה במדעו :

*Que el Dios del Sennor nuestro Iesus el Chri-
sto, Padre de gloria, hos de Espirito de sabiduria
y de reuelacion por su conocimientos:*

18 לאור את עיני לבבכם לדעת
מה היא שבת קדימתו ומה
הוא אשר כבוד נחלתו בקדושים :

*Alumbrando los ojos de vuestro entendi-
miento, para que sepays qual sea la esperanza de
su vocacion, y quales sean las riquezas de la glo-
ria de su herencia en los Sanctos.*

א.

13. Εν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν
λογὸν τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ
πίστευσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ
πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἀ-
γίῳ.

*En qui vous estes aussi ayant ouï la
parole de verité, aflauoir l'Euangile de
vostre salut: auquel aussi ayans creu,
vous auez esté sceillés du saint Esprit
de la promesse:*

14. Ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κλη-
ρονομίας ἡμῶν, εἰς δόξαδοῦσιν
τῆς ἀπειποῦσεως, εἰς ἐπαινον τῆς
δόξης αὐτοῦ.

*Lequel est arre de nostre heritage
iusqu' à la redemption de la possession
acquise, à la louange de sa gloire.*

15. Διὰ τῆς καὶ γὰρ ἀκούσας
τῷ καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ
ἰησοῦ, καὶ τῷ ἀγάπῳ τῷ εἰς
πάντας τοὺς ἀγίους.

*Pour ceste cause moi aussi ayant
entendu la foy que vous auez au Sei-
gneur Iesus, & la charité que vous auez
eueurs tous les faiucts.*

16. Οὐ παύομαι διαχαράων ὑ-
περ ὑμῶν μνησθαι πρὸς πάντοτε
ἐν τῷ πνεύματι μου.

*Je ne cesse de rendre gracias pour
vous, faisant memoire de vous en mes
oraisons:*

17. Ἵνα ὁ θεὸς ὁ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
δοῇ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ δόξα-
καλύψεως, ἐν ᾧ ἐπιγνώσῃ αὐτόν.

*Afin que le Dieu de nostre Seigneur
Iesus Christ, le Pere de gloire, vous
doine l'Esprit de sapience & de reuela-
tion, par la recognoissance d'icelui:*

18. Περὸς τὸς οὖς οὖς ὁφθαλ-
μοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἶδε-
ναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπίς ἡ κλη-
ρονομία αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦς τῆς
δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς
ἀγίοις.

*Aflauoir les yeux de vostre enten-
dement illuminés: afin que vous sa-
chiez quelle est l'esperance de sa voca-
tion, & quelles sont les richesses de la
gloire de son heritage es sainctes:*

CAP. I.

13. In quo & vos, cum audieritis verbum veritatis, (Evangelium salutis vestrae,) in quo & credentes signati estis Spiritu promissionis sancto.

In whom also ye have trusted after that ye heard the word of truth: and the Gospel of your salvation: wherein also after that ye believed, ye were sealed with the holy Spirit of promise.

14. Qui est pignus hereditatis nostrae, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriae ipsius.

Which is the earnest of our inheritance: until the redemption of the possession purchased unto the praise of his glory.

15. Propterea & ego audienti fidem vestram qua est in (Christo) Domino Iesu, & dilectionem in omnes sanctos.

Therefore also, after that I heard of the faith which ye have in the Lord Jesus: and love toward all the saints.

16. Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis.

I cease not to give thanks for you, making mention of you in my prayers.

17. Ut Deus, Domini nostri Iesu Christi pater gloriae, det vobis spiritum sapientiae & revelationis, in agnitione eius.

That the God of our Lord Jesus Christ, the Father of glory, might give unto you the Spirit of wisdom, and revelation through the knowledge of him.

18. Illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quae sit spes vocationis eius, & quae divitiae gloriae hereditatis eius in sanctis.

That the eyes of your heart might be enlightened: that ye may know what the hope is of his calling: and what the riches of his glorious inheritance in the saints.

An die Epheser.

Das I. Capitel.

13. Durch welchen auch jr gehöret habt das wort der wahrheit / nemlich / das Evangelium von ewer seligkeit / Durch welchen ihr auch / da ihr glaubet / versiegelt worden seht mit dem heiligen Geist der verheissung.

Formedest hülcken i hassue oc hert Sandheds Ord / som et / Evangelium om eders Salighed / formedest hülcken i oc ere bleffne der i trode / beseglede met Forrettelsens hellige And.

14. Welcher ist das pfand onfers Erbes / zu onser Erlösung / das wir sein eigenthumb würden / zu lob seiner Herligkeit.

Som er vor Arffuits pante / til vor Forløsning / at vi skulde bliffue hans Eyedom / hans Herlighed til loff.

15. Darumb auch ich / nach dem ich gehöret habe vonn dem Glauben bey euch / an den H E R R N Jesum / vnd von ewer lieb zu allen Heiligen.

Der saare oc saa ieg / effter at ieg hørde om den Tro hoff eders / til vor H E R R N Ihesum / oc om eders forlighed til alle Helligene.

16. Höre ich nicht auff zu dancken für euch / vnnnd gedencke ewer in meinem Gebet.

Da lader ieg icke aff at tacke saar eders / oc ihu som / me eders i mine bønner.

17. Das der Gott onfers H E R R N Jesu Christi / der Vatter der herligkeit / gebe euch den Geist der weißheit vnd der offenbarung / zu seines selbs erkentniß.

At vor H E R R N Ihesu Christi Gud / herlighedens Fader / skal giuffue eders vifhedens oc obenbarelsens And / til sin egen bekendelse.

18. Vnd erleuchte die Augen ewers verstandniß / das ihr erkennen möget / welche da sen die hoffnung ewers beruffs / vnd welcher sen der reichthumb seines herlichen erbes / an seinen heiligen.

De oplufte eders forstandz øyen / At i kunde kendes / hülcker der Haab er som i ere taliede til / oc hülcken hans herlige Arffuits Rige dom er / til hans Helligene.

A Ephesiskym.

Kapitola I.

13. W ktermžto ny nade gi mäte / když gste vposlechli slova pravdy (Evangelium spaseni wasscho) vwmkřisťow něho znamenaní gste Duchem Swatým zaslíbení.

W křotym vřálisťie y wy / vřly / řawřly slova prawdy / to iest / ře / wřanělta / řbawenia wřascho / w řtora teř wřmkrřymřly / řeřeře řápřeřetowř ni ř Duchem onym řwřtřym obřetnřce.

14. Kterž gest žawdawel dēdictwř nasscho / k nabytř wř / řaupenř pro řwřalu slřwř geho.

Ktory řest řadřřřem řřeře / řřetwř nasscho / řř řu wolnořci be řřem řřwřwřeřřem řu řřř řřwř / řř řego.

15. Protož ny řřsťosťe o Wřřřewřřly / řřřřř gest w řřřřř řeřřřřř / a mřlowřnř ře wřřřem řwřřřm.

Dla řego y řa wřřřřwřřř onę wřřře řřora w řas řeř w řřnřte řeřřřř / y mřloř řu wřřřřřm řwřřřřm.

16. Nřřřřřřřwřm řřřřwřřř řa wřř / řřřřomřřnřge wřřřnř nř Modlitbřch mřřř.

Wře řřřřřřwřm řřřřřwřř řř wřř / řřřřřřřřřřřř řas w modlitwřch mřřř.

17. Aby Břřř řřnř nasscho řeřřřř řřřřř / řřře řřwřř / řalwřm řřřřm mřwřřřřřř a řřřwřnř ř řřřnř řeřř.

Aby Břř řřnř nasscho řeřř řřřřř / řřře on řwřřřbny / řalwřm řřřřm mřwřřřřřř / y obřřřřřř nř / řřřř řřřřřř řego.

18. řeř řřwřřeřē řř řřře wasscho / abyřře wřdřřř řřřř gest nřdřge řřřwřwřlřnř řeřř / a řřřř řōhřřřřřř řřwřř dēdictwř řeřř w řwřřřřř.

řwřřeřřřř řeřř wřřřřř wřřřřř / abyřře wřdřřřř řřřřřřřřřřřř řřř nřdřřřř onř wřřřřřř řego / y řřore řōgřřřřř řwřřřř řřřřřřřřřřřř řwřř řego w řwřřřřř.

א

19 וּמִנָּה הִיא יִתְרוֹתָהּ
דְּרִבּוּתָהּ דְּחִילָהּ בּוֹ פִּאֲלִיו
דְּמִיָּהּ מִיָּנֹאֵךְ
מִצְבֵּד נִתְּנָה דְּתִיקְפָּהּ
דְּחִילָהּ :

Equal sia l'eccellente grandezza de la potentia sua verso noi che crediamo secondo l'efficacia de la sua potente virtù.

20 דְּעִבְדָּהּ בְּמִשְׁיָחָהּ
וְאִקְיָמָהּ מִן בֵּירַת מוֹתָהּ
וְאִוְתִּבְּהָ מִן יָמִינָהּ
בְּשִׁמְיָהּ :

Laquale egli ha adoperata in Christo, risuscitandolo da morte, & collocandolo a la sua destra ne le parti celesti.

21 לְעֵל מִן כָּלֵהּ אֲרָכּוֹס
וְשׁוֹלְטָנָהּ וְחִילָהּ וְמִרְיָתָהּ
וְלְעֵל מִן כָּל שֵׁם דְּמִשְׁתַּמָּה
לֹא בְּלִחּוֹד בְּעֵלְמָהּ הִנֵּה
אֵלֵּהּ אֶחָד בְּדִצְתִּיד :

Sopra ogni principato, è potestà, è virtù & signoria, & sopra ogni nome che si nomina non solamente in questo secolo, ma etiam in el futuro.

22 וְשִׁעְבַּד כָּל מִדָּם תַּחֲתֵיהּ
וְלִזְנוּתָהּ וְלִה דְּאִיתִּיהָ לְעֵל
מִן כָּל יְהִיבָהּ רִישָׁהּ
לְעִדְתָּהּ :

Et ha sottoposte tutte le cose à i piedi di esso, & hullo dato per capo sopra tutte le cose à la Chiesa.

23 דְּאִיתִּיהּ גּוֹשְׁמָהּ
וְשׁוֹמְלָנָהּ דְּהוּ דְּכָל כָּל
מִשְׁמָלָהּ :

Laquale è il corpo di lui, & il compimento di lui, che empie il tutto in tutte le cose.

ב

1 אֶחָד לְכוֹן דְּמִיתִיו
הוֹיָתוֹן בְּחַטְיָהוֹן
וּבְסִכְלֹתָהוֹן :

E vos, che erant mortui in vobis delictis & peccatis.

א

19 וּמִנָּה הִיא יִתְרוֹתָהּ כְּהוּ
אֱלִיָּהּ אֲשֶׁר מִאֲמִינִים אָנוּ
בְּפִעַל-אֵילוּתוֹ וְדִבְרָתוֹ :

Y qual sea aquella grandeza sobre excellen-
tede su potencia en nosotros los que creemos
por la operacion de la potencia de su fortaleza.

20 אֲשֶׁר פָּעַל בְּמִשְׁיָחָהּ בְּהִקְיָמָהּ
מִמָּוֶתוֹ וַיָּשֶׁב לְיָמִינוֹ עַל-שְׁמִי
שְׁמִי :

La qual obró en el Christo levantandolo de
los muertos, y colocandolo a su diestra en los
cielos.

21 עַל-כָּל--מִשְׁלָטוֹן
וְחִיל וְאֲדוֹנִים וְעַל-כָּל שֵׁם
תַּחֲבָרָה לֹא לְבָדוֹ בְּעוֹלָם הָהָה
כִּי אֵם גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא :

Sobre todo principado y potestad, y poten-
cia, y senorio, y todo nombre que se nombra
no solo en este siglo, mas aun en el venidero :

22 וְכִבּוֹד וְהָדָר עֲטָרָהּ הַמְּשִׁילָהּ
בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו כָּל-שֵׁם תַּחַת
רַגְלָיו וְנִתְּנוֹ לְרֹאשׁ עַל-כָּל
לְעֵדָה :

Y sujetandole todas las cosas debaxo de sus
pies, y poniendolo por cabeça sobre todas las
cosas à la Iglesia.

23 שֶׁהִיא גּוֹשְׁמָהּ וּמִלּוֹנָהּ אֲשֶׁר
אֶת-כָּל בָּכָל מִמְּלָא הוּא :

La qual es su cuerpo, y el es la plenitud de-
ella : el qual hinche todas las cosas en todos.

ב

1 וְאַתֶּם בְּהוֹיָתְכֶם מִתִּים
לְעוֹלוֹת וּלְחַטָּאוֹת :

Y vosotros, estando muertos en vuestros
delictos y peccados :

א.

19. Καὶ ὅτι τὸ ὑπερβάλλον μέγε-
θος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς
τοὺς πιστεύοντας, καὶ τὴν ἐνέργειαν
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

Et quelle est l'excellente grandeur
de sa puissance enuers nous qui croy-
ons, selon l'efficace de la puissance de sa
force:

20. Ἦν ἐνέργησεν ἐν τῷ Χριστῷ,
ἐγείρας αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ
καθίσεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς
πουρανίοις.

Laquelle il a déployee avec effica-
cee en Christ, quand il l'a resuscité des
morts, & l'a fait seoir à sa dextre es lieux
celestes:

21. Ὑπεράνω πάντων ἀρχῶν καὶ
ἐξουσιᾶς καὶ δυνάμεως καὶ κυριό-
τητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνο-
μαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι
τῷ αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Par dessus toute principauté, & pu-
issance, & vertu, & Seigneurie, & par
dessus tout nom qui se nomme, non seu-
lement en ce siecle, mais aussi en celui
qui est à venir.

22. Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔδωκε
κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλη-
σίᾳ.

Et a assuietti toutes choses sous les
pieds d'icelui, & l'onné sur toutes cho-
ses, pour estre chef à l'Eglise:

23. Ἦ τις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ
πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι
πληρουμένου.

Laquelle est le corps d'icelui, & l'ac-
complissement de celui qui accomplit
tout en tous.

Κ Ε Φ Α Α. Γ.

Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς
ᾧ ἡμεῖς ᾤνομασται καὶ τῆς ἀ-
μαρτίας.

Et lors que vous estiez morts en
vos fautes & pechés.

CAP. I.

19. Et quæ sit supereminentis magnitudo virtutis eius in nos, qui credimus secundum operationem potentie virtutis eius.

And what is the exceeding greatness of his power toward us / which becometh according to y working of his mighty power.

20. Quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, & constituens ad dexteram suam in cælestibus.

Which he wrought in Christ / when hee raised him / from the dead / and set him at his right hand in the heavens in places.

21. Supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro.

Farre above all principallitie / and power / and might / and domination / and every name y is named / not in this worlde onely / but also in that that is to come.

22. Eromnia subiecit sub pedibus eius: & ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam.

And hath made all things subiect under his feet / and hath appointed him ouer all things to be the head to the Church.

23. Quæ est corpus ipsius, plenitudo eius, qui omnia in omnibus adimpletur.

Which is his body / euen the fulnesse of him that filleth all in all things.

CAP. II.

ET vos cum essetis mortui delictis, & peccatis vestris.

And you hath he quickened / that were dead in trespasses and finnes.

Das I. Capitel.

19. Vnd welche da sey die überschwengliche größe seiner Krafft an vns / die wir glauben nach der Wirkung seiner mächtigen stärke.

De hülffen der er hans Krafftis offueruetris storkhed mod oss / wi som tro effter hans mechtige styrck is getting.

20. Welche er gewirckt hat in Christo / da er in von den toden auferweckt hat / vnd gesetzt zu seiner Rechten im Himmel.

Hülffen hand giorde i Christo / der hand opuerre hannem fra de Døde / oc sette hannem höst sin høyre Haand i Himmelen.

21. Vber alle Fürstenthumb / Gewalt / Macht / Herrschafft / vnd alles was genant mag werden / nicht allein in diser Welt / sondern auch in der zukünftigen.

Offuer alle Försstedeme / Bold / Mact / Herredome / oc alt der som kand neffnis / icke aleniste i denne Verden / men oc saa i den tilkommande.

22. Vnd hat alle ding vnter seine Füße gethan / vnd hat ihn gesetzt zum Haupt der Gemeine über alles.

De hand lagde alting vnder hans Føder / oc hand sette Hannem til Wenighedens Hoffue offuer alting.

23. Welche da ist sein Leib / nemlich die fülle / deß der alles in allen erfüllet.

Hülffen der er hans legeme / som er hans opfyldelse / der opfylder alting i alle.

Kapitola I.

19. Alterat gest pferwysoka welikosi mocn geho knam kce kiz welfime wedle mocnosii sply moent geho.

Atora test zacna ona wies Eosc mocy tego prceiwko nam / Erozzy wierzyiny wedlug stureczney mocy y silny tego.

20. Kterez dokazal na Krystu / wykryshw ho z mrtwych / a posadiw na Prawicy swie na Nebi.

Atora okazal w Krystusie gdy go wybudzil z mrtwych / y posadzil go na prawicy swojej w niebie.

21. Nadawssiechy Princypality / a Potestaty / a Wirtuty / y Dominacyony / a nad kazde gmeno kteryz se gminuge / ne toliko w tomto wifu / ale takz w budaucym.

Daleko nad wsselakie panstwo / y wirtuty / y moc / y panowanie / y nad wsselkie imie / Etoze mianowane bywa / nie tylko na tym swiecie / ale tez na przyszlym.

22. Awssiechny wien poddal pod nohy geho / a gen samzho dal aby byl hlauau nadawssy Chrkwi.

Awssyrlki rzeczy podal pod nogi tego / y postanowil go glowa nad wssyrlki rzeczy Kosciolowi.

23. Kteraz gest celo geho / a plnosc toho kteryz wssiecko we wssiem doplauge.

Atory test ciatlem tego / y wypelnieniem tego Erozzy wssyrlki rzeczy we wssyrlki napelnia.

Kapitola II.

Wn konziste byli mrtwi w nedostatech w htyshy swych.

Was spolu ozywili / gdy jeste byli wmarli w wpadkach / y w grzechach.

Das II. Capitel.

Vnd auch euch / da ihr todt waret / durch Vbertretung vnd Sünde.

De eder oc saa / der i vaare døde / forme delst offuertrædelse oc Synd.

ב

2. הליו דמו קדים הלכותו
הנחתו פהיו ואיך עלמיותה
דעלמה הנא ואיך צבגה
דריש שולטנא דאמר
דנחא דא דמתחבטא
בבני דל
מתחבטותא :

Ne i quali già cammaste secondo il corso di questo mondo, secondo il principe che ha la potestà de l' aere, cioè de lo spiro- to che hora opera ne i figliuoli de ribellio- ne.

3. בהנו עבדא דאף חנו
אתהפכו בהנו מוקדים
פרגיתא דבסרו נבדיו
הנו צבגה דבסרו וד
דמחציתו נבגה חנו
דרונא מלואי ונא
שרב :

Tra iguali ancor noi tutti già con- versammo, ne le concupiscenze de la no- stra carne, facendo cio che à la carne è à le cogitationi placena : & eravamo per natura figliuoli d'ira, come gl'altri an- cora.

4. אלהי דיו דעתי
ברחמייה מטול חובא
סגא דאחב :

Ma Iddio che è ricco di misericordia, per la sua molta charita con laquale ci ha amati.

5. פדמיתיו הנו פחטיו
אחיו עם משח
נבט בותה פקו :

Ancor quando eravamo morti ne i peccati, ci ha giustificati insieme con Chri- sto, per la gratia delquale fete saluati.

6. ואקמו עמה ואחב
עמה פשמא פושא
משח :

Et insieme con lui ci ha resuscitati, & huic factis insieme seder ne le parti cele- sti, in Christo Iesu.

7. דנחא לעלמא דאחיו
דבוחא דעותרא דטובותה
דבסומותה דהנו עליו
פושא משח :

Per mostrare ne secoli auenire l'e- scellenti ricchezza de la sua gratia per la benignita sua verso noi in Iesu Christo.

ב

2. אשר בהן בעת התהלכתם
בהבל עלם הנה פשר שלטון
האור הרוח אשר בעת הנה
פועל פעלו בבני סורים :

En que en otro tiempo anduieistes confor- me à la condicion de este mundo, conforme à la voluntad del principe de la potestad de este ayre, el espiritu que agora obra en los incredulos :

3. אשר בם גם אנחנו כלנו
תהלכנו בעת במאנו בשרנו
לעשות את-תאונת בשרנו ונפשנו
והיגו בני חרול אף יהנה
מילדותנו כמו גם האחרים :

Con los quales nosotros tambien conuer- samos otro tiempo en los desseos de nuestra car- ne, haziendo el querer de la carne y de los pen- samientos, y siendo nacidos hijos de yra, tambien como los de mas.

4. ואלהים העשיר בתחנה ורב
חסד ורחמים הוא ברב אהבתו
אשר אהב אותנו :

Empero Dios, que es rico en misericordia por su mucha charidad conque nos amò.

5. ובהיותנו מתים בפחטאם
החיה אותנו עם המשיח (חגם
גושעם) :

Aun estando nosotros muertos en peccados nos diò vida juntamente con el Christo, por cuya gracia soys saluos :

6. והקים אותנו והשיב עמו
על-שמי שמים פושע המשיח :

Y juntamente nos resuscitò, y ansi mismo nos hizo assentar en los cielos con el Christo Iesus :

7. להגיד ולתהא בעולמם
הבאים את-יתרת עשר תחנתו
בטובתו אשר עלינו פושע
המשיח :

Para mostrar en los siglos venideros las a- bundantes riquezas de su gracia en la bondad pa- ra con nosotros en el Christo Iesus.

ג.

2. 'Εν αἰσιν τοῦ αἵματος τοῦ αἵματος τῆς αἵματος, κατὰ τὸν ἀρχαῖον τοῦ αἵματος τῆς αἵματος τῆς αἵματος, ὅς ἐστιν ὁ πνεῦμα τοῦ αἵματος τῆς αἵματος τῆς αἵματος.

Esquels autresfois vous avez che- miné suivant le train de ce monde, selò le prince de la puissance de l'air, qui est l'esprit qui belongne maintenant en ef- ficace és enfans de rebellion.

3. 'Εν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες συνε- σπόμεθα κατὰ τὴν σαρκὴν, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ αἵματος τῆς αἵματος τῆς αἵματος, ὅς ἐστιν ὁ πνεῦμα τοῦ αἵματος τῆς αἵματος τῆς αἵματος.

Entre lesquels aussi nous tous auons conuersé autresfois és conuouites de nostre chair, accomplissans les desirs de la chair, & de nos penſees : & estions de nature enfans d'ire comme aussi les au- tres.

4. 'Ο δὲ θεὸς ὁ πλεονέκτης ἐν ἡ- λείῃ, διὰ τὴν πολλὰν ἀγάπην αὐ- τοῦ ἡμεῖς.

Mais Dieu, qui est riche en miseri- corde par sa grande charité, de laquel- le il nous a aimés,

5. Καὶ ὅτε ἡμεῖς νεκροὺς τοῖς ἁμαρτίαις συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, καὶ ἡμεῖς συνεσπομεθα.

Du temps mesmes que nous estions morts en nos fautes, nous a viuifiés en- semble avec Chriist, par la grace duquel vous estes sauues.

6. Καὶ συνεζωοποίησεν ἡμεῖς μετὰ τῷ Χριστῷ, καὶ ἡμεῖς συνεσπομεθα.

Et nous a resuscités ensemble, & nous a fait seoir ensemble, és lieux ce- lestes en Iesus Chriist :

7. ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς επερχομένοις τὴν ὑπερβά- λουσαν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ αὐτῷ ὅς ἐστιν ὁ πνεῦμα τοῦ αἵματος τῆς αἵματος τῆς αἵματος.

Afin qu'il monstrast és siècles à ve- nir les abondamment excellentes ri- chesses de sa grace, par sa benignité en- uers nous en Iesus Chriist.

CAP. II.

Das II. Capitel.

Kapitola II.

2. In quibus aliquando ambulastis secundum seculum mundi huius: secundum principem potestatis aeris huius, spiritus qui nunc operatur in filios diffidentiz.

Wberin/ in time past ye walked/ according to the course of this worlde/ and after the prince that ruleth in the aire/ euen the spirit/ that nowe worketh in the children of disobedience.

3. In quibus & nos omnes aliquando conuersati sumus in desideriis carnis nostrae, facientes voluntatem carnis & cogitationum, & eramus naturā filii irae sicut & ceteri.

Among whom wee also had our conuersation in time past/ in the lusts of our flesh/ in fulfilling the will of the flesh/ and of the minde/ and were by nature the children of wrath/ as well as others.

4. Deus autem (qui dives est in misericordia) propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos.

But God which is rich in mercy/ through his great loue where with he loued vs.

5. Et cum essemus mortui peccatis, conuivificavit nos Christo, (cuius gratia estis saluati.)

Euen when we were dead by sinnes/ hath quickened vs together in Christo/ by whose grace ye are saued.

6. Et conresuscitavit, & confedere fecit in caelestibus in Christo Iesu.

And hath raised vs vp together/ & made vs sit together in the heauenly places in Christo Iesu.

7. Ut ostenderet in seculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae, in bonitate super nos in Christo Iesu.

That hee might shew in the ages to come the exceeding riches of his grace/ through his kindeenes toward vs in Christo Iesu.

2. In welchen ihr weiland gewandelt habet/ nach dem lauff diser Welt/ vnd nach dem Fürsten/ der in der Luft herrschet/ Nemlich/ nach dem Geist/ der zu dieser zeit sein werck hat in den Kindern des vnglaubens.

Ihulcke i vandrebe nogen stund effter denne Verdens laab/ oc effter den Første/ som regneret i lucren/ som er/ effter Anden/ der i denne tid haaffuer sin gernting vdi vantroens Dørn.

3. Vnter welchem wir auch alle weiland vnsern wandel gehabt haben/ in den lusten vnseres Fleisches/ vnd thetten den willen des Fleisches/ vnd der Vernunft/ vnd waren auch Kinder des Zorns von natur/ gleich wie auch die andern.

Iblane hulcke vi oc alle nogen stund haaffde vor omgengelse/ vdi vort Keds lyst/ oc giorde Redens oc fornustens vliste/ oc vi vaare oc saa vredens Dørn aff Nature/ lige som oc saa de andre.

4. Aber Gott/ der da reich ist vonn barmhertzigkeit/ durch seine grosse Liebe/ damit er vns geliebet hat.

Men Gud som er rig aff Barmhertighed/ forme- delft sin store karlighed/ med huiucken hand elstte oss.

5. Da wir tod waren in den sünden/ hat er vns sampt Christo lebendig gemacht (Denn auß gnade seyt jr selig worden.)

Der vi vaare døde i synden/ da giorde hand oss leff- uendis i Christo/ (Eti aer ere bleffne salige aff naade.)

6. Vnd hat vns sampt ihm auff- weckt/ vnd sampt im in das Himlische wesen gesetzt/ in Christo Iesu.

De hand opuecte oss med hannem/ oc sette oss med hannem i der Himmelske væsen/ vdi Christo Ihesu.

7. Auff das er erzeigete in den zukünftigen zeiten den überschwen- glichen Reichthum seiner gnade/ durch seine gute über vns/ in Christo Iesu.

Paa der hand vilde giffue til tænde i den tilkom- mende tid hans Naadis offuerflødige Righed/ forme- delft hans godhed offuer oss i Christo Ihesu.

2. Wterphjeto nēdy gste chodili wedle wēru Ewēra to- hoto/ ā wedle Kntjete moentē ho nad porēstijm/ ducha to- ho/ kterjz n nynnij dila swā dē- lā w Synēch nedowēry.

W Etrjchēte mē Etrjch cho- dilt wedlug biegn swā ā thego/ wedlug Kntjete Etrjch mē a zwierz chnōc nā powierz/ y duchā Etrj- ry theraz moc swāc o k z nā w lū- dzich niepoślężnych.

3. Mēy kterjmisto y my wssyctni nēdy obcowali gsmē w jādostech tēla nāšch/ zini- ce wuoli tēla/ a mysslenij: a byli gsmē od pīroženij Syno- wē hntwu/ yako jto y gini- j.

Mēdy Etrjym tēz y my wssyctni obcowali gsmē nēdy w jādostech tēla nāšch/ zini- ce wuoli tēla/ a mysslenij: a byli gsmē od pīroženij Syno- wē hntwu/ yako jto y gini- j.

4. Ale Bāh kterjz gest boha- tē w Miłosrdensij/ pro ne- smjrnau lāstū swau/ kterauf- to jamilowal nās.

Ale Bog Etrj test bogaty w miłosrdzju dla wielkij miłosci swōiej Etrj nās wmalowal.

5. A ldy gsmē byli mrtwi w hstjssch/ obzivil nās/ strze Krysia (gchojto miłosij gste k spasenij pīwedeni.)

Tēz godychmy przez wpađi w mātymy byli/ pospolu ożywi- nas przez Krystusa/ Etrjorego lās- ta testēcie zbawieni.

5. A spolu wssyctni/ a wēnil abychom spolu sedli w Nebe- sych strze Krysia Bēzjisse.

A wzbudził pospolu/ y wespo- leł posadził w niebie w Krystusie Jezusie.

7. Aby o kazał w budawchm wēku hogne jbojij miłosci swē/ strze dobrotu nad nām w Krys- iu Bēzjissy.

Aby o kazał w przyszlych cza- szech wielkie bogactwa lāsli swō- rey/ przez dobroćliwość przećwi- ko nam w Krystusie Jezusie.

8. Gratia enim estis saluati per fidem (& hoc non ex vobis, Dei enim donum est)

For by grace are ye saved through faith; & that not of your selves: it is the gift of God.

9. Non ex operibus, ut ne quis gloriatur.

Not of works; lest any man should boast himself.

10. Ipse enim sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

For we are his workmanship, created in Christ Jesus unto good works, which God hath ordained; that we should walk in them.

11. Propter quod memores estote, quod aliquando voveratis Gentes in carne, qui dicebamini præputium ab ea quæ dicitur circumcisio in carne, manu facta.

Wherefore remember that we being in time past Gentiles in the flesh, and called circumcision of the flesh, made with hands.

12. Qui eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israël, & hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, & sine Deo in hoc mundo.

That we were / I say / at that time without Christ, and were aliens from the commonwealth of Israel, and were strangers from the covenants of promise, and had no hope, and were without God in the world.

13. Nunc autem in Christo Iesu vos aliquando eratis longe, facti estis propè in sanguine Christi.

But now in Christ Jesus, ye which once were far off, are made nigh by the blood of Christ.

14. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraq; unum, & medium parietem mœriæ solvens.

For he is our peace, which hath made of both one, and hath broken the stop of the partition wall.

8. Denn auß gnaden sendt ihr selig worden / durch den Glauben / vnd das selbige nicht auß euch / Gottes gabe ist es.

Thi at i ere bleffne salige aff Gnade / formedelst Troen / De der ick aff eder self / Der er Guds Gaffue.

9. Nicht auß den wercken / auff das sich nicht jemand rühme.

Icke aff Gerninger / Paa der nogen skal ick rose sig.

10. Denn wir sind sein werck / geschaffen in Christo Iesu / zu guten wercken / zu welchen Gott vns zuvor bereitet hat / das wir darinnen wandeln sollen.

Thi at wi ere hans Gerning / skabte i Christo Iesu / til gode gerninger / til hvilke Gud tilforn beredde oss / at wi skulle vandre der vdi.

11. Darumb gedencet dran / das jr die jr weiland nach dem Fleisch Heyden gewesen seht / vnd die Vorhaut genennet wurdet / von denen / die genennet sind die Beschneidung nach dem Fleisch / die mit der hand geschicht.

Der saare tencker der paa / at i som vaare vdi fordom tid Hedninge effier Koder / oc bleffue kaldede Forhud / aff dem / som kaldedis Omklædelse effier Koder / som skre met haanden.

12. Das ihr zu derselbigen zeit waret ohn Christo / frembde / vnd außser der Bürgerschaft Israel / vnd frembde von den Testamenten der verheissung / daher jr keine hoffnung hattet / vnd waret ohn Gott in der Welt.

At i paa denn samme tid vaare vden Christo / fremmede oc vden Israels Borgerstaff / oc fremmede fra Foriettelssens Testamente / Der saare haaffde i intet Haab / oc vaare vden Gud i Verden.

13. Nun aber die jr in Christo Iesu seht / vnd weiland ferne gewesen / seht nun nahe worden / durch das Blut Christi.

Nu nu / i som ere vdi Christo Iesu / oc vaare vdi fordom tid langt borte / i ere nu kommen nær til / formedelst Christi Blod.

14. Denn er ist vnser Friede / der auß beyden eines hat gemacht / vnd hat abgebrochen den Zaun / der da zwischen war.

Thi hand er vor Fred / som gjorde Ie aff dem baader / oc nedbrød det Gærde som der vaare emellem.

8. Neb milostij gste k spase nij pñvedeni strze wiiru / a to ne sami z sebe. Dar jagiste Dostij gest.

Abowsem laska testescie zabas wienit przez wiare / y to nie z was / dar to Dostij gest.

9. Ne z skutku / aby se zas dny nechlubil.

Nie z wczynkow / aby siemisth nie chlubil.

10. Neb gsmie dijslo geho / gsauec swoteni strze Krysta Gzysie k skutkam dobrym / kterez gest Duoh nakhodil / aby chom w nich chodili.

Abowsem testecny sprawa tego sworzene w Krystusie Jezusie ku wczynkam dobrym / kore przed tym Bog nagotowal / aby chmy w nich chodzili.

11. Protoz pamatujcie / ze nedy wy gste byli Pohanu wedle zela / kteryz gste slauti neobrezani / a oddeleni od zelnego obrezani / kteryz se piosobij rukau.

Przetoz pamatujcie / ze wy niekiedy bdał pogany w cieles / ktorzyz byli zwani nieobrezani / niem od onego kore test zwano obrezaniem w cieles / y kore rekos ma byc a sprawiane.

12. Aw ten čas byli gste bez Krysta / wzdaleni gsauec od obcowani lidu Izrahelskeho / a byli gste odchyleni od zastlubenij Zakona / nemagajce nadzie / a byli gste bez Boga na tomto Swete.

Jeste byli na on czas bez Krysta / oddaleni od rzeczy pospolity Izrahelskiej / y obciem od wsmow w ktorych sie zamykaly obietnice / nadzieie me macie / y przez Boga bda na swiecie.

13. Ale nynij strze Krysta Gzysie wy / kteryz gste nedy byli daleko / gsz gste nynij blizko / strze Krew Krystowu.

Altheraz w Krystusie Jezusie wy ktorzyz niekiedy byli daleko / zblaziscie sie blisko przez Krew Krystusowu.

14. Neb on gest pokog nas / kteryz vcinil ze dwzho gedno / zbow jed w prostekdu / kteryz dslilana ruzno /

Abowsem on test pokodem naszym / kteryz oboie sednym wczynil / y zepsomat przegrodzenie szednemy sciany.

15. וְכָל דְּבִבְרֵיךָ בְּבִרְיָה
וְנִמְוִסֵּי דְּפִקְדֵיךָ ב
בְּפִקְדֻנְיָהּ בְּשֵׁל דְּלִתְרִיָּהוּ
יִבְרֵי בְּקִיּוּמָהּ לְחַד בְּר
נְשָׂא חֲדָתָא וְעֵבֶד שְׂנָא :

*Haec aboliendo ne la sua carne
l'inimicitia, cioè la Legge de comandamenti
che è posta ne le ordinationi per con-
porre in se stesso i due in un nuovo huomo,
facendo pace.*

16. וְרָעִי לְתִרְיָהוּ בְּחַד פְּגָר
עִם אֱלֹהֵי וּבְקִפְיָה קִטְר
בְּעֵל דְּבִבְרֵיךָ :

*E per riconciliare amendue in un cor-
po d Dio per la croce, ammazando con
essa la inimicitia.*

17. וְאַתָּה סֶבֶר שְׁלֹמֹה
לְכֹן לְרִחִיקָא וּלְקִרְיָא :

*E venendo, ha euangelizata la pace
d Voi che eravate da lungi, & a quelli che
erano da presso.*

18. מְטוּל דְּבִיָּה הוּא הוֹמָלֵן
קִרְיָא לְתִרְיָהוּ בְּחֵדָא רֹחַ
לֹת אֲבִסִיָּא :

*Perchoche per lui habbiamo amendue
l'entrata in vno Spirito al Padre.*

19. מִכִּיל לֹת הוֹיָתוֹן
אֲכֻסְנִיָּא וְלֹא תוֹתִבָּא אֱלֹהֵי
בְּנֵי מוֹדִינָתָא דְּקִדְשָׁא וּבְנֵי
בֵּיתָא דְּאֱלֹהֵי :

*Voi non sete dunque piu forestieri &
stranieri, ma cittadini insieme co i Santi,
e domestici di Dio.*

20. וְאַתָּה בְּנִיתוֹן עַל-
שְׁתֵּאסְתָּא דְּשִׁלְחָא וּדְבִנְיָא
וְהוּא הָיָא רִישׁ קִרְיָא דְּבִנְיָנָא
יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

*Edificati sopra il fundamento de gli
Apostoli & de Profeti, la cui somma pietra
angulare è esso Iesv Christo.*

21. וְכֵן מִתְרַבֵּב כְּלָה בְּנִינָא
וְרֵבָא לְהִיכְלָא קִדְשָׁא
בְּמִרְיָה :

*Nel quale tutto l'edifitio congiunto
insieme, cresce in vno templo santo al Si-
gnore.*

22. בְּרֵךְ אֱלֹהֵי אֲנִיתוֹן בְּה
מִתְבָּנִין אֲנִיתוֹן לְמַעְבְּרָא
דְּאֱלֹהֵי בְּרוּחָא (דְּקִדְשָׁא) :

*Nel quale ancor Voi sete insieme edi-
ficati per essere habitacolo di Dio per lo
Spirito (santo.)*

15. אֶת-אִיבָה בְּבִשְׁרוֹ אֶת-חֲוִלָּה
הַמִּצְוֹת בְּבִשְׁרוֹתָהּ הִנֵּי אֲשֶׁר יִבְרָא
אֶת-שְׁנֵיהֶם בְּנִפְשׁוֹ לְאָדָם אֶחָד
הָדָשׁ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם :

*Deshaziendo en su carne las enemistades,
que eran la Ley de los mandamientos en los ritos
para edificar en si mismo los dos en vn nuevo
hombre, haziendo la paz.*

16. וַיְחַלֵּי וַיְכִפֵּר אֶת-שְׁנֵיהֶם
בְּגִיָּה אֶחָת לְאֱלֹהִים בְּתַמְרוֹדֵי
הוֹרֵג אֶת-הָאִיבָה בְּנִפְשׁוֹ :

*Y reconciliar por su cruz con Dios a ambos en
vn mismo cuerpo, matado en ella las enenistades.*

17. וְכֵן וּבִשְׁרֵי אֲוִתָּנוּ שְׁלוֹם
לְרֹחוֹקִים וּלְקִרְוֵיבִים :

*Y vino, y annunció la paz a vosotros que es-
tauades lexos, y a los que estauan cerca :*

18. כִּי-יֵשׁ לָנוּ לְשָׁנֵינוּ בְּרוּחַ
אֶחָת קִרְבַת הָאֵל :

*Que por el los vnos y los otros tenemos en-
trada por vn mismo Espiritu al padre.*

19. עַל-כֵּן אֲנִיכֶם עוֹד גֵּרִים
וְתוֹשְׁבִים כִּי-אֵם עִירֵי הַקְּדוֹשִׁים
וּבְנֵי-בֵית אֱלֹהִים :

*Ansi que ya no soys estrangeros y aduenedi-
zos, sino juntamente ciudadanos con los Sanctos
y domesticos de Dios :*

20. גְּבִנִּים עַל-יְסוֹד הַשְּׁלִיחִים
וְהַנְּבִיאִים וַיִּשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הָיָה
לְרֹאשׁ פִּנָּה :

*Sobre edificados sobre el fundamento de
los Apostoles y de los Prophetas en la summa
(piedra) de esquina Iesus el Christo :*

21. אֲשֶׁר בּוֹ כָל-הַבְּנִיָּה בְּנוּיָה
בְּהִגִּינָה תִּפְרָה לְהִיכָל קְדוֹשׁ
בִּיהוָה :

*En el qual todo edificio que se edifica, crece
para Templo Sancto al Sennor.*

22. אֲשֶׁר בּוֹ גַם אֲנִיכֶם גְּבִנִּים
לְמִשְׁכַּן אֱלֹהִים בְּרוּחַ (הַקְּדוֹשׁ) :

*En el qual vosotros tambien soys juntamen-
te edificados por morada de Dios en el Espiritu
Sancto.*

15. Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐ-
τῆς, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγματι
καταργήσας, ἵνα τὰς δύο κτήσεις ἐν
ἐαυτῇ εἰς ἓνα κτήσῃ ἀνθρώπον,
ποῦν εἰρήνην.

*Ayant aboli en sa chair l'inimicitie,
affaouir la Loy des commandemens,
qui gist en ordonnances: afin qu'il creast
les deux en soi-mesme vn homme nou-
veau, en faisant la paix :*

16. Καὶ καταλλάξας τοὺς ἀμ-
φοτέρους ἐν τῇ σάρmati τῇ ἑᾷ
ἐν τῇ σαρκὶ; κατακτησας τὴν
ἐχθρὰν ἐν ἑαυτῇ.

*Et qu'il ralliast les vns & les autres
en vn corps à Dieu, par la croix, ayant
destruit en icelle l'inimicitie;*

17. Καὶ ἐλθὼν ἐγγεγάτισται
εἰρήνην ὑμῖν τῆς μακρόθεν, ὡς τοῖς
ἐγγύς.

*Et estant venu il a euangelizé la paix
à vous qui estiez loin, & à ceux qui es-
toient pres.*

18. Ὅτι οἱ αὐτοὶ ἔχουσιν τὴν κοινω-
νίαν εἰς ἓν ἀμφοτέρους ἐν τῇ
πνύματι τοῦ πατρὸς.

*Car par lui nous auons les vns & les
autres en vn mesme Esprit acces au
Pere.*

19. Ὁμοῦς ἐστέ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῇ
πατρὶς, ἀλλὰ συνευχόμενοι τῷ α-
γίῳ, ὡς οἱ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς οἰκίας.

*Par ainsi vous n'estes plus estrangers
ni forains, mais combourgeois des
Saints, & domestiques de Dieu.*

20. Ὑποκολλημένοι ἐστέ τῷ θεῷ ἡ-
μεῖς ἐν τῇ ἀποστολῇ καὶ ἐν τῇ προφη-
τείᾳ, ἡμεῖς οἱ αὐτοὶ ἡμεῖς ἡμεῖς
ἐν τῇ οἰκίᾳ.

*Estans edifiés sur le fondement des
Apostres, & des Prophetes, Iesus Christ
lui-mesme estant la maitresse pierre du
coin.*

21. Ὑποκολλημένοι ἐστέ ὡς οἱ οἰκοδομοὶ
συνευχόμενοι αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα
ἐν τῇ οἰκίᾳ.

*En qui tout l'edifice rapporté & ad-
iusté ensemble, se leue pour estre vn
temple saint au Seigneur :*

22. Ὑποκολλημένοι ἐστέ ὡς οἱ οἰκοδομοὶ
συνευχόμενοι αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα
ἐν τῇ οἰκίᾳ.

*En qui vous aussi estes ensemble
edifiés pour estre vn tabernacle de Dieu
en Esprit (Saint.)*

CAP. II.

15. Inimicitias in carne sua, Legem mandatorum decretis evacuans: ut duos condant in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem.

In abrogating through his flesh the hatred / that is the Law of commandments which standeth in ordinances / for to make of twaine one new man in him selfe / so making peace.

16. Et reconciliat ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitias in semetipso.

And that he might reconcile both unto God in one body by his crosse / and / have hated thereby.

17. Et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis, & pacem vobis qui prope.

And came / and preached peace to you which were afarre off / and to them that were nere.

18. Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

For through him wee both have an entrance unto the Father by one spirit.

19. Ergo iam non estis hospites & advenæ, sed estis civis sanctorum & domestici Dei.

Now therefore ye are no more strangers and sojourners: but citizens with Saints / and of the house hold of God.

20. Superedificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Iesu Christo.

And are built upon the foundation of the Apostles and Prophets / Iesus Christ him selfe being the chiefe corner stone.

21. In quo omnis ædificatio constructa, crevit in templum sanctum in Domino.

In whome all the building coupled together / groweth unto an holy Temple in the Lord.

22. In quo & vos coedificamini in habitaculum Dei in Spiritu sancto.

In whome ye also are built together to be the habitation of God by the Spirit.

Das II. Capitel.

15. In dem / daß er durch sein fleisch weg nam die Feindschafft. Nemlich / das Gesetz / so in Gebotten für gestellt was / auff daß er auß zweyen einen neuen Menschen in ihm selber schaffte / vnd friede machte.

Der / at hand formedelst sich. Rod bortrog der Feindschafft / som vaar / Leuen / hülften der vaar sticket i bud / Paa der at hand aff Zuende vilde scabe it nye Mennt / ite i sig self / oc gore fred.

16. Vnd daß er beyde versöhnet mit GOTT in einem Leibe / durch das Creutz / vnd hat die Feindschafft getödtet / durch sich selbst.

De at hand vilde forlige dem baade met Gud i it legeme / formedelst Raarset / De hand haffuer ihiesla / get Fjendskaber / formedelst sig self.

17. Vnd ist kommen / hat verkündigt im Evangelio den Frieden / euch / die ihr ferne waret / vnd denen die nahe waren.

De hand er kommen / oc haffuer forkynder eder Fred i Euangelio / i som vaare longe fra / oc dem som vaare nær.

18. Denn durch ihn haben wir den zugang alle beyde / in einem Geiste / zum Vater.

Ihi at formedelst hannem haffue wi baade sam men Tilgong / vdi en Aand / til Faderen.

19. So sent jr nun nicht mehr Gäste vñ Fremdlinge / sondern Bürger mit den Heiligen / vnd Gottes Hausgenossen.

Saa ere itte nu mere Gæster oc Fremmede / Men Borgere met de Hellige / oc Guds indbyggere.

20. Erbauet auff den grund der Apostel vnd Propheten / da Jesus Christus der Eckstein ist.

Ophygde paa Apostlernis oc Propheternis grund uol / der som Ihesus Christus er Hiørnesteinen.

21. Auff welchem der ganze Bau in einander gefügt / wechset zu einem heiligen Tempel / in dem HERREN.

Paa hülften den ganste Bygning er til hobe set / oc voyer / til it heilige Tempel / vdi HERREN.

22. Auff welchem auch jr mit erbauet werdet / zu einer behausung Gottes / im Geist.

Paa hülften i bliffue oc bygde / til Guds Bolig / i Aanden.

Kapitola II.

15. A odpraw nepřijemných tělem svým / v zákon starych přikázání vypráznil / aby dvogil lid v dělal strže samého sebe / v jednomu nového člověka: vřívnu pokoj.

3 gládžiwby przez ciato swote nieprzyjmi / to test / zakon przykazania / ktorzy sie zamyka w ces remonach / aby dwu stworzyl w samym sobie w jednego nowego człowieka / czyniac pokoy.

16. Aby smisil oboge w jednomu těle Bohem strže. Křij / klaziw nepřijemných samým sebau:

Aby thej potednal z Bogiem obote w jednym ciele przez Křij / sborzywby nieprzyjmi przezci.

17. A přifidil žiwstowal wám pokoj / křetij gste daleko byli / y tēm křetij byli bližko.

A přifidil opowiedzial pokoy wam ktorzyście daleko / y ktorzy blisko byli.

18. Nebo strže něho / obogil w jednomu duchu máme přij / stup k Otci.

Abowiem przezci mamy przy / step obei w jednym duchu do Oycy.

19. Protož gñ negste hoste a přijchoz / ale gste wřivani Swatých / a domách Božij.

Przeto tedy sñz nie testeste gošmi y komorant / ale miešez / ny pospolu z swiatymi / y domow / niki Bozymi.

20. Wdělani gšauce na ža / klad Apostolský a Proroký / tijn sřichowaným vřlovým kamenem Křistiem Gežij / stem:

3budowani na fundamencie Apostolow y Prorokow / y owšem na samym Jezusie Křistu / ktorzy testamentem węgłowym.

21. Na kterémž každé stawe / nji wdělanc / rosie w Chram Swatý w PANI.

17 a ktorym wřyko budo wanie sřaznie spolone rosie w / ko šciot swietý Pann.

22. Na kterémž to y wy wděl / lani se w přijbytel Božij / strže ducha Swatého:

17 a ktorym tezy wy pospolu testeste zbudowani / abyście byli miešaniem Bozym w duchu.

מִטוֹל הַנָּחַ אֲנִי פּוֹלֹס
אֲסִירָא אֲנִי דִּישׁוּעַ
מִשִּׁיתָא אֶל אֲפִסִּין ע
עֲמִמִּי :

*Per questa cagione io Paulo sono l'in-
carcerato di Christo Iesus per voi Gen-
tili.*

אֲנִי שְׂמִיעָתוֹן מִדְּבָרֵי
דְּשִׁיבֻתָּהּ דְּאֵלֵּהּ דָּא
דְּאֲתִיבְתָּ לִּי בְּכֹן :

*Se habete & dita la dispensation de la
gratia de Dio, che m'e stata data verso di
voi.*

דְּבִגְלִינָא אֲתִידַע לִי
אֲחֵי אִיכְנָא דְּכִתְבַת לְכֹן
בְּעִיָּתָא :

*Cioè che per rivelatione m'ha fatto
noto il misterio (si come innanzi & ne
scrissi brevemente).*

אִיךְ מָא דְּמִשְׁכָּתִּיתוֹן
כְּדִין אֲנִיתוֹן לְמִשְׁתַּבְּלִי
יִדְעִי דְּבִאֲרִיָּה דְּמִשְׁתִּירָא :

*Onde potete leggendo intendere qual
sia la mia intelligenza nel segreto di
Christo.)*

הוּ דְּבִדְרָא אֲתִירָא לָא
אֲתִידַע לְבְנֵי נֶשְׁכָּא אִיךְ
דְּהֶשֶׁא אֲתִגְלִי לְשִׁלְיָהוּ
קְדִישָׁא וְלִבְנֵיהּ בְּרוּחַ :

*Il qual nel l'altre et a non fu fatto no-
to a i figliuoli de gli huomini. si come hora
è stato rivelato a i suoi santi Apostoli &
Profeti per i Spiritu.*

דִּיהוּוֹן עֲמִמִּי בְּנֵי
יִרְחוּתָהּ וְשׁוֹתָפָא דְּבִגְרָה
וּבְמִלְכָּנָא דְּאֲתִיבְתָּ בָּהּ
בְּיָד אֲנִגְלִיוֹן :

*Cioè i Gentili essere insieme heredes,
d'un medesimo corpo, & insieme partici-
pi de la sua promessa in Christo, per l'E-
uangelio.*

עַל־כֵּן אֲנִי פּוֹלֹס אֲסִיר
יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ עֲלֵיכֶם הַגּוֹיִם :

*Por causa de esto yo Paulo preso soy Apostol
del Christo Iesus, para vosotros los Gentiles.*

אֲנִי שְׂמִיעָתָם אֶת־דְּבָר
תְּחִנָּתָא אֱלֹהִים הַגִּבּוֹר לִי אֱלֵיכֶם :

*Si empero aueys oydo la dispensacion de la
gracia de Dios que me ha sido dada en vosotros:*

כִּי־בְחֻוֹן הוֹדִיעֵנִי אֶת־
הַמִּסְתֵּר (כְּמוֹ) בְּמַעַט מִלְּפָנֶימִי
כְּתִבְתִּי :

*Es á saber que por reuelacion me fue decla-
rado el Misterio, como arriba he escripto en bre-
ue.*

אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ אֲנִי תִקְרָא
תְּכִלּוּ לְדַעַת אֶת־תְּבוֹנָתִי בְּסוֹד
הַמְּשִׁיחַ :

*Lo qual leyendo podeys entender qual sea
mi intelligencia enel mysterio del Christo.*

אֲשֶׁר לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹת לָא
נֹדַע לְבְנֵי־אֲנָשִׁים כְּמוֹ עַתָּה
נִגְלָה לְשִׁלְיָיו וְלִבְנֵי־אֱיֹוֹ הַקְּדוֹשִׁים
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ :

*El qual en los otros siglos no fue entendido
de los hijos de los hombres como aora es reue-
lado a sus Sanctos Apostoles y prophetas en E-
spiritu:*

כִּי גַם הַגּוֹיִם הֵיוּ בְנֵי הַנִּחְלָה
וְעַצְמִי הַגִּבּוֹר וְחִבְרִי שְׂבוּעָתוֹ
בְּמִשְׁיחַ בְּבִשׁוּרָה :

*Que las Gentes sean juntamente herederas,
y encorporadas, y confortes de su promessa enel
Christo (Iesus) por el Euangelio:*

Τούτου χάριν ἐγὼ παύλος
ὁ δέσμιος Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ
τοῦ υἱοῦ (τῶν ἐθνῶν.)

*Pour ceste cause, moi Paul suis le
prisonnier de Iesus Christ pour vous les
Gentils.*

2. Εἰ γὰρ ἠκούσατε τὴν οἰκονομί-
αν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης
μοι εἰς ὑμᾶς.

*Voire si vous auez entendu la di-
spensation de la grace de Dieu, qui m'a
esté donnee enuers vous:*

3. Ὅτι καὶ ἀποκαλύψαν ἐγνώρι-
σέν μοι τὸ μυστήριον, καθὼς περὶ
γραψα ἐν ὀλίγῳ.

*Comment par reuelation m'a esté
donné à cognoistre le secret (ainsi que
par ci deuant ie vous ai escript en brief.*

4. Πρὸς ὃ διῶκατε ἀναγινώσκον-
τες νοήσατε τὴν συνέσιν μου ἐν τῷ
μυστηρίῳ τοῦ θεοῦ.

*Dequoi vous pouuez en lisant ap-
percevoir l'intelligence que j'ai au se-
cret de Christ)*

5. Ὅ ἐτέραις γράφεῖς ὅσα ἐγνώ-
ρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων,
ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγίοις
δοκασίλοις αὐτοῦ ἐν περὶ φήταις ἐν
πνεύματι ἁγίῳ.

*Lequel n'a point esté donné à co-
gnoistre aux enfans des hommes és au-
tres aages, ainsi que maintenant il a esté
reuelé par l'Esprit à ses saints Apostles
& Prophetes:*

6. Εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονό-
μα καὶ σύσσωμα, καὶ συμμετοχα
τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ,
ἀπὸ τοῦ διαγγελίου.

*Assavoir que les Gentils sont cohe-
ritiers, & d'un mesme corps, & confors
de la promesse d'icelui en Iesus Christ,
par l'Euangelic:*

HVius rei gratia, ego Paulus vinculus Christi Iesu, pro vobis Gentibus.

For this cause / I Paul am the prisoner of Jesus Christ for you Gentiles.

2. Si tamen audistis dispensationem gratiae Dei quae data est mihi in vobis.

If ye have heard of the dispensation of the grace of God / which is given me to you wards.

3. Quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi.

That is / that God by revelation hath shewed this mystery unto me / as I wrote about in few words.

4. Prout potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi.

Whereby when ye reade / ye may knowe mine understanding in the mystery of Christ.

5. Quod aliis generationibus non est agnitus filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis eius & Prophetis in Spiritu.

Which in other ages was not opened unto the sonnes of men / as it is now revealed unto his holy Apostles and Prophets by the Spirit.

6. Gentes esse coheredes & concorporales, & participes promissionis eius in Christo Iesu per Evangelium.

That the Gentiles shoulde be inheritors also / and of the same body / and partakers of his promise in Christ by the Gospel.

Erhalben ich Paulus / der gefangner Christi Iesu / für euch Henden.

Dr denne sag syld er ieg Paulus Christi Ihesu fange / for eder Hedninge.

2. Nach dem jr gehöret habt von dem Ampt der Gnade Gottes / die mir an euch gegeben ist.

Effter som i haffue hørt om Guds Naadis Embede / som mig er giffuit til eder.

3. Das mir ist kunth worden dieses Geheimniß / durch offenbarung / wie ich droben auffß fürhest geschrieben habe.

At denne Hemmelighed er mig kundgiort / ved offenbarelse / lige som ieg tilforn haffuer screffuit paa det korteste.

4. Daran ihr / so ihrs leset / mercken köndt meinen verstand an dem Geheimniß Christi.

At hiulcker i kunde / der som i det læse / mercke min forstand i Christi hemmelige ring.

5. Welches nicht kunth gethan ist / in den vorigen zeiten / den Menschenkindern / als es nun offenbaret ist seinen heiligen Aposteln vnd Propheten / durch den Geist.

Hiulcker som icke vaar kundgiort / in den fremfarne tid saar Menntens Varn / som der er nu offenbaret hans hellige Apostler oc Propheter / formedelst Aanden.

6. Nemlich / daß die Henden Miterben seinen vnd mit eingeleibet / vñ Mitgenossen seiner verheissung inn Christo Iesu / durch das Evangelium.

Som er at Hedningene ere Medarffuinge / oc itte geme oc delactige i hans Fortættelse vdi Christo / Formedelst Euangelium.

No tu vñc nā Paulus vñc / jen gsem Krysta Gežysse / ja vās Pohany.

Da tego ta Paweł testhem wteż ntem Krytusa Jezusa ja vās pogany.

2. Wssack geštyže gste sly / sli posluhowānij miłosti Božij / ktrāž mi gešt dāna v vās.

Teststie slyšelt šafowānie tā / st Božey / ktrā mite test dānā do vās.

3. Jewedže žgwenij znāmo mi gešt včinnō tagemstwi / yakož gsem prwē psal ktrāce.

At Bog przez obśawienie oż naymit mi tajemnice / iā som wam przed tym piśal nā ktrāce.

4. Yakož mājete tēauce po / rozumēti opatrnosti mē / pfi posluhowānij Krystowu.

At wy czytając / możecie obśać / yć wy rozumiecie / iā som wam mātcy Krystusowey.

5. Ktrāž ginšch wēkšow neni / žgwenō Synām / lid / skym / yakonyni žgwenō gešt Ewāgym Apostolom gešo / a Prorokum šrže Duchā.

Atora ta slych wēkšow nse bytā znāczna synom ludžim / iāko tke / raz oznaymtonā test swietym / a postolom tego / y Prorokom przez Duchā.

6. Žegsau Pohānē spolu dē / dicowē / a tēhož tēla y spolu včasnych žasliwenij gešo w Krystu Gežysse / šrže Ewāngelium.

To test / iž pogāni ša spolu dšedžicmi / y tednego ciāla / y spo / tečnyimi včestniči obšerice / te / go w Krystuse / przez Ewāngelijo.

ג

7. הוּ דַאֲנֵה הַיּוֹרֵת
מִשְׁמִשְׁנֵה אִירְמוֹהֲבֵתָהּ
דְּטִיבֻתָּהּ דְּאַלְהֵיָּהּ דַּא
דְּאַתִּיבְרֵת לִי מִן מַע
מִעֲבֻדְיֹתָהּ דְּחִילָה ;

Del quale io sono stato fatto ministro, secondo il dono de la gratia di Dio, che m'è stato dato secondo l'efficacia de la sua potentia.

8. לִי דְּעֹרֵתָהּ אֲנֵה דְּכִלְהוֹן
קְדִישָׁא אֲתִיבְרֵת טִיבֻתָּהּ
דְּהָא דְּאַסְבֵּר בְּעַמְמֵי
עוֹרְתָהּ דְּמִשְׁיָחָהּ הוּ דְּלֵא
מִתְאַקֵּב ;

A me dico che sono il minimo di tutti i Santi, e stato data questa gratia d'annuntiar tra i Gentili le incomprendibili ricchezze di Christo.

9. וְאַנְהוּ לְכָל נֶשְׁאִידָא
הִי מִדְּבֻרְיֹתָהּ דְּאַרְוָהּ הוּ
דְּכִסָּא הוּא מִן עֲלֻמָּה
בְּאַלְהֵי דְּכָל בְּרָא ;

Et sur conofter à tutti qual sia la communication del misterio, ilqual era nascosto innanz, à i seculi in Dio, che ha creata tutte le cose per Iesus Christo.

10. דְּבִיד עֲדָתָהּ תַּתְּדַע
חֲכָמִיתָהּ דְּאַלְהֵי מְלִיכָהּ
פִּירְשָׁנָהּ לְאַרְכֹּס
וְלִשְׁלֵטָנָה דְּכִסְמִיָּה ;

Accioche la sapientia di Dio, che è diversa in tutte le maniere, sia hera notificata à i principati & potestades le par ti celesti per la Chiesa.

11. הִי דְּעֲתִיד הוּא מִן
עֲלֻמָּה יַעֲבֹדָה בְּיִשׁוּעַ מְרֹן ;

Secundo la determination fatta ab eterno, laquale egli ha fatta in Christo Iesus nostro Signore.

12. הוּ דְּבֵה אֵית לֹן פְּרֵהֲסִיָּה
וְקִרְיֻבִיתָהּ בְּתוֹכְכֵנָהּ
דְּהִיבְמִיתָהּ ;

Per cui habbiamo l'ardire, e l'entrata con confidentia, per la fede in lui.

13. מְטוֹל הֵנָּה שְׂאֵל אֲנֵה
דְּלֵא תֵּאֲמִנִי לִי בְּאוֹלְעָנִי
דְּעַל אֲפִיכֹן דְּהִדְרָה הִי
תִּשְׁבַּחְתִּיכֹן ;

Per il che io domando che Voi non vi stanchiate per le mie afflizioni, ch'io sopporto per Voi, il che è vostra gloria.

ג

7. אֲשֶׁר נְהִיִּית מְשִׁחָהּ בְּמִיתָהּ
הַחַיֵּת אֱלֹהִים הַנִּתְּנָה לִי בְּכַח
גְּבוּרָתוֹ ;

Del qual yo soy hecho Ministro por el don de la gracia de Dios que me ha sido dado segun la operacion de su potencia.

8. לִי לְעֹרֵר מְכָל-הַקְּדוּשִׁים
נִתְּנָה הַתְּחִנָּה הַזֹּאת בְּגוֹיִים לְבִשְׂר
אֶת-עֶשֶׂר הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר מְבַלִּי
חֶקֶר הוּא ;

A mi, digo, el mas pequenno de todos los Sanctos es dada esta gracia de annunciar entre las Gentes el Evangelio de las inuestigables riquezas del Christo.

9. וְלִהְיוֹת אֶת-כָּל-מַה-הִיא
חֲבֵרַת הַסּוּד הַנִּסְתָּר מֵעוֹלָם
בְּאַלְהִים אֲשֶׁר בְּרָא אֶת-כָּל-
בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ ;

Y de alumbrar à todos qual sea la dispensacion del mysterio escondido desde los siglos en Dios, que erió todas las cosas (por Iesus el Christo :)

10. אֲשֶׁר תִּדְעַ מַעֲתָ לְמִשְׁרֹהּ
וְלִשְׁלֵטֹנֹת אֲשֶׁר עַל-שְׁמֵי
שְׁמֵיִם בְּעֵדָה רַב וְיִתֵּר חֲמִמַת
אֱלֹהִים ;

Para que la mucha sabiduria de Dios en los cielos sea aora notificada por la Iglesia à los principados y potestades :

11. בְּגִזְרַת הַעוֹלָמִים אֲשֶׁר עָשָׂה
בְּיִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדִינִי ;

Conforme à la determination eterna, que hizo en el Christo Iesus Sennor nuestro.

12. אֲשֶׁר בּוֹ יֵשׁ לָנוּ בְּטַחֲוֹן וְקִרְבָּת
אֱלֹהִים בְּמִבְטָחָה בְּאַמּוֹנָתוֹ ;

En el qual tenemos seguridad y entrada con confianza por la fidel,

13. עַל-כֵּן שׂוֹאֵל אֲנִי מִמְּכֶם
פֶּן-תִּיעַצְמוּ בְּמַצּוֹקוֹתֵי עֲלֵיכֶם
אֲשֶׁר הִיא כְּבוֹדְכֶם ;

Portanto pido que no desmayeys por causa demis tribulaciones por vosotros, lo qual es vuestra gloria.

ג'

7. Οὗ ἐγὼ μὲν διὰ χάριτος κατὰ τὴν δωρεάν τοῦ χαρίματος τοῦ θεοῦ τὴν δοθέντά μοι κατὰ τὴν ἐνεργίαν τοῦ δυναμέως αὐτοῦ.

Duquel j'ai esté fait ministre, selon le don de la grace de Dieu, lequel m'a esté donné suivant l'efficace de la puissance.

8. Ἐμοὶ τῷ ἐλαχίστῳ πάντων (τῶν ἁγίων) ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν διαγγελλίσασθαι τὸν ἀνεξίχνιστον πλοῦτον τοῦ χριστοῦ.

Voire ceste grace m'a esté donnée à moi, qui suis le moindre de tous les saints pour annoncer entre les Gentils les richesses incomprehensibles de Christ.

9. Καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ (κρυψανία) τῆς μυστηρίου τοῦ δοκτε-
κρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ πρὸ πάντων κτίστων διὰ ἰησοῦ χριστοῦ.

Et pour mettre en evidence deuant tous quelle est la communication du secret qui estoit caché de tout temps en Dieu, qui a créé toutes choses par Iesus Christ :

10. ἵνα γνωρίσῃς νῦν τοῖς ἀρχαῖς ἐκ ἐξουσίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ κοινὸν καὶ τὸ σὸφία τοῦ θεοῦ.

Afin que la sapience de Dieu, qui est diaerfe en toutes fortes, soit donnee à cognoître aux principautés & puillances, és lieux celestes, par l'Eglise.

11. Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἡ ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Suivant le propos arresté dès les siècles, lequel il a establi en Iesus Christ nostre Seigneur :

12. Ἐν ᾧ ἔχουμεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν παρρησίαν ἐν πιστῇ, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

Par lequel nous auons hardiesse & acces en confiance, par la foy que nous auons en lui.

13. Διὸ αἰτῶμαι μὴ καταλείψετε ἐν ᾧ θάλασσαν μου παρὰ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

Parquoi ie requier que ne vous anonchalissiez point à cause de mes tribulations que i'endure pour l'amour de vous, qui est vostre gloire.

CAP. III.

7. Cuius factus sum minister secundum donum gratiae Dei, quae data est mihi secundum operationem virtutis eius.

Whereof I am made a minister by the gift of the grace of God given unto me through the working of his power.

8. Mihi omnium sanctorum minimo, data est gratia haec, In Gentibus evangelizare investigabiles divitias Christi.

Even unto me the least of all saints is this grace given, that I should preach among the Gentiles the unsearchable riches of Christ.

9. Et illuminare omnes quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in Deo, qui omnia creavit, (per Iesum Christum.)

And to make cleave unto all men what the secrets hid of the mystery, which from the beginning of the world hath bene hid in God, who hath created all things by Jesus Christ.

10. Ut innotescat principibus & potestatibus, in caelestibus, per ecclesiam multiformis sapientia Dei.

To the intent, that now unto principalities and powers in heavenly places might be known by the Church the manifold wisdom of God.

11. Secundum praefinitionem saeculorum, quam fecit in Christo Iesu Domino nostro.

According to the eternall purpose, which he wrought in Christ Jesus our Lord.

12. In quo habemus fiduciam & accessum in confidentia, per fidem eius.

By whom we have boldnes & entrance with confidence, by faith in him.

13. Propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quae est gloria vestra.

Wherefore I desire that ye faint not at my tribulations for your sakes, which to your glorie.

An die Epheser.

Das III. Capitel.

7. Desß ich ein Diener worden bin/nach der gabe auß der gnade Gottes/die mir nach seiner mechtigen krafft gegeben ist.

Hues Dienere ieg er bleffuen / effier den Gaffue aff Guds naade/ som mig er giffuen effier hans mechtige Krafft.

8. Mir/dem allergeringsten vnter allen Heiligen / ist gegeben dise Gnade/vnter die Heynden zuverkündigen / den vnauffforschlichen Reichthumb Christi.

Mig den aller ringeste iblant alle Heiligen / er denne naade giffuen / at ieg skal forkynde iblant Heydinge Christi wbegribelige Rigdom.

9. Vnd zu erleuchten jederman/welcheda sey die gemeinschafft des Geheimniß / das von der Welt her inn Gott verborgen gewesen ist / der alle ding geschaffen hat / durch Iesum Christ.

De at opluse huer mand/ huilcke der er Hemmelighedens Samfund/ som hafter aff Verdens begyndelse veret skilt i Gud/ som skabte alle ting/ formedelt Ihesum Christum.

10. Auff daß jetzt kunth würde / den Fürstenthumben / vnd Herrschaffen in dem Himmel / an der Gemeine / die manchfaltige Weisheit Gottes.

Haa der at Guds mangfoldige visdom / skulde nu bliffue kundgiort / saar Forstedome oc Herredome i Himmelen/ ved Menigheden.

11. Nach dem fürsag von der Welt her / welche er beweiset hat in Christo Iesu vnserm HERRN.

Effier hans Oplæt aff Verdens begyndelse/ huilcke der hand beuisset Christo Ihesu vor HERRN.

12. Durch welchen wir haben freydigkeit vnd zugang inn aller zuversicht/durch den Glauben an ihn.

Formedelt huilcken vi hafter dristighed oc tilgang i al tid/ ved Troen til hannem.

13. Darumb bitte ich / daß jr nicht müde werdet / omb meiner trübsal willen / die ich für euch leide / welche euch eine Ehre sind.

Der saare beder ieg / at i skulle icke bliffue mistroetige for min droffuelse skyld / som ieg lider for eder/ huilcken der er eder en ære.

K Ephezskym.

Kapitola III.

7. Kterehoz ná vtinén gsem Služebníkem/wedle daru milosti Boží / kteráž mi gest dána/wedle puosobenij moey goho.

Ktoretem sie stal sluga z dáru lásti Božey / Ktory dan jest mně / wedle skutečnej mocny go.

8. Mnéžagistě naymenšij / muže vssech Swatých dána gest milost tato / abych kázal mezy Pohany nestihlá Božhatstvi Krystowa.

Mně namnějšemu ze vsykh Kých swatých dána jest lástá tá / abym miedzy pogany przepowídal miedosáigle bogactwá Krystusowe.

9. Abych swětle vssechním oznamowal / kterě gest vđelenij tagenstvi Kterého od wěkůw w Bohu / kterěž swětil vssecky wěky Kteréž Gejstě Krysta:

Abym oběsánil vsykh / Ktora jest společenosť chátěmnce Kterey od wěkůw w Bogu / Kteréž swětili Kteréž shworýl przez Jezusa Krystusa.

10. Aby zgewena byla Princípátům / v Potestátům na Nebesých Kteréž Epřkaw rozličná maudrosti Boží.

Abby byla teraz przez to áctol oznáymóná pánsťhwam y wterez / chnošciam / Ktore ná niebie sa / rozmáta maudrosti Boží.

11. Wedle předzvědnij wěkůw / Kterauž gest včinit Duoh w Krystu Gejstě Pánu našem.

Wedle postanowiená wšecného / Ktore wczynil w Krystusie Jezus Páně náš.

12. W kterémžto máme smělóst a přistup s dauffánijm / Kteréž Wjru geho.

W Ktorým mamy wolnosť y přystup s wšátem przez wíare tego.

13. Protož prošim wás / abyście nebyli nechynuli pro zámutek mé za wás / genž gest sláwa wáše.

Protož prošim wás / abyście nebyli nechynuli pro zámutek mé za wás / Ktore jest chwála wáša.

ד
14 וְכָאֵף אֲנִי בְּכִי לֹת
אֲבוֹהֵי דְמִרְוִי יִשׁוּעַ
מְשִׁיחִי :

*Per questa cagione io m'inginocchiò
al Padre del nostro Signor Iesus Christo.*

15 הוּ דְמִרְוִי מְשִׁיחִי
כָּל אֲבוֹהֵי דְבְּשָׁמִי
וּבְאֲרָעָא :

*(Da cui si nomina tutta la parentela
in cielo & in terra.)*

16 דִּיתֵּל לְכוּ אִיךְ
עִוְתָרָא דְתִשְׁבּוּחָתָהּ
דְּבְּחִילָא תִשְׁתַּרְרוּן בְּרוּחָהּ :

*Accioche secondo le ricchezze de la
sua gloria voi dia che siate fortificati di
fortezza per lo Spirito suo nel l'uomo in-
teriori.*

17 דְּבִרְוִי נִשְׁכּוּ דְלִגְוִי יַעֲמֹר
מְשִׁיחִי בְּחִימְנוּתָהּ
וּבְלִבְתָּתָהּ :

*Accioche Christo habiti per fede ne
vostri cuori, & fin che radicati & fondati
in charità.*

18 בְּחִיבָא כִּד יְהוּא שְׁרִיר
עֲקָרְכוּ וְשִׁתְּאִסְתְּכוּן וְתִ
וְתִשְׁכְּחוּן לְמִדְּרִכּוּ עִם
כְּלָהִין קְדִישָׁא מִזֵּי רִמְמָא
וְעִמְקָא וְאִוְרָכָא וּפְתִינָא :

*Voi possiate comprehendere con tutti i San-
ti qual sia la larghezza, & la lunghe-
zza, & la profondità, & l'altrezza.*

19 וְתִדְעִין רִבּוּתָהּ דְ
דְחֻבָּהּ דְּמְשִׁיחָא וְתִתְמַלֵּן
בְּכִלָּה מְלִינָא דְאֵלֵהּ :

*E conoscere la dilection di Christo,
laqual suprananza ogni cognitione, ac-
cioche voi siate riempiti d'ogni pienez-
za di Dio.*

20 לְהוּ דִּין דְּמִבְּחָא בְּחִילָא
יְתִיר מִן כָּל לְמַעֲבָד לִי וְ
יְתִיר מִן מִנְיָא דְשָׂאֲלִין
וְדִנְיָא אִיךְ חִילָא דְמִסְתַּעֲד
בִּי :

*Or à celui che per la possanza, che
adopera in noi, può fare, con ogni abun-
danza sopra tutto quello che noi doman-
diamo, o pensiamo.*

ג
14 וְבְעִבּוֹר כֹּף כִּרְעִי אֲנִי עַל-בְּרִכִּי
אֶל-אֲבִי אֲדִינְיוּ יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחִי :

*Por causa deesto hincó mis rodillas al Padre
del Sennor nuestro Iesus el Christo.*

15 (אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ כָּל-אֲבוֹתַי
בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ וְקִרְבָּנִי) :

*(Del qual es nombrada toda la parentela
en los cielos y en la tierra,)*

16 אֲשֶׁר יִתֵּן לָכֶם בְּעִשָׂר כְּבוֹדוֹ
לְהַתְּחִיק וּלְהַתְּאֵמֵץ בְּרוּחוֹ בְּאָדָם
הַפְּנִימִי :

*Que hos de conforme à las riquezas de su
gloria, que seays corroborados con potencia en
el hombre interior por su Espiritu:*

17 לְשִׁכּוֹן אֶת-הַמְּשִׁיחִי בְּאִמּוּנָה
בְּלִבְתָּתְכֶם בְּאֶהֱבָה שְׂרָשִׁים
וּמוֹסְדִים אֵתָם :

*Que habite el Christo por la fe en vuestros
coraçones: Para que arraygados y fundados en
Charidad.*

18 אֲשֶׁר תִּזְכְּלוּ לְחִילָא עִם
הַקְּדוֹשִׁים כָּלִם מֵהַ רְחֹב
וְהָאֲדָר וְהַעֲמֵק וְהָרוֹם :

*Podays comprehendere con todos los San-
ctos qual sea la anchura, y la longura, y la profun-
didad, y la altura.*

19 וְלִדְעֹת אֶת-אֶהֱבָה הַמְּשִׁיחִי
שֶׁהִיא עַל-כָּל-דְּעֹת אֲשֶׁר
תִּמְלִאוּ בְּכָל-מְלֹא אֱלֹהִים :

*Y conocer la sobre eminente charidad del
Christo: para que seays cumplidos de todo cum-
plimiento de Dios.*

20 וְלֹ אֲשֶׁר יִזְכֵּל עַל-כָּל
לְעֲשׂוֹת יְתֵר וְעַל-יְתֵר מֵאֲשֶׁר
נִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ אוֹ גִבּוֹר כֹּפֶךְ
וְגִבּוֹרָה אֲשֶׁר פּוֹעֵלָה בָּנוּ :

*Y à aquel que es poderoso para hazer todas
cosas mucho mas abundantemente de lo que pe-
dimos, o entendemos, por la potencia que obra
en nosotros.*

ד.
14. Τούτου χάριν ἀγάπῃ καὶ
δόξῃ σου πατρὶ μου πρὸς τὸν πατέρα τὴν
κυρίαν ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν.

*Pour laquelle cause ie ploye mes
genoux deuant le Pere de nostre Sei-
gneur Iesus Christ:*

15. Ἐξ ὧ πάντων πατέρων ἐν οὐ-
ρανῶς καὶ ἐν τῇ γῆς ἐνομαζέσται.

*(Duquel) toute la parenté est nom-
mée & en la terre)*

16. ἵνα δώῃ ὑμῖν καὶ τὸν πληθύν
τῆς δόξης αὐτοῦ, διὰ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος αὐτοῦ τὸ πᾶν κατὰ τὸν
εἶδος τὸν ἐσὼν ἀνθρώπων.

*Afin que selon les richesses de sa
gloire, il vous doint que vous soyez pu-
illamment fortifiés par son Elprit en
l'homme interieur.*

17. Κατοικοῦσιν τὸν χριστόν διὰ
τῆς πίστεως ἐν τῇ καρδίᾳς ὑμῶν.
ἐν ἀγάπῃ ἑρριζωμένοι καὶ τεθεμε-
λιωμένοι.

*Tellement que Christ habite en vos
cœurs par foy: Afin q'eftans enracinés
& fondés en charité.*

18. ἵνα ἐξῆρξήσθε καὶ ἀγαθίσται
σὺν πάντοις τοῖς ἁγίοις, καὶ τὸ πλῆ-
θος, καὶ ἡμεῖς, καὶ βαθεῖα καὶ ὕψος.

*Vous puissiez finalement com-
prendre avec tous les saints, quelle
est la largeur & la longueur, la profon-
deur, & la hauteur:*

19. Γινώσκειτε τὴν ἀγάπην ἣν ἡμεῖς
ἐκ χάριτος ἀγάπησιν τῷ χριστῷ,
ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν τὸ πληθύν
μα τοῦ θεοῦ.

*Et cognoître la dilection de Christ,
laquelle surpasse toute cognoissance:
afin que vous soyez remplis en toute
plenitude de Dieu.*

20. Τῷ δὲ δυναμίσῳ ὑπερ πάν-
τα ποιῶσιν ὑμῶν ἐν πείσ-
σει ὡς ἀντάμετα ἡ νοῦμῳ, κατὰ
τὴν δυνάμειν τὴν ἐνεργουμένην
ἐν ἡμῖν.

*Or à celui qui par la puissance qui
besoigne avec efficacité en nous, peut fai-
re en toute abondance par dessus tout
ce que nous demandons & pensons:*

14. Huius rei gratia flecto
genua mea ad Patrem Do-
mini nostri Iesu Christi.

For this cause I bow my knees vn-
to the Father of our Lord Iesus Christ.

15. Ex quo omnis paterni-
tas in caelis & in terra nomi-
natur.

(Of whom is named the whole
familie in heauen and in earth.)

16. Ut det vobis secundum
diuitias gloriae suae, virtutem
corroborari per Spiritum e-
ius in interiori homine.

That hee might graunt you accor-
ding to the riches of his glorie / that wee
may bee strengthened by his Spirit in
the inner man.

17. Christum habitare per
fidem in cordibus vestris, in
charitate radicati & fundati.

That Christ may dwell in your he-
arthes by faith / that wee / being rooted
and grounded in loue.

18. Ut possitis comprehen-
dere cum omnibus sanctis,
quae sit latitudo, & longitu-
do, & sublimitas, & profun-
dum.

That wee may be able to comprehend with
all sanctes / what is the breadth / and
length / and depth / and height.

19. Scire etiam superemi-
nentem scientie charitatem
Christi, ut impleamini in
omnem plenitudinem Dei.

That to knowe the loue of Christ /
which possesseth knowledge / that wee may
bee filled with all fullnes of God.

20. Ei autem qui potens
est omnia facere superabun-
danter quam petimus aut
intelligimus, secundum vir-
tutem quae operatur in no-
bis.

Unto him therefore that is able to
doe exceeding abundantly above all that
wee aske or thinke / according to the po-
wer that worketh in vs.

14. Derhalben beuge ich meine
Knie/ gegen dem Vater vnseres JE-
XEN Jesu Christi.

For den slyld böyer ieg mine Knie / saar for
HEDIGS Ihesu Christi Vader.

15. Der der rechte Vater ist / über
alles was da Vater heisset im Him-
mel vnd auff Erden.

Som er den rette Vader offuer alt det som kaldis
Vader / i Himmelen oc paa Jorden.

16. Daß er euch krafft gebe / nach
dem Reichthumb seiner Herligkeit /
stark zu werden / durch seinen Geist /
an dem inwendigen Menschen.

At hand skal giffue eder Krafft / effter sin Herlig-
heds Rigdom / at i kunde bliffue sterke formedelst
hans And / i det indvortis Menneiste.

17. Vnd Christum zu wohnen durch
den Glauben in ewren herzen / vnd
durch die Liebe eingewurzel vnd ge-
gründet werden.

De Christum at bo formedelst Troen i eders hjerter /
oc bliffue roddest oc grundfest formedelst kærlighed.

18. Auff daß jr begreifen möget mit
allen Heiligen/ welches da sey die breit-
te / vnd die lenge / vnd die tieffe / vnd
die höhe.

Paa det i kunde begribe med alle Helliger / huiusket
der er der brede / oc der lange / oc der dybe / oc der høye.

19. Auch erkennen / daß Christum
lieb haben/ vil besser ist denn alles wis-
sen / auff daß jr erfüllet werdet mit al-
ley Gottes fülle.

De kende at det er meget bedre / at elste Christum?
end vide alting / At i kunde opfyldis med allehonde
Guds opfyldelse.

20. Dem aber / der überschwenglich
thun kan / über alles / daß wir bitten
oder versiehen / nach der Krafft / die da
in vns wirket.

Men den som kand offuerflødelige gøre / offuer
alt det / som vi bede eller forstaa / effter den Krafft / som
arbejdet i oss.

14. A pro tu wěe flectam nā
mā kolena pŕed Dicem Pāna
nassho Gějssē Kryssta.

Dla tego klāntām kolānā mo-
te fū Oycu Pānā nassho Jesu
Kryssta.

15. Z kterchōgo fāždē Dē
cowstwo na Nebi y na zemī
gmenuge se.

Od kterogo wšytek narod nā
niebie y nā zemi bywa nāzywān.

16. Aby wām dal wedlē bo-
hatstwiij slāwpy swoj moc / aby-
ste se posylili strze Duchy ge-
ho na wniesknijm cłoweku.

Aby dal wām z obširey tāst
swojey / zebyscie byli mocnie pŕe-
wzrostem pŕez Duchā tego / w
wnetŕznym cłowiece.

17. Aby pŕechywal Krysus
strze wijsu w Erdech was-
sych / gsaue w lāsce wloce-
nēni a zalogēni.

Aby mteškal Krysus pŕez
włāce w sercach waszych / zebyscie
w miłosci wkorzenieni y wzros-
towāni.

18. Abyście mohli stihnat
se wšlemi Swatym / kterā ge-
st sŕyrokost / a dlahost / a wyso-
kost / a hlubokost.

Mogli došāgnāc ze wšyrt-
mi swatym / ktera teš sŕyrokost
y dlugost / y glibokost / y wyso-
kost.

19. Abyštetakē wědēli / k-
terā ge- pŕewysofē vniitij lā-
stij Krysstowy / abyštie napl-
nēni byli we wšeliki pŕinos-
tožij.

A poznāc miłosť Krysstow-
u / ktera pŕewyšša wšelākie
wyzumienē / ā tžyscie byli nā-
pelnjeni wšelākim nāpelnitēniem
Božym.

20. Tomu pak / kteršz mo-
cen ge- wšleco vniiti hognē-
gij / nešli pŕošme neb rozumij-
me / podlē mocy ktera ŕaz pŕoso-
bij w nās.

A temu ktery moze dāleko ob-
širē wšyrtu wčyati nād tho o co
pŕošímy ābo myslimy / z mocy o-
ney ktera siem nās ošazuje.

21. לה תשבחתה בעדנה
בשוע משיח בבלהו
דרא דעלמי עלמין אמין

*Sia gloria ne la Chiefa per Christo
Iesus, in tutte l'età del secolo de secoli,
Amen.*

1. בעא אנה הכיל מבכין
אנה אסידה במרן
דיתהלכו איכנה דנא
לחרנה האתקריתון

*Io dunque imprigionato nel Signore,
vi prego a camminar secondo che si conve-
ne à la Vocazione, & laquale sete stati
chiamati.*

2. בכלה מביכות רענה
היחורתה ונגירות רוחה
ההיותו מסיבין חד למד
בחוכמה

*Con ogni humilità e mansuetudine,
con patientia, tolerandoni l'vn l'altro in
charità.*

3. והיותו חביטין למטר
אויבתה ברוחא בתנה
דעלמא

*Ingegmandoni di conservar l'Unità
de lo Spirito per il vincolo de la pace.*

4. ונתהוין בחד פגד
ובחד רוחא אפגד
האתקריתון בחד סגרא
דקריבון

*Non c'è chi in corpo & uno spirito, si
come ancor sete stati chiamati in vna spe-
ranza de la vostra Vocazione.*

5. חד הו גיר מדינה וחד
הימנותה וחד מ
מצמודיתה

*Non c'è che vn Signore, vna Fede, vn
Battesmo.*

6. וחד אלהא אנה דכל
ועל כל ובגד כל ובכלן

*Vn Iddio è Padre di tutti, che è sopra
tutti, è per tutti, & in tutti voi.*

21. יהי הכבוד בעדה בשוע
משיח לכל דורים לעלמי
עולמים אמין

*Sea gloria en la Iglesia por el Christo Iesus
por todas edades del figlo de siglos, Amen.*

1. ומתחנן לכם אני אסור
ביחנה בהונו להלך במקרא אשר
נקראתם

*Ruego hos pues, y prefo, enel Sennor que
andeys como es digno de la vocacion en que soys
llamados, es à saber,*

2. בכל חכמה בינה ענוה וענוה
באדר אפנים לשאת איש את
אחי באהבה

*Con toda humilitad y mansedumbre; con
tolerancia, supportando los vnos à los otros en
Charidad:*

3. דאגים לנצור את יחידת
רוח באור השלום

*Solicitos à guardar la vnidad del Espiritu
en el vinculo de la paz.*

4. גויה אחת ורוח אחת כמו אשר
נקראתם ביחידת שברה
קריאתכם

*Vn cuerpo, y vn espiritu: como soys tam-
bien llamados à vna misma esperança de vuestra
vocacion.*

5. אדון אחד אמונה אחת טבילה
אחת

Vn Sennor, vna fe, vn Baptismo:

6. אלהים אחד ואכר כל ועל
כל ובגד כל ובכלנו

*Vn Dios y padre de todos, el qual es sobre
todas las cosas, y por todas las cosas, y en todos
vosotros.*

21. Αυτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ ἐν παντί ἰησοῦ, εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀ-
μήν.

*A lui soit gloire en l'Eglise, en Iesus
Christ, en tous aages du siecle des sie-
cles, Amen*

ΚΕΦΑΛ. δ.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ
δεσμὸς ἐν κυρίῳ, ἀξίως
περιπατεῖσθαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλή-
θητε.

*Je vous prie donc, moi le prisonni-
er au Seigneur, que vous cheminiez di-
gnement cōme il est fait à la vocati-
on à laquelle vous estes appelez:*

2. Μετὰ πάσης ταπεινότητος
καὶ πραότητος, μὴ μακροθυμί-
ας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγά-
πῃ.

*Avec toute humilité & douceur, a-
vec vn esprit patient, supportans l'vn
l'autre en charité.*

3. Σπουδαζόντες τηρεῖν τὴν ἐνό-
τητα τῆς πνύματος ἐν τῷ σω-
δεσμῷ τῆς εἰρήνης.

*Estans soigneux de garder l'vnité
d'Esprit par le lien de paix.*

4. Ἐν σώματι καὶ ἐν πνεύματι, κα-
θὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι
τῆς κλήσεως ὑμῶν.

*Ily a vn seul corps & vn seul esprit,
comme aussi vous estes appelez en vne
seule esperance de vostre vocacion.*

5. Εἰς κύριον, μία πίστις, ἐν βά-
πτισματι,

*Il y a vn seul Seigneur, vne seule foy,
vn seul Baptisme:*

6. Εἰς θεὸν καὶ πατέρα πάντων,
ὁ θεὸς πάντων καὶ δεσπότης πάντων, καὶ
ἐν πάντων ὑμῖν.

*Vn seul Dieu & Pere de tous, qui est
sur tous, & parmi tous, & en vous tous.*

CAP. III.

21. Ipsi gloria in ecclesia, & in Christo Iesu in omnes generationes seculi seculorum, Amen.

Bepraise in the Church by Christ Iesus throughout all generations for ever / Amen.

CAP. IIIL

Obscuro itaque vos ego vincit in Domino, ut dignè ambuletis vocatione qua vocati estis.

I therefore / being prisoner in the Lord / praye you that wee walke worthy of the vocation wherunto we are called.

2. Cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in charitate.

With all humbleness of minde and meeknesse / with long suffering / supporting one another through love.

3. Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis.

Endeavouring to keepe the unitie of the Spirit in the bond of peace.

4. Vnum corpus, & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae.

There is one bodie / and one Spirit / even as wee are called in one hope of your vocation.

5. Vnus Dominus, una fides, unum baptisma.

There is one Lord / one Faith / one Baptisme.

6. Vnus Deus & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis.

One God and Father of all / which is above all / and through all / and in you all.

An die Epheser.

Das III. Capitel.

21. Dem sey ehre in der Gemeine / die inn Christo Iesu ist / zu aller zeit / von ewigkeit zu ewigkeit / Amen.

Hannem vere ere i Menigheden / som er i Christo Ihesu / alrid / fra euighed til euighed / Amen.

Das IIIL Capitel.

Sermone nun euch ich fangener in dem H E R R E N / daß jr wandelt / wie sichs gebüret ewrem Beruff / darinnen jr beruffen seyt.

S Na formaner nu teg eder / som er fangen i H E R R E N / At i ville vandre / lige som der er eders Rald tilberstigt / der i ere kallede vdi.

2. Mit aller demut vnd sanffemut / mit gedult / vnd vertragenet einer den andern in der Liebe.

Met al ydmighed oc sacmoghed / met raalsmoghed / Oc den ene fordrage den anden i Kærlighed.

3. Vnd sendt fleissig zu halten die einigkeit im Geist / durch des Band des Friedes.

De verer flitige til at holde enighed i Anden / formeidest fredens baand.

4. Ein Leib vnd ein Geist / wie ihr auch beruffen seyd auff einerley Hoffnung ewers beruffs.

I Legeme oc en And / lige som i oc ero kallede / til it Haab i eders Rald.

5. Ein H E R R / ein Glaube / eine Tauffe.

En H E R R E / en Tro / en Daab.

6. Ein Gott vnd Batter (vnser) aller / der da ist über euch alle / vnd durch euch alle / vnd in euch allen.

En Gud oc allis (vaare) Fader / som er offuer eder alle / oc formeidest eder alle / oc i eder alle.

A Epheskyim.

Kapitola III.

21. Genu Glawa w Chrsti wi / strze Krysta Gzysse po w sseckny wety / na wety wety / Amen t

Wieday bechse chwala w Fos sciele przez Krystusa Jezusa / po wstyti czasy / y na wieki wiekow / Amen.

Kapitola IIIL

Protoż proshy was na wety w Panu / abyście hodnchodili w powołani / kterymż gste powołani se wssy poterau.

P Kofethedyia wety w Panu abyście posthewowali iako sie godzi w powołani / kterym testetie wezwant.

2. Stichoslij / strpeliwostij / snassigijee se wespolek w Łasce / pilni gsaue.

I w eselaka stromnosca / et chosca y z cirpliwosca / zno hac tedni drugich w milosci.

3. Abyście zachowawali gednotu Ducha w swazku pokoge.

Staratacie sie abyście zachowali / sednosci ducha przez zwiazek pokotu.

4. Gedno ctko / a gedni Duch / yakoż gste powolani w gedni nadegi powolani w assego.

Jedno test ctko y leden duch / tak iako testhescie wezwant w tedne nadciete powolania w assego.

5. Gedni PAN / gedna Wj / ra / gedni Kfesi.

Jeden Pan / sedna wiar / leden Kryst.

6. Gedni Blyh a Dtec wssch / kterymż gesti nadwssch wty / a se wssmi / y we wssch was t

Jeden Bog y Dtec wstyti / Ktery test nad wstyti rzeczy / y powstyti rzeczy / y we wstyti was.

ד

7 לחד חר מזו דין את
אתיבת טיבתא איה
משיחתא דמורהבת
דמשיחא :

Mais à chacun de moi est statu d'attribution la gratia secondo la misura de la donazione de Christo.

8 מטול הנא אמיר דסלק
למרומא נשכא שבתא
ויהב מורהבתא לפני נשא :

Però dice, Essendo salito in alto, menò prigione la prigione, & dieda doni a gli huomini.

9 דסלק דיומנא הי אלא
או דאר נחר לוקד
לתחתיתא דארשא :

Hor quello ch'ei salì, che altro è senon ch'egli era ancor prima disceso ne le parti inferiori de la terra?

10 הו דנחת הויו הו דאר
סלק לעל מזו פלהו שמיא
דישלם כל :

Colui che discese, è il medesimo che ancor è salito sopra tutti i cieli, per empier tutte le cose.

11 והו יהב אית דשליחא
ואיר דנבגא ואיר
דמסברגא ואיר דרעווא
ואיר דמלפגא :

Egli dunque ne ha dati alcuni Apostoli, altri Profeti, altri Euangelisti, altri Pastori & Dottori.

12 לגמרג דתשמיחא
לעכד דתשמיחא
לבנגא דמשיחא :

Altraumento de Santi, per l'opera del ministerio, in edificacion del corpo de Christo.

13 עד מא דנהא כל
חד מדם דהימנותא
ובידעתא דפרה דאלהא
וחד גברגא גמירג
במשיחתא דקומתא
דשומל :

Infin che noi ci contriamo tutti ne l'unita de la fede, & ne la cognitione del Figliuol di Dio, in huomo perfetto, à la misura de la perfecta statura de Christo.

ד

7 ולאי ש ממנו נתנה התנה
במדת מלת המשיח :

Empero à cada vno de nosotros es dada gracia conforme à la medida del don del Christo.

8 על כן אומר הו
למרום שבתא שבי לקחה מתנות
באדם :

Por lo qual dize, Subiendo à lo alto lleuó captiua la captiuidad, y dió dones à los hombres.

9 וכי עלה מה היא כן אם
כי גם ירד בראשונה לתחתיות
הארץ :

Y que subió, 'que es fino que tambien auia descendido primero en las partes baxas de la tierra?

10 אשר ירד זה גם הוא
אשר עלה על כל השמים
אשר ימלא את כל :

El que descendió, el mismo es el que tambien subió sobre todos los cielos para cumplir todas las cosas.

11 והוא נתן אנשים שליחים
ואנשים נביאים ואנשים
מבשרים ואנשים רועים
ואנשים מלמדים :

Y el mismo dió vnos ciertamente Apostoles; y otros, Prophetas; y otros, Euangelistas; y otros, Pastores, y Doctores:

12 לתכלית הקדושים למעשה
תהנה למבנה גוית המשיח :

Para la consumacion de los Sanctos en la obra del Ministerio, para la edificacion del cuerpo del Christo:

13 עד כי נכלה ונגמרה כלנו
יחד ליחידת אמונת ודעת כן
אלהים לאיש שלם אל מדת
מלא קומת המשיח :

Hafta que todos salgamos en vnidad de fe y de conocimiento del Hijo de Dios cada vno en varon perfecto, à la medida de la edad cumplida del Christo.

ד

7. 'Ενὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς χριστοῦ.

Mais la grace est donnée à vn chacun de nous selon la mesure du don de Christ.

8. διὸ λέγει, ἀναβὰς εἰς ὑψὺς ἡχμαλώτισεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δώματα τοῖς ἀνθρώποις.

Pour laquelle chose il dit, Estant monté en haut il à mené captiue grande multitude de captifs, & a donné dons aux hommes.

9. Τὸ ὅτι, ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς.

Or ce qu'il est monté, qu'est ce autre chose sinon que premierement il estoit descendu es parties les plus basses de la terre?

10. Ὁ κατεβὰς, αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

Celui qui est descendu, c'est le mesme qui est monté sur tous les cieus, afin qu'il remplisse toutes choses.

11. Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφῆτας· τοὺς δὲ, δι'αγγελιστάς· τοὺς δὲ, ποιμῆνας καὶ διδασκάλους.

Lui-mesme donc a donné les vns pour estre Apostres, & les autres pour estre Prophetes, & les autres pour estre Euangelistes, & les autres pour estre Pasteurs & Docteurs.

12. Πρὸς τὴν καθάρτισιν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον δι'ακονίας, εἰς ἐκδομὴν καὶ σώματος καὶ χριστοῦ.

Pour l'assemblage des Saints, pour l'œuvre du minister, pour l'edification du corps de Christ:

13. Μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνοσίχθοναν πίσυνους, καὶ τὴν ὁμογνωσίαν τῆς ὑοῦ τῆς θεοῦ, εἰς ἀνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τῆς πληρώματος καὶ τῆς χριστοῦ.

Iusqu'à ce que nous nous rencontrions tous en l'vnité de la foy, & de la cognoissance du Fils de Dieu, en homme parfait, à la mesure de la parfaite stature de Christ:

CAP. IIII.

7. Vnicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

But vnto every one of vs is giuen grace / according to the measure of the gifte of Christ.

8. Propter quod dicit, Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem: dedit dona hominibus.

Wherefore he saith / When he ascended vp on hie / he ledde captiuitie captiue / and gaue giftes vnto men.

9. (Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum in inferiores partes terrae?)

(Now in that he ascended / what is it but that he had also descended first into the lowest partes of the earth?)

10. Qui descendit, ipse est & qui ascendit supra omnes caelos, ut impleret omnia.)

He that descended / is euen the same that ascended / farre above all heauens / that hee might fill all thinges.)

11. Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem pastores & doctores.

He therefore gaue some to be Apostles / and some Prophets / and some Euangelists / and some Pastours / and Teachers.

12. Ad consummationem sanctorum in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi.

For the gathering together of vs Saints / for the worke of the ministerie / and for the edification of the bodie of Christ.

13. Donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filii Dei, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi.

Till we all meete together (in the vnitie of faith / and knowledge of the Sonne of God) vnto a perfect man / and vnto the measure of the age of the fulnes of Christ.

Das IIII. Capitel.

7. Einem teglichen aber vnter vns ist gegeben die Gnade / nach dem maß der gabe Christi.

De Maaden er giffuen huer iblant off / effeer Christi gaffuis maade.

8. Darumb spricht er: Er ist auff gefahren in die Höhe / vnd hat das Gefengniß gefangen geführet / vnd hat den Menschen gaben gegeben.

Der saare siger hand / Hand er opfaren i der Höhe / De sörde Fengefeler fanger / De gaff Wentisten Gaffuer.

9. Daß er aber auff gefahren ist / was ist? denn daß er zuvor ist hinunter gefahren in die vntersten örter der Erden?

De ar hand opfoer / huad er der? Vden ar hand tilforn foer ner til Jordens nederste steder.

10. Der hinunter gefahren ist / das ist derselbige / der auff gefahren ist über alle Himmel / auff daß er alles erfüllet.

Den som foer ned / der er den samme / som foer op offuer alle Himle / ar hand vilde opfylde alting.

11. Vnd er hat etliche zu Aposteln gesetzt / etliche aber zu Propheten / etliche zu Evangelisten / etliche zu Hirten vnd Lehrern.

De hand sette nogle til Apostler / oc nogle til Propheter / nogle til Euangelister / nogle til Hyrder oc Lærere.

12. Daß die Heiligen zugerichtet werden zum werck des Ampts / da durch der Leib Christi erbauet werde.

At de Hellige skulle bliffue beredde til Embedens geerning / mer huilcket Christi legeme kand opbyggis.

13. Bis daß wir alle hinan kommen / zu einerley Glauben vnd Erkenntniß des Sohns Gottes / vnd ein volkommen Mann werden / der da sey inn der masse des vollkommenen Alters Christi.

Indtil vi komme alle sammen / til en Tro oc Guds Söns kyndskaff / oc bliffue en fuldkommen Mand / som skal vere i Christi fuldkomme alders maade.

Kapitola IIII.

7. Gednomu pak kazdemu z nas dana gest milost wedle mry obdarowanj Krystowa.

Alle kazdemu z nas dana gest lasta wedle miary danu Krystowego.

8. Protoz prawlj: Wstapil p w hysost / yate wedl w z n / dal dary lidem.

Dla tego mowi: Gdy wstapil na gore / wiodl wiele wiezniow w poimanie / y dal dary ludziam.

9. Ale ze wstapil / co gest / ge dinz ze gest y wstapil nappw do nawniyszch kragin ziem.

A tho co wstapil / coz gest / sed no iz p wsey byl zstapil do nawniyszch stron ziem.

10. Ktery pak wstapil / tent gest / ktery y wstapil nad w ssecka Nebesa / aby naplnil w ssecky wcy.

Azory wstapil / tenze gest / Etery wstapil na wshyby niebia / aby napelnit wshybo.

11. Atz dal nekterz zagiste Apostoly / nekterz pak Proroky / a gine Euangelisty / gine pak Pastyry / a Bistele.

A tenze dal nektere Apostoly / a drugie Proroky / drugie zaste Euangelisty / nektere chez pastyry / y bysciele.

12. A doplneni Swatych a dijala sluzebnosci / a k wzdlani tela Krystowa:

Az zidnoczeni swiatych do sprawy poslugowania / y ku budowanu ciela Krystusowego.

13. Abychom se zbeshi wstapni w gednotu Wisy a poznani Syna Bognanij Syna Bozisho / w dokonaleho muze / w mizra plno / si wsku Krystowa:

Az wshyby przydztemy w red / nosci wsi / y poznania Syna Bognanij / w meza dokonalego / w miare ze zupelnego wzrostu Krystusowego.

14 ולא נהיה נלדג
דמדדעציו ומשתעניו לכל
רוח דילכנא נכילא דבני
נשנא הנוו דבחרעוהו
מאשנא דנשעו :

Accioche noi non siamo piu fanciulli, che ondeggiamo, e siamo qua e la trasportati da ogni vento di dottrina, sul tavoliero de gli huomini, e per la fraude loro a inuidiosamente sedurre.

15 אלג הנוו שריביו
בחונו דכל מדס דילן
דבניו במשיחא דהויו
ריש :

Anzi a fine che seguendo la Verità in charità, cresciamo in tutte le cose in cui che è il capo, cioè Christo.

16 ומנה בלה פגרה
מתרפב ומתקטר בקר
שנו איך מוהבת ד
דמתיקבא במשוחת
לכל הדם לתרבותה דילה
דפגרא דבחוהא ושתלם
בנינה :

Del quale tutto il corpo insieme congiunto, è collegato per tutte le congiunture che sono somministrare, per la Verità, che opera dentro, secondo la misura di ciascuna parte, prende accrescimento di corpo a edificazione di se stesso per charità.

17 דא דיו אמר אנג
ומשהד אנא במדיא דמו
השא לא תהווו מהלכין
איך שרכג דעממא
דמהלכין בסריקור
רעניהו :

Questo dunque dico, & scongiuro per il Signore, che voi non camminate piu, come camminano gli altri Gentili ne la Vanità de la mente loro.

18 ומשוכין במדעיהו
ונוכרין אנוו מן חיהי ד
דאלהא ומטול דלית בהו
ידעתא ומטול צוירו
לכהו :

Havendo i lor pensieri oscuri, essendo alienati da la Verità in Dio, per l'ignorantia che è in essi, per l'induramento del lor cuore.

14 פן עוד נהי עוללים
המתרפסים ומשתנים לכל
רוח התלמוד בתעלולי האנשים
בתך ומרמה אל דרך מהתלות :

Que ya no seamos ninnos inconstantes, y seamos traydos arredor a todo viento de doctrina per maldad de hombres que engannan con astutos errores.

15 ואנחנו נאמר באהבה ונדבה
בו בכל דברים כמו יש הרואש
ישוע :

Antes siguiendo la verdad en charidad, crezcamos en todo en el que es la cabeza, el Christo.

16 אשר ממנו כל הגויה יצרכה
בהו ונאפדה לכל יד בכל דבק
השרת במעשה במדת חלק חד
וחד לסדבה הגויה למבנה
נפשה באהבה :

De elqual todo el cuerpo compuesto y ligado junto por todas las junturas de su alimento segun la operacion cada miembro conforme a su medida toma augmento de cuerpo edificandose en Charidad.

17 וזאת אומר אני ומעיד
ביהו פו עוד תהלכון כמו תגוים
האחרים מהלכים בהכל שכלות
נפשכם :

Antique esto digo y requiero por el Sennor, que no andeys mas como las otras Gentes, que andan en la vanidad de su sentido.

18 החשוכים בתבונתם תמה
גוודים מחיי האלהים בשגנה
אשר היא בהם בכהל לבבם :

Teniendo el entendimiento entenebrecido, agenos de vida de Dios por la ignorancia que en ellos ay, por la ceguedad de su coraçon.

8.

14. "Ina μακέτι ὡμῶν νήπιοι, κλυδωνίζομενοι ἑ παρειφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆ διδασκαλίας, ἐν τῇ κλυταίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μετῴδειαν τῶν πλάνης.

Afin que nous ne soyons plus enfans, flottans, & estans demeneés ça & là a tous vents de doctrine, par la pippérie des hommes, & par leur ruse à cauteleusement seduire.

15. Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὸ πέννυ, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ σώζων.

Ains afin que suiuvans verité avec charité, nous croissions en tout en celui qui est le chef, affaouir Christ.

16. Ἐξ ἧ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον ἢ συμβιβασόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ὀρθοτροπίας, καὶ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνός ἐκάστου μέρους, τὴν αὐξήσιν τῶ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Duquel tout le corps bien adiufté & ferré ensemble par toutes les jointures du fournissement prend l'accroissement du corps, selon la vigueur qui est en la mesure d'une chacune partie pour l'edification de soi-même en charité.

17. Τὸ οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μακέτι ὑμεῖς παύπατιν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη παύπατιν, ἐν ματαιότητι τῶ νοὸς αὐτῶν.

Voici donc que ie di & atteste de par le Seigneur, que vous ne cheminiez plus comme aussi le reste des Gentils chemi-nent en la vanité de leur pensee:

18. Ἐσκοπισμένοι τῇ ἀλαοία, ὅντες ἀπηλλοτριωμένοι τῇ ζωῇ τῆ θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πάρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν.

Ayans leur entendement obscurci de tenebres, & eitans estrangés de la vie de Dieu, à cause de l'ignorance qui est en eux par l'endurcissement de leur cœur.

CAP. IIII.

14. Vtiam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinae in nequitia hominum, in altutia ad circumventionem erroris,

That we henceforth be no more children, waivering, and caried about with euery winde of doctrine, by the deceit of men, and with craftinesse, whereby they lay in wait to deceiue.

15. Veritatem autem facientes in charitate, crescimus in illo per omnia, qui est caput Christus.

But let vs followe the truth in love, and in all things growe vp into him, which is the head, that is Christ.

16. Ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in adificationem sui in charitate

By whome all the bodie being conplect and knitt together by euery ioynt, for the furniture thereof, according to the effectfull power, which is in the measure of euery part, receiueth increase of the body, vnto the edifying of it selfe in loue.

17. Hoc igitur dico & testificor in Domino: ut iam non ambuletis sicut & Gentes ambulantes in vanitate sensus sui.

This I say therefore and testifie in the Lord, that we henceforth walke not as other Gentiles walke, in vanitie of their minde.

18. Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei per ignorantiam quae est in illis, propter cecitatem cordis ipsorum.

Having their cogitation darkened, and being strangers from the life of God through the ignorance that is in them, because of the hardness of their heart.

An die Epheser.

Das IIII. Capitel.

14. Auf daß wir nicht mehr Kinder seyen / vnd vns wegen vnd wiegen lassen / von allerley wind der Lehre / durch schalckheit der Menschen vnd teufelchen / damit sie vns erschleichen zuverführen.

Vaa der wi stulle icke mere vere Børn / oc lade off røre ac bogge aff allehonde lærdoms vær / formedelst Wenniskens skalckhed oc bedrageri / met huilck de stedste effier ac bedrage off.

15. Lasset vns aber rechtschaffen sein inn der Liebe / vnd wachsen in allen stücken / an den / der das Haupt ist / Christus.

Men lader off vere reetindiget i Kærlighed / oc voxet i alle stycker / i den / som er Hoffuedet / Christus.

16. Auf welchem der ganze Leib zusammen gefüget / vnd ein Glied am andern hanget / durch alle Gelencke / dadurch eins dem andern Handreichung thut / nach dem werck eins ieglichen Gliedes / inn seiner masse / vnd machet / daß der Leib wächst zu sein selbsts besserung / vnd das alles in der Liebe.

Aff huilcken der gancke legeme er tilssammen samet / oc en leim henger til den anden / ved alle ledemod. i det at den ene hielper den anden / effier huer lemmis gerning i sin maade / oc gør / at legemet voxer til sin egen forbedring / oc det alssammen i Kærlighed.

17. So sage ich nun / vnd zeuge inn dem H E R R N / daß ihr nicht mehr wandelt wie die andern Heiden wandeln / in der eitelkeit ihres sinnes.

Saa siger ieg nu / oc vidner i H E R R E N / at i stulle icke mere vandre som andre. Hedninge vandre / i deris sindes forfengeligbed.

18. Welcher verstand verfinstert ist / vnd sind entfrembdet von dem Leben / das auß Gott ist / durch die vnwissenheit / so inn ihnen ist / durch die blindheit ihres herzen.

Huilkis forstand er formørcket / oc de ere fremmede fra der leffnet / som er aff Gud / formedelst den vnuistighed / som er i dem / ved deris hiertis Blindhed.

A Ephesstym.

Kapitola IIII.

14. Abychom gijz nebyli malich / nevstavitni gsaue / a sebau tolice kazdy v wrem vtenij w neschetnosti tist / a w chitrosti k otkamani a svedenij w blud.

Abynt tuż nie byli dziecim chystacami sie / yute byli miorani thamy sam led a wiatrem nauki / przez chytrość ludzi / y przez omę i ność / ktora jest na zdradę polski wiona.

15. Aleprawdu činicie w Łasce / rośnie w nim wżych / kterż jest gława / toż Krystus:

Aleśchowywacie prawdę miłości / rosnijemy w niej we wżych / kim / ktory jest głowa / to jest Krystus.

16. Z kterżhożo wśreckno tło spogę a swżanę we wślech klauścich posluhowani / wedłk wżdelani w miaru gednoho kazdho audu / rozmnożenij cła činij k wżdelani nijsi wemu w Łasce.

Kterego wśrko cła słuśnie spogę / y spłuzlacje / w kazdy spogęni wżazani macy kthora wemnatę sprawnę / wedsług miary kazde cłanę bierze pomnożenie przykoję cłanę / kżbudowanu samego siebie przez miłość.

17. Totot pat prawim a swędijm w Panu / abyście gijz wice nechodili / yako wos hanę chodij w marnosti smy / sta swęho.

To thedy powiedam / y wprzezmie prośe przez Pana / abyście wicey nie postępowali / iako im pogani postępowali w prożności w myśli swęgo.

18. Magijce rozum temnostmi zatmę / wżdelani gsaue od żywota Bożiho strze neznámosti / kterż jest w nich / a pro ślepotu srdę gegich.

Wślac myśl zámionu / k bedae oddaleni od żywota Bożego przez nieumietelnosc ktora w nich jest / zátwardzalości serca ich.

19 הגו דפסקו סברהו
ואשלמו נפשהו
לפחותתא ונפולתא דכלה
טנפותא ביצנותרו :

*Iquali hauendo perduto ogni senti-
mento, si son dati lor medesimi a dissolutio-
ne, ad operare ogni immunditia & gata.*

20 אנתו דיו לא הו
הכנן לפתותניה למ
למשיחא :

*Ma voi non haueste giam cotai modo
imprimato Christo.*

21 או שריראית
שמעתותניה וילפתו
אכמא דאיתיה קושטא
בשוע :

*Se pure l'hauete ben ascoltato, e sete
stati in esso ammaestrati, si come e' verita
in I xxi.*

22 אלא דתנחון מוכון
הוכיכו דמא לברנשא
הו עתיקא דמתחבר
בדגיתא דטוער :

*Cioè, che voi poniate giu l'huomo
Vecchio quanto a la conuersation di pri-
ma, elqual si corrompe per le concupiscen-
tie ingannatrici.*

23 ותתחדתו ברוחא
דמדציקו :

*E che siate renouati ne lo spirito de
la vostra mente.*

24 ותלבשו לבר נשא
חדתא הו דבאלה
אתברי פודיקותא
ובתסיתא דקושטא :

*E vestiti del nouo huomo che è crea-
to secondo Dio in iustitia & vera sanctità.*

25 מטול הנא
מכון פדבותא ומללו
קושטא אנש עם קריבה
דמא חנו גיר חר דחד :

*Per laqual cosa, lasciando la men-
zogna, parlate la Verità, ciascuno col
prossimo suo: perciocche noi siamo membri
l'vno de l'altro.*

19 אנשר גבלו וחקרו ממסגרותיהם
ונחנו את נפשם לפחותת
לעבודת כל טמאה במאניהם :

*Los quales despues que perdieron el sentido
de la consciencia se entregaron a la desuerguen-
ça para cometer toda immundicia, (a auaricia.)*

20 ואנתם לא ין למדתם
את המשיח :

*Mas vosotros no auays aprendido anfi al
Christo.*

21 ואם שמעתם אותו וכו
למדתם כמו היא האמת בשוע :

*Si empero lo auays oydo, y auays sido por el
ensennados, como la verdad està en Iesus.*

22 לשם ממכם בתחבולת
הראשונות את אדם עתיק
המשחת במאניה השגה :

*A dexarhos quanto a la passada manera de
biuir, es a saber el viejo hombre que se corrompe
conforme a los deseos de error:*

23 התחדשו ברוח תבונתכם :

*Y a renouarhos en el espiritu de vuestro en-
tendimiento.*

24 ולבשו את אדם חדש אשר
הוא באלהים נברא בצדק
בקדש ובאמת :

*Y vestirl el nueuo hombre que es criado con-
forme a Dios en iusticia y en sanctidad de ver-
dad.*

25 על כן שימו ממכם את
קוב דברו אמת איש את רעהו
כאיש איש ממנו ונתח אחיו
הוא :

*Por loqual, dexando la mentira, hablado
verdad cada vno con su proximo: por que somos
miembros los vnos de los otros.*

19. Οἵτινες ἀπηλθύνοντες, ἐαυ-
τὰς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς
ἐργασίας ἀκαθαρσίας πάσης ἐν
ὁλβονεξίᾳ.

*Lesquels ayans perdu tout senti-
ment, se sont abandonnés à dissolution
pour commettre toutes souillure, à qui
en feroit pis.*

20. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθητε
τὸν Χριστόν.

*Mais vous n'auex point ainfi appris
Christ:*

21. Εἰ γὰρ αὐτὸν ἤκουσατε, καὶ ἐν
αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλή-
θεια ἐν τῷ Ἰησοῦ.

*Voire si vous l'auex escouté, & si
vous auex esté enseignés de par lui, ain-
si que la verité est en Iesus:*

22. Ἀποθεῖσθε ὑμᾶς κατὰ τὴν
σοφίαν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν
ἄνθρωπον τὸν φθαρτὸν καὶ τὰς
ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς.

*Aslauoir que vous despoilliez le
vieil homme quant à la conuersation
precedente, lequel se corrompt par les
conuoitises qui seduissent:*

23. Ἀνανεοῦσθε δὲ τῷ νοῦν ὑμῶν
τῷ νοῦς ὑμῶν.

*Et que vous soyez renouellés en
l'esprit de vostre entendement.*

24. Καὶ ἐνδύσασθε τὸν καινὸν
ἄνθρωπον, τὸν κατὰ θεὸν κτισμένον ἐν
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθεί-
ας.

*Et soyez reuestus du nouuel hom-
me creé selon Dieu en iustice & vraye
saincteté.*

25. Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος,
λαλέετε ἀληθῶς, ἕκαστος τὸν
πλησίον αὐτοῦ ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων
μέλη.

*Parquoi ayans despoillé le men-
songe, parlez en verité chacun avec son
prochain: car nous sommes membres
les vns des autres.*

CAP. IIII.

19. Qui desperantes semetipfos tradiderunt impudicitie, in operationem immunditiae omnis, in avaritiam.

Welch being past feeling / haue given themselves vnto wantonnes / to worke all vncleannes / euen with greedines.

20. Vos autem non ita didicistis Christum.

But ye haue not so learned Christ.

21. Si tamen illum audistis, & in ipso edocti estis, (sicut est veritas in Iesu.)

If so bee ye haue heard him / and haue bene taught by him / as ye truth is in Iesus.

22. Deponite vos, secundum pristinam conuersationem, veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris.

That is / that wee cast of / concerning the conuersation in time past / the old man / which is corrupt through the desires of the deceitful lusts.

23. Renovamini autem spiritu mentis vestrae.

And bee renewed in the spirit of your minde.

24. Et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

And put on the newe man / which after God is created in righteousness / & true holines.

25. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo, quoniam sumus invicem membra.

Wherefore cast of lying / and speake euery man truth vnto his neighbour / for we are members one of another.

An die Epheser.

Das IIII. Capitel.

19. Welcheruchlos sind / vnd ergeben sich der vnzucht / vnd treiben allerley v unreinigkeit sampt dem geiz.

Welche som ere Skadilose / oc giffue sig til vnucrighed / oc bedriffue allehonde vrenlighed oc der til met Gerighed.

20. Ihr aber habt Christum nicht also gelernt.

Men i haaffue icke saa lært Christum.

21. So ihr anders von ihm gehört habt / vnd in ihm gelehret seht / wie in Jesu ein rechtschaffen wesen ist.

Der som i ellers haaffue hørt om hannem / oc ere lærde i hannem / huorledis der er icke reifindigt vesen i Ihesu.

22. So leget nun von euch ab / nach dem vorigen wandel / den alten Menschen / der durch luste in irrtumb sich verderbet.

Saa afflegger nu / det gamle Menneske / effter den første omgængelse / som forderffuer sig formedelst lysti vildfarelse.

23. Ernewert euch aber im Geist eures gemüths.

De fornyr eder i eders sind; And.

24. Vnd ziehet den neuen Menschen an / der nach Gott geschaffen ist / inn rechtschaffener Gerechtigkeit vnd Heiligkeit.

De fører eder i det ny Menneske / som er skabt effter Gud / i reifindigt Retsfærdighed oc Heilighed.

25. Darumb leget die Lügen ab / vnd redet die Warheit / ein jeglicher mit seinem Nächsten / sintemal wir vntereinander Glieder sind.

Der faare afflegger Loagn / oc talse sandhed huer mer sin Næste / effterdi vi ere Lemmer ibland huer andre.

K Ephesern.

Kapitola IIII.

19. Ktefijz zauffawffe / sami se wydati w nestydatost / aby ci nill kazdau netistotu s chci wostij.

Atorzy bez jato sci wdalt. sami siebie na haniebna stomorhe / aby sic z chciwościa wśelá kiej męczy. iho sci dopuścjal.

20. Alle wy nie tak gste se naučili Krysia.

Alleście wy nie tak sie Krysusa nauczyl.

21. (A wśak gste hości chali agim gste naučení) natoż gste to prawda w Gęstij.

Jeśliście go słuchali / y przez seń testście nauczeni / tako jest prawda w Jezusie.

22. Złożiti wedle prawijho obcowani jwcho stareho człowieka / kteryj se ruszy wedle jadostij bludu.

To jest / abyście složyli z siebie co sie dorycze pierwszego posłepowania starego onego człowieka / kteryj zdradliwem požadliwosciami bywa zepsowan.

23. Obnowte se pał Duchem myśli waszj.

A iżbyście sie obnowili Duchem wmyślu waszego.

24. Aoblecie se w nowe ho człowieka kteryj wedle Boga swoken gste / w Gpra wedlinosti / a w swatosti prawdy.

A przyoblekli nowego człowieka / kteryj wedle Boga stworzon jest ku sprawiedliwosci / y swietobliwosci prawdy.

25. Protoż / složijcie kazdau lez / mluwteż prawdu gedenkaz / dyś bliznim swym / neb gline wespolet audowz.

A przetoż odłożymyś Flamiwo / mowcie prawde / kazdy blizniemu swemu / abowiem testesciny cłonkami edni drugich.

ד
26 רגזו ולגל תחטו ו
ושמא על רוגזכו ל
יערב:

*Ad irasci, e non peccate. Il sole non
si colchi sopra la vostra ira.*

27 ולא תתלו אתכם
לאבל קרצא:

Enon date luogo al diavolo.

28 ואינא דגנב הוא מכיל
לגל רגזב אלא ללא
באידוהי ויפלוה סבתא
דינהו לה למיתל למו
דסיגרי:

*Colui che furava, non furi più: ma
piu tosto s'affaticchi operando quel che sia
buono con le sue mani, per hauer che da-
re à chi ha bisogno.*

29 כל מלא שגל מו
פומכו לא תפוקי אלא
אידא דשפירא וחסדא
לבנינא דתתלי שבוותא
לאילו דשמעיו:

*Ninna parola difonesta esca de la vo-
stra bocca: ma quella che sia buona all'
uso de la edificatione, accioche apportti
gratia à quei che l'odeno.*

30 ולא תהוו מציקו
לרוחא קדישה דאלהא
באתממתיו ביה לינמא
דבורקנא:

*E non contristate lo Spirito Santo di
Dio, col qual vps sete sigillati per il di de
la redemptione.*

31 בלה מרירותא וחסדא
ורגזא ורובא וגדפ
ישתקלו מכו עס בלה
ביסותא:

*Ogni amaritudine è collera, & ira, è
gridamento, è maledicentia sia rimossa
da vos, insieme con ogni malitia.*

32 ויהוהו בסימיו חד ל
לנת חד נמחמגיו ויהוהו
שבקיו חד לחד איכב
דאלהא במשיחא שבקלו:

*Estate l'un verso l'altro piacevoli,
misericordiosi, perdonando l'un à l'al-
tro, si como ancor Idio per Christo ha per-
donato à vos.*

ד
26 רגזו ואל תחטאו השמש
לא יבוא על פצסכם:

*Ayrahos, y no pequeys, no se ponga el sol
sobre vuestro enojo.*

27 ולא תתנו מקום למכלים:

Ni deys lugar al Diablo.

28 הענב אל יוסיף לגנב כי
אם יחר יגע וביגע כפיו
יפעל טוב לחיות לו לתת
לאביונים:

*El que hurtaua, no hurte ya: antes trabaje
obrando de sus manos lo que es bueno: para que
tenga de que de àlque padeciére necesidad.*

29 כל דבר רע מפכם לא
יצא כי אם הטוב למבנה
הצדק לתת חן לשומעיו:

*Ninguna palabra corrupta salga de vuestra
boca: mas si la ay sea buena, para edificación.*

30 ואל תבאבו את רוח
הקדש את רוח אלהים אשר
בה נתמקם ליום תפדות:

*Y no contristeys àl Espiritu Sancto de Dios
por el qual estays sellados para el dia de la re-
demcion.*

31 כל מר וחרף אף ובעס
וועקה וקללה ינשא מהם עם
כל דעה:

*Toda amarulencia, y enojo, y ira, y bozes,
y maledicencia, sea quitada de vosotros, y toda
malicia.*

32 והיו איש אל רעהו טובים
ומטיבים רחמנים מהוננים
איש את אחיו כמו גם אלהים
במשיח חננו:

*Antes sed los vnos con los otros benignos,
misericordiosos, perdonando hos los vnos à
los otros, como tambien Dios hos perdonò en
el Christo.*

ד
26. Οργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ὑπιδύεται ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν.

*Courroucez-vous, & ne pechez
point: que le soleil ne se couche point
sur vostre courroux.*

27. Μὴτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

Et ne donnez point lieu au diable.

28. Ὁ κλέπτης μὴκέτι κλεπτεύτω· μάλλον δὲ καπιάτω ἐργάζεσθαι, ὥστε ἀγαθὸν πᾶσι ἰδίαις χερσίν, ἵνα ἔχη μετὰ δόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

*Que celui qui desrobboit, ne desrob-
be plus: mais plustost qu'il travaille en
belongnant de ses mains en ce qui est
bon: afin qu'il ait pour departir à celui
qui en a besoin.*

29. Πᾶς λόγος ὁ σωτὴρ ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ καταδύσεται· ἀλλ' εἰ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χάριτος, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν.

*Que nul propos infect ne sorte de
vostre bouche: mais celui qui est bon à
l'usage d'edification afin qu'il donne
grace à ceux qui l'oyent.*

30. Καὶ μὴ λυπείτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τῷ θεῷ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ὁπολυτρώσεως.

*Et ne contristez point le Saint E-
sprit de Dieu, par lequel vous auez esté
scellés pour le iour de la redemption.*

31. Πᾶσι πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργή, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀφ' ὧν ὑμῶν σὺ πάσης κακίας.

*Que toute amertume & colere, &
ire, & crierie, & maldifance, soyent o-
stées de vous, avec toute malice.*

32. Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, ὡς ὁ λαὸς λαγχνοὶ, χαρίζομενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἡμῖν.

*Ains soyez benignes les vns envers
les autres pleins de compasion, & par-
donnans les vns aux autres, ainsi aussi
que Dieu vous a pardonné par Christ.*

26. Irascimini, & nolite peccare, sol non occidat super iracundiam vestram.

See angry: but sinne not: let not the sunne go downe vpon your wrath.

27. Nolite locum dare diabolo.

Neither giue place to the deaill.

28. Qui furabatur, iam non furetur: magis autem laborer, operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

Let him that stole/steale no more: but let him rather labour / and worke with his handes the thing which is good: that hee may haue to giue vnto him that needeth.

29. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus.

Let no corrupt communication proceed out of your mouth: but that which is good to the use of edifying / that it may minister grace vnto the hearers.

30. Et nolite contristare Spiritum sanctum Dei: in quo signati estis in die redemptionis.

And grieve not the holy Spirit of God: by whom ye are sealed vnto the day of redemption.

31. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & blasphemia tollatur a vobis cum omni malitia.

Let all bitterness / and anger / and wrath / crying / and euill speaking be put away from you: with all malitiousnes.

32. Estote autem invicem benigni, misericordes, donantes invicem sicut & Deus in Christo donavit vobis.

Be ye courteous one to another: & tender hearted: forgiving one another / euen as God for Christes sake forgave you.

26. Zürnet/ vnd sündiget nicht laßet die Sonne nicht über ewrem zorn vntergehen.

Blissuer vrede/ oc synder ickel/ Lader Solen ickel gaa ned offuer eders vrede.

27. Gebt auch nicht raum dem Lasterer.

Gissuer oc ickel Lasteren rum.

28. Wer gestolen hat / der stiele nicht mehr/ sondern arbeite/ vnd schaffe mit den Händen etwas guts / auff daß er habe zu gebend dem dürfftigen.

Huo som haffuer staaler / hand stiele ickel mere/ men hand skal arbeide/ oc gore noget gaar mer henderne/ Paa der hand fand haffue at gissue den Dødtørstige.

29. Lasset kein faul geschwätz auß ewrem Munde gehen / sondern was nützlich zur besserung ist/ daß es noth thut/ daß es holdselig sey zu hören.

Lader ingen stem Snæc gaa aff eders mund/ men der som er nytteligt til forbedring/ der som der gøris behoff/ at der fand vere yndeligt at høre.

30. Vnd betrübet nicht den heiligen Geist Gottes/ damit jr versiegelt seyt/ auff den tag der erlösung.

De bedrøffuer ickel den hellig And/ mer huilcken i ere besegelde/ til Forløffelsens dag.

31. Alle bitterkeit vnd grimm / vnd zorn/ vnd geschrey/ vnd lesterung / sey ferne von euch/ sampt aller böshheit.

Al bitterhed oc grumhed/ oc vrede/ oc strig/ oc bespaattelse skal vere longe fra eder/ oc al ondskaff.

32. Seyt aber vntereinander freundlich/ herzlich/ vnd vergebet einer dem andern/ gleich wie Gott euch vergeben hat/ in Christo.

De verer venlige mod huer andre/ godhiertige/ oc forlader den ene den anden / lige som Gud haffuer forlader eder i Christo.

26. Hnēwayte se/ a nehesste/ Glunce nezapaday na hnēwiofi wassh.

Enēwaycie sie a nte grzesce/ sfosice niechay nie zachodzt nad rozgniewanem wassym.

27. Nedāwayte missia Diā blu.

Ante dāwaycie mtey scā dyas blu.

28. Kdo gest krabl/ giż nekrabl: ale radzgi praćug dēlage Nulama swyma / coż dobrzho gest/ aby mēl obławād wdziiti tomu/ kteryż nauzy trpijē.

Then Prozy Krabl/ niechay tūz nte Krādnie/ ale radzgy niechay rozb/ praćuac rekoma coby bylo dos brego/ aby mogli wyczac potrzebe nemu.

29. Zādna fēl zla newychā: jech yst wasshych: Ale gestli kērā dobrā k wydzlānij wiary / kteryżby sijbzgnā byla posluchar tuom.

Niechay zādna mowā sprośna z wsthy wasshych nte wychodzi / ale te sfli kērā fēl dobrā kā potzebnem zbudowanu / aby lāste tym kteryżby sluchāia przynioslā.

30. A nezarmucugte Duchā Swatżho Bożiżho/ w kteryżto gste znamenāni / kē dni wylāupenij.

A nie zasimueaycie Duchā one go swiętego Bpżego / przez kteryżto testēcie zapieretowanā na dział obkupienia.

31. Wsselikā hořkost a nadżmānij / y hnēw / a křk / y zlo: layctwij bud odpato od wās / y takē wsselikā zloř.

Wsselikā przykroř / y popedls woř / y gatem / y wolānie / y zloř zeejenie / ntech bedzite odiete od wās / y wsselikā zlořcia.

32. Ale budzite geden k bruhzmu dobrotiwij / miłosrdnij / odpauřkēgijce sobē wespolec / y kōzto y Bāh w Křstiu odpusil wām.

Ale badzite dobrothliwymt iedni przeciwko drugim / miłosiermi / odpuszczać sobie iāko y Bog w Křstusie wām odpuscił.

ה
1 הויתו הכיל מתדמיו
באלה איה פני
חביב:

Siate dunque imitatori di Dio, come figliuoli diletti.

2 והלכו בחובא איה דאף
משיחא אחב ואשם
נפש על אפיו הורבנא
ודבא לאלהא לרית
פסימ:

Examine in amore, si come Christo ha amati noi, & ha dato se stesso per noi in offerta e sacrificio a Dio, in odore di buono odoramento.

3 וייתא דין וכלה
טנפותא ועלובותא
לא משתמרו תשתמרה ב
פניתא איה דאף
לקדיש:

Fornicatione, e qual si voglia immunditia, o auaritia, non sia pur nominata tra voi, si come si conueniene a Santi.

4 ולא צויתא ולא מלא
דשטיותא או דבוחא או
דשציא הליו דלא מתבצו
אלא תלר הליו תודיתא:

O difamesta, o stolte parole, o faceti detti, che non si conueggono: ma piu tosto rendimento di grazie.

5 הדא דין הויתו ידציו
דכל גש דאיתוהי ופא או
טנפא או עלובא או פלה
פתברא לית לה ורתותא
במלכותא דמשיחא
דאלהא:

Perche voi sapete questo, che alcun fornicatore, o immondo, o auaro, il quale e idolatra, non ha heredita nel regno di Christo e di Dio.

6 דלמא אנש יטעיוכו
במלא סבינתא מטור
הליו הו גיר אתא רוגיה
דאלהא על פניא דל
מתתבטנותא:

Nemo uinganni con vane parole: perche per queste cose viene l'ira di Dio sopra i figliuoli rebelli.

7 לא הכיל תהוון להון
שותפ:

Non siate dunque compagni loro.

ה
1 ולכו תדמו לאלהים כבלי
אהבים:

Ansique sed imitadores de Dios como hijos amados:

2 והלכו באהבה כמו ג
המשיח אהב אותנו וישם
נפשו עלינו קרבן עולות ובה
ומנחה לאלהים לרית גיחה:

Y andad en charidad como tambien el Christo nos amo, y se entregó a si mismo por nosotros por offrenda y sacrificio a Dios en olor suauo.

3 אך ונות וכל טמאה או בצע
לא תנקב בכם איה שויה
לקדושים:

Y fornicacion y toda immundicia, o auaricia, ni aun se miente entre vosotros, como conuiene a Sanctos.

4 ולא בלשנה ודברי אולת שחוק
ומשחק ונונים אשר אינם
יועילין כי אם יתור תהודה:

Ni palabras torpes, ni locuras, ni truhanerías, que no conuienen: si no antes hazimiento de gracias.

5 והדעו זאת כי כל-זנה או-
טמא או-בוצע בצע זה הוא
עבד הפסילים לא ישלח חלק
ונחלה במלכות המשיח ואלהים:

Porque ya aueys entendido que ninguno fornicario, o immundo, o auaro, que tambien es seruidor de idolos, tiene herencia en el Reyno del Christo, y de Dios.

6 איש לא יפתה אתכם בדברי
שווא כי על-האלה בזה חרוך
איה יהיה על-בני המרדות:

Nadie hos enganne con palabras vanas: porque por estas cosas ha venido la ira de Dios sobre los rebelles.

7 לכו אל-תהיו חבריהם:
No seays pues aparceros de ellos.

Γινεσθε ουν μιμηται το θεου, ως τέκνα αγαπητα.

Soyez donc imitateurs de Dieu comme chers enfans.

2. Καὶ ὡς ἐπὶ ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὡς ἡμῶν παροφθαλμὸν καὶ θυσίαν τοῦ θεοῦ, εἰς ὁσμὴν δωδέας.

Et cheminez en charité ainsi que Christ aulli nous a aimés, & s'est donné toi-mesme pour nous, en oblation & sacrifice à Dieu, en odeur de bonne senteur.

3. Περνεία δὲ, καὶ πῦσι ἀκαθαρσία, ἢ ὡς ἐπὶ ἀνιδία, μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς περὶ ἀγίοις.

Que paillardise, & toute souillure, ou auarice ne soit point mesme nommee entre vous, ainsi qu'il appartient aux saints.

4. Καὶ ἀγρότης, καὶ μαρολογία, ἢ ὡς ἐπὶ ἀνιδία, καὶ ὡς ἐπὶ ἀνιδία, ἀλλὰ μάλλον ὡς ἐπὶ ἀνιδία.

Ni non plus chose vilene, ni parole folle, ni plaifanterie: qui sont choses qui ne sont pas bien seantes, mais plustos action de graces.

5. Τὰς γὰρ ἐστὶ γνώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ ὡς ἐπὶ ἀνιδία, ὅς ἐστιν εἰδωλόλατρες, οὐκ ἔχουσιν κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ τοῦ θεοῦ.

Car vous sauez ceci, que nul paillard, ou immonde, ou auaricieux, qui est idolatre, n'a point d'heritage au royaume de Dieu.

6. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενῶς λόγοις· ἀλλὰ ταῦτα γὰρ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοῖς υἱοῖς τῆ ἀπειθείας.

Que nul ne vous seduisse par vains propos: car pour ces choses l'ire de Dieu vient sur les enfans de rebellion.

7. Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν.

Ne foyez point donc leurs compaignons.

EStote ergo imitatores
Dei: sicut filii charissimi.

Be ye therefore followers of God/
as deere children.

2. Et ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis.

And walke in loue: eue as Christ hath
loued vs / and hath giuen him selfe for
vs / to be an offering / and a sacrifice of a
sweet smelling sauour to God.

3. Fornicatio autem & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos.

But fornication / and all vncleane
nesse / or couetousnesse / let it not bee
named among you / as it becometh
Saintes.

4. Aut turpitudine, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet: sed magis gratiarum actio.

Neither filthinesse / neither foolish
talking / neither iesting / which are things
not comely / but rather giuing of
shantes.

5. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus (quod est idolorum servitus) non habet hereditatem in regno Christi & Dei.

For this see knowe / that no whore-
monger / neither vnclane person / nor
couetous person / which is an idolater /
hath any inheritance in the kingdome of
Christ / and of God.

6. Nemo vos seducat in anibus verbis, propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiae.

Let no man deceiue you with vagi-
ne wordes: for / for such things com-
meth the wrath of God vpon the chil-
dren of disobedience.

7. Nolite ergo effici participes eorum.

Be not therefore companions with
them.

So seyd nun Gottes nach-
folger / als die lieben Kinder.

Ala vere nu Guds Effterfolgere / som elstelige
Børn.

2. Vnd wandelt in der liebe / gleich
wie Christus vns hat geliebet / vnd
sich selbs dargegeben für vnns / zur
Gabe vnd Opfer / Gott zu einem sü-
ßen geruch.

De vandrer i kærlighed / lige som Christus elstte
oss / oc gaff sig self ben for oss / til en Gaffue oc Offer-
Gud til en sød luet.

3. Hurerey aber vnd alle vnreinig-
keit / oder geiz / lasset nicht von euch ge-
sagt werden / wie den Heiligen zus-
aget.

De lader icke Horeri oc al Vrenslighed eller Ge-
righeid siges om eder / som det bør de Hellige.

4. Auch schandbare wort vnd nar-
rentheiding / oder scherz / welche euch
nicht ziemen / sondern vil mehr danck-
sagung.

Icke helder skendelige ord oc geckelig Snack / eller
Steme / som eder icke sømer / Men meget mere Tack-
gelse.

5. Denn das solt jr wissen / daß kein
Hurer oder Vnreiner oder Geiziger
(welcher ist ein Götzendiener) erbe-
hat an dem Reich Christi vnd Gottes.

Thi det skulde i vide / at ingen Størleffnere / eller
Vren / eller Gerig (huilken der er en Affguds tiener)
haffuer Arff i Christi oc Guds Rige.

6. Lasset euch niemand verführen mit
vergeblichen Worten / denn vmb diser
willen kompt der zorn Gottes über
die Kinder des vnglaubens.

Lader ingen forføre eder med vnyttelige ord / Thi
Guds vrede kommer for denne skyld offuer vantroens
Børn.

7. Darumb seyt nicht ihre Mitge-
nossen.

Deu saare verer icke deris Tilhengere

Notoz budie nãsledow-
niczy Bożij yakożto Syn
nowe naysmileszsy.

Wdrzeżz thedy nãsladownik
Bożi / tak synowie miłi.

2. Achodźcie w miłowani /
yakoż y Kristus miłował nãs /
a wydał sebe samieho za nãs
wisteżnau Obět a obětowani
Bohu / k wuoni dobre chuti.

A chodźcie w miłosc / tak y
Krystus vmiłował nãs / y wydał
samego siebie za nãs na ofiãrę y na
zãbitie Bogu / ku wonności do-
brej woniey.

3. Emiłstwo pał a każda ne-
czystota neb łakomstw / aniż
bud gmenowani mezy wã-
mi / yakoż słusz na Ewarē:

Grzech nieszczyst y wszelkie
plugãstwo abo łakomstwo / niesz-
czay nie bedzie miedzy wami ani
pomieniono / tak świętym przy-
stoj.

4. Ani mrszkost / ani blãzno-
wẽ mluweni / ani spyrnity opl-
dã / kerek wãcy negsau należi-
cẽ: Ale radzgij dijkãw ciniemj

Niewstydlivość y blażensta
mowa / żart y przecz / ktore nie
przystojã / ale raczej dziękowanie.

5. Nebo toto wãcie / Jeżãdnj
smilnijsz / aneb nczysz / ani la-
komec / genż gest modlosiuzeb-
nijsz / nebude mijsi dëdictwijsz w
Krãlowstwij Krystowẽ a Bo-
żijm.

Bo to wãcie sz wszelki nczys-
tydliviy / abo nieszczyst / abo lãko-
my / ktory jest bãłwochwalcã / ncz-
ma dżiedżictwã w Krolestwie Kry-
stusowym / y Bożym.

6. Żãdnj wãs neszwożug
słown marnymi / neb pro tyto
wãcy pñissel hnew Bożij na
Syny nedowkry.

Niechay was nierz nie zwodzĩ
pro žnemi słowy / abowiem dla
tych rzeczy przychodzĩ gniew Bo-
ży na ludzi nieposłuszne.

7. Protoż nebywante gegich
vlastiny.

Nie badźcieś thedy towarzy-
smich.

ה

8 איתכון היותו גירמו
לוקדם חשוכא השא דין
בוהקא אנתו במו איה
בני בוהקא הכיל הכנא
הלכו :

*Perchegia erant tenebre, & hora
fete luce nel Signore: camminate come fi-
gliuoli di luce.*

9 באנוהי גיר דבוהקא
בכלה אנתו טבותא וו
נדיקתא וקושתא :

*(Perche il frutto de lo Spirito con-
siste in ogni bontà e giustizia e verità.)*

10 ובוהקא פרשו מנא
שפיר קדם מכו :

*Prouando quel che si aggrato al Si-
gnore.*

11 ולא היותו מושתותפין
לגיר צדא דחשוכא
דבארא לית בהו אל
היותו מכניז להו :

*E non communicate à l'opere in-
fructuose de la tenebre, ma pin tosto le ripren-
dete.*

12 מרם גיר דבטושי
צדוין נידו הו אה למ
למליתא :

*Imperche le cose che si fanno in se-
greto da essi, e disonesto ancora à dirle.*

13 מרם גיר מותפין
מו בוהקא ומיתגל וכל
מרם דגלא בוהקא הו :

*Ma tutto lo cose essendo scoperte per
la luce sono rese manifeste: imperche la
luce è quella che manifesta il tutto.*

14 מטול הנא אמיר
דאנתעיר ומכא וקום
מו פיר מיתא וננהר לה
משיחא :

*Però dice, Svegliati tu che dormi, e
risorge da i morti, e Christo t'illustra.*

15 חנו הכיל איכנא
תהלכו ונחית לא איה
טבא אל איה חבימא :

*Guardate dunque come vos camina-
te accuratamente, non como foliti, ma co-
me savi.*

ה

8 כיהיהם לפנים חשך
ומעתה אור ביהוה כמו בני האור
התהלכו :

*Porque otro tiempo erades tinieblas, mas
aora foy luz en el Sennor: andad como hijos de
luz.*

9 כיהיה הרוח בכל מיטב
צדק ואמת :

*Porque el fruto del Espiritu es en toda bon-
dad, y justicia, y verdad.*

10 בחנו מה טוב ומה נעים
בחינו יהוה :

Aprouando loque es agradable al Sennor.

11 ואל תהיו חברי פעלור
עולת החשך אלא יותר הוכיכו :

*Y no communiqueys con las obras in-
fructosas de las tinieblas, mas antes las redarguyd.*

12 כיהתעשוה מרם בחשך
תועבה היא גם לדבר :

*Porque loque estos hazen en occulto, torpe
cosa es aun dezirlo.*

13 וכל דברים חשוכים באור
גלויים הנה לכן כל דבר גלוי
אור הוא :

*Mas todas las cosas quando de la luz son
radarguydas, son manifestadas. porque loque
manifiesta todo, la luz es.*

14 על כן אומר הו עורה
למה תישר הקיצה מבלתי ויורה
עליה חבימא :

*Por loqual dize, Despiertate elque duermes
y leuantate de los muertos, y alumbraracha el
Christo.*

15 וראו איכנה בשכל טוב
וישר התהלכו לא בסלור
בבסילים כיהאם איה חבימים :

*Mirad pues (Hermanos) como andeys a-
uifadamente: no como locos, mas como sabios:*

ε.

8. Ἦτε γὰρ ποτε σκότειοι, νυνὶ δὲ
φῶς ἐν κυρίῳ ὡς τέκνα φωτὸς πε-
ριπατοῦτε.

*Car vous estiez autrefois tenebres:
mais maintenant vous estes lumiere au
Seigneur: cheminez comme enfans de
lumiere,*

9. Ὁ γὰρ καρπὸς τῆς πνεύματος
ἐν πίστει ἀγαθωσύνη καὶ δικαιο-
σύνη καὶ ἀληθεία.

*(Car le fruit de l'Esprit gift en to-
ute de bonnairété, iustice, & verité.)*

10. Δοκιμάζοντες τί ἐσιν ἀγα-
θόν τῷ κυρίῳ.

*Esprouans ce qui est agreable au
Seigneur.*

11. Καὶ μὴ συγκατανοεῖτε τοῖς ἔρ-
γοις τοῖς ἀσκότοις τῆς σκότους, μάλ-
λον δὲ καὶ ἐλέγχετε.

*Et ne comuniquiez point aux œu-
res infructueuses de tenebres, ains mes-
mes, redarguez-les plus tost.*

12. Τὰ γὰρ καρπὸν γενέμεθα
τοῦ αὐτῶν, ἀγαθόν ἐστὶ καὶ λέγει.

*Car il est mesme deshonneste de
dire les choses qui sont faites par eux
en cachette.*

13. Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα,
ὡς τὸ φῶς φανεροῦται· πᾶν
γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ.

*Mais toutes choses estans mises en
euidence par la lumiere, sont rendues
manifestes: car la lumiere est celle qui
manifeste tout.*

14. Διὸ λέγει, ἐγείρεται ὁ καθύπνου-
ς καὶ ἀνάσσει ἐν τοῖς νεκροῖς, καὶ φω-
τίζει σοὶ ὁ Χριστός.

*A cause de quoi il dit, Refueille-
toi, toi qui dors, & te releue des morts,
& Christ t'esclairera.*

15. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς
περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἀσφοί, ἀλλ'
ὡς σοφοί.

*Auifvez donc comment vous che-
minerez songneusement, non point
comme estans defauts de sagesse, mais
comme estans sages:*

CAP. V.

8. Eratis enim aliquando tenebræ: nunc autem lux in Domino. Vt filii lucis ambulate.

For ye were once darknesse: but are now light in the Lord: walke as children of light.

9. (Fructus enim lucis, est in omni bonitate, & iustitia, & veritate.)

(For the fruit of the Spirit is in all goodness / and righteousness / and truth.)

10. Probantes quid sit beneplacitum Deo.

Approving that which is pleasing to the Lord.

11. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite.

And have no fellowship with the unfruitfull works of darkness: but reprove them rather.

12. Quæ enim in occulto hunt ab ipsis, turpe est & dicere.

For it is shame even to speake of the things which are done of them in secret.

13. Omnia autem quæ arguuntur, à lumine manifestantur: omne enim quod manifestatur, lumen est.

But all things which they are reproveth of the light: are manifest: for it is light that maketh all things manifest.

14. Propter quod dicit: Surge qui dormis, & exurge à mortuis: & illuminabit te Christus.

Wherefore he saith: Awake thou that sleepest: and stand up from the dead: and Christ shall give thee light.

15. Videte itaque fratres quomodo cautè ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes.

Take heed therefore that ye walke circumſpectly / not as fooles / but as wise.

Das V. Capitel.

8. Denn ihr waret weiland finsterniß / nun aber seht ihr ein Licht in dem HERRN. Wandelt wie die Kinder des Lichts.

Ehi art i vaare nogen stund Mørckhed / Men nu ere i i luss vdi HERREN. Vandre som lussens Børn.

9. Die frucht des Geistes ist allerley gütigkeit vnd gerechtigkeit vnd warheit.

Aandens Fructe er allehonde godhed / oc renserdig hed oc sandhed.

10. Vnd prüfet was da sey wolgefellig dem HERRN.

De prøffuer huad som er velbehageligt saar HERREN.

11. Vnd habt nicht gemeinschaft mit den vnfruchtbarh wercken der finsterniß / straffet sie aber vil mehr.

De haaffuer icke samsund mer mørckens vfructe: sommeltige Gerninger / Men straffer dem meget mere.

12. Denn was heimlich von ihnen geschicht / das ist auch schändlich zu sagen.

Ehi huad som steer lønlige aff dem / der er oc skendeligt at si.

13. Das alles aber wird offenbar / wenn es vom Licht gestraffet wird / denn alles was offenbar wird / das ist Licht.

Men der bliffuer alsammen obenbaet / naar der bliffuer straffer aff lussen / Ehi alt der som bliffuer obenbaet / der er luss.

14. Darumb spricht er: Wache auff der du schläffest / vnd stehe auff von den Todten / so wird dich Christus erleuchten.

Der saare siger hand / Vaage op du som soffuer / oc stat op fra de Døde / Saa skal Christus opluss dig.

15. So sehet nun zu / wie ihr fürsitiglich wandelt / nicht als die Vnwaisen / sondern als die Weisen.

Saa seer nu til / huørledis i stulle vandre forsynlige / icke som de vuisse / men som de Visse.

Kapitola V.

8. Byli gste nēby jagist te: mnoſti / ale giſ nynij gſte ſwē: lo w Pānu. Jadoſto Syno: we ſwēla chodte.

Abowigemeſcie byli nēkiedy ciemnoſciām / a teraz ſwiārtoſcia w Pānie / Chodzieſcie thedy ta: to ſynowie ſwiārtoſci.

9. (Neb Dwoce ſwēla / jaleſij we wſſy dobroci a ſpra: wednoſti / a w prawdi.)

Do owoc duchā naleſy w wſſel: ſtey dobroci w ſprawiedliwoſci / w prawdie.

10. Defazuglice toho coby ſe dobre lijbilo Bohu:

Do ſwādabſcia co teſt w dſiecz: nego Pānu.

11. Anemēte jdiſnoſti ſſut: ſy neſiſteſnmi temnoſti / ale radzi ge treſcite.

Ant inieſcie ſpolecznoſci z wſynſi ntepoſreſnemi ciemnoſci: ale ſe owſſam iawnem cſyſcie.

12. Nebo kterē wēcy od nich tanyſe deſij / mſko gt o nich y mluwiti.

Abowem ty rzeczy ktore ſie tāmnie od ryd dſia / ſkomora y poweſat.

13. Awſſecty wēcy kterē by: wagiſ treſtān / od ſwēla by: wagiſ gweny. Neb wſſecto co ſe wngewuge / ſwēto geſt.

Alle wſſyſti rzeczy / gdy ſa oſa: zāne od ſwiārtoſci / bywaia obia: wtione / gdy ſwiārtoſce teſt to co wſſyſti rzeczy obiawia.

14. Protoſ prawli: Probuſ ſe kterē ſpiſſo / a wſtān z mrt: wſch / a jaſwiſti ſe tobe Kryſtus.

Dla tego mowt: Ocuſ ſie ktory ſpiſſy / powſtān z martwyd / a oſwie ci cie Kryſtus.

15. Protoſ Bratſij / wiſte kteraſbyſſie opatrne chodili / ne yako nemandſij / ale yako mandſij.

Pārcieſ tedy iākobyſcie oſtroſ: nte chodili / nie iāko glupi / ale iā: to mandſy.

ה
16 דִּבְנִינוּ הָאֲרָסְהוּן מִטוֹל
דְּיוֹמֶתָא בִּישָׁא אֲנֹנוּ :

Ricomprando il tempo, percioche i giorni son mali.

17 מִטוֹל הֵנָּה לֹא תִהְיוּן
חֲסִירֵי רַעֲיוֹנָא אֲלֵי
אֲסִתְּכֵלוּ מִנוֹצְכֵינָה ד
דִּאֲלֵהָ :

Per il che non siate imprudenti, ma intendenti qual sia la Volontà del Signore.

18 וְלֹא תִהְיוּן רִיוִן בַּח
בְּחִמְרָא דְּבִה אִירָא
אֲסוּסִיתָא אֲלֵא אֲתִמְלוּ
בְּרוּחָא :

Enon s'inebriate di Vino, nel quale è dissoluzione, ma siate ripieni di Spirito.

19 וּמִלְּלוּ עִם נַפְשְׁכוֹן
בְּמִזְמוֹרָא וּבְתִשְׁבָּחָתָא
וּבְמִיִּרְתָּא דְּרוּחָא הַיְיִתוֹן
וּמִרְיוֹ פִּלְבוֹתְכוֹן לְמִדְּרָא :

Parlando tra voi stessi con Psalmi, & himni, & canzoni spirituali, cantando & sonando nel cuor vostro al Signore.

20 וְהִוְיִתוּן מִדְּיוֹן בְּכָל
וְכוֹן עַל אֲפִי כָל נֶשׁ בְּשִׁמְחָה
דְּמִרְיוֹ יִשׁוּעַ מְשִׁיחָא ל
לִאֲלֵהָ אֲבָא :

Rendenda sempre gratie di tutte le cose à Dio è Padre nostro nel nome del nostro Signor Iesus Christo.

21 וְהִוְיִתוּן מִשְׁתַּעֲבָדִיו חַד
לְחַד בְּחוּבָה דְּמְשִׁיחָא :

Stando soggetti l'un à l'altro nel timor de Dio.

22 נְשִׂאֵי הַיְיִתוֹן
מִשְׁתַּעֲבָדִיו לְבַעֲלֵיכֵין אִיהֵן
דְּלִמְכוֹ :

Voi mogliere, siate soggette à i vostri proprii mariti, come al Signore.

ה
16 הַשְׂכִּילוּ בְּעִתּוֹתֵיכֶם כִּי
יָמִים לָעֵים הֶמָּה :

Ganando el tiempo, porque los dias son trabajosos.

17 עַל־כֵּן לֹא תִהְיוּ בְּתִנָּיִם
כִּי־אִם מְבִינִים מָה הִיא רָצוֹן
יְהוָה :

Portanto no seays imprudentes, sino entendidos de qual sea la voluntad dei Sennor.

18 וְלֹא תִשְׁתַּכְּרוּ בַּיַּיִן אֲשֶׁר בּוֹ
יָלֹוֹת כִּי־אִם תִּמְלִאוּ בְּרוּחַ
(הַקֹּדֶשׁ) :

Y no hos emborracheys de vino, enel qual ay dissolucion : mas sed llenos de Espirito :

19 מְדַבְּרִים בִּינְיָכֶם בְּמִזְמוֹרִים
וְהִלָּלִים וְנִגִּינוֹת רוּחַ מְנַגִּנִים
וּמִזְמוֹרִים בְּלִבְבֵיכֶם לַיהוָה :

Hablando entre vosotros con Psalmos, y con hymnos, y canciones espirituales cantando y alabando al Sennor en vuestros coraçones.

20 מוֹדִים תָּמִיד עַל־כֹּל בְּשֵׁם
אֲדוֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ תְּמַשִּׁיחַ לֵאלֹהִים
וְלֵאָב :

Haziendo gracias siempre de todo al Dios y padre en el Nombre del Sennor nuestro Iesus el Christo.

21 גִּבְנָעִים אִישׁ מִלְּפָנֵי אֲחֵיו
בִּירְאָה (אֱלֹהִים) :

Sujetos los vnos à los otros en el temor de Dios.

22 הַנָּשִׂאִים מִלְּפָנֵי אִישֵׁיהֶן
תִּכְנַעְנָה כְּמוֹ לְאֲדוֹנֵיהֶן :

Las casadas sean fujetas à sus proprios maridos, como al Sennor :

ε.
16. Ἐξαγορεύοντες τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι.
Rachetans le temps : car les iours sont mauuais.

17. Διὰ τὸ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ σωφρονεῖτε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου.

Parquoi ne soyez sans prudence, ains bien entendans quelle est la volonté du Seigneur.

18. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληθεύετε ἐν πνεύματι.

Et ne vous enyurez point de vin : auquel il y a dissolutiō : mais foyez remplis de l'Esprit.

19. Ἀλλοιῦτες ἑαυτοῖς ψαλμοὺς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἀδόντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ.

Parlans entre vous par Pscaumes. louanges, & chançons spirituelles : chantans & psalmodians en vostre cœur au Seigneur.

20. Εὐχαριστοῦτες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, τῷ θεῷ καὶ πατρί.

Rendans tousiours graces pour toutes choses au nō de nostre Seigneur Iesus Christ, à nostre Dieu & Pere :

21. Ἡποτάσθητε ἀλλήλοις ἐν φόβῳ (θεοῦ).

Vous submettans les vns aux autres en la crainte de Dieu.

22. Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ.

Femmes foyez suiuettes à vos propres maris comme au Seigneur.

16. Redimētes tempus,
quoniam dies mali sunt.

Redeeming the time: for the dayes
are euill.

17. Propterea nolite fieri
imprudētes: sed intelli-
gentes quæ sit voluntas Dei.

Wherefore / be ye not vnwise / but
vnderstand what the will of the Lord
is.

18. Er nolite inebriari vino
in quo est luxuria, sed im-
plemini Spiritu (nōto.)

And be not drunke with wine / whe-
rein is exesse: but be fulfilled with the
(holy) Spirit.

19. Loquentes vobismet-
ipsis in psalmis, & hymnis,
& canticis spiritualibus, can-
tantes & psallentes in cordi-
bus vestris Domino.

Speaking vnto your selues in psal-
mes / and hymnes / and spiritual songs /
singing / and making melodie to the Lord
in your heartes.

20. Gratiās agentes sem-
per pro omnibus, in nomi-
ne Domini nostri Iesu Chri-
sti Deo & Patri.

Giving thanks alwayes for all
things vnto God euen the Father / in
the Name of our Lord Iesus Christ.

21. Subiecti invicem, in ti-
more Christi.

Submitting your selues one to a-
nother in the feare of God.

22. Mulieres viris sub-
ditæ sint, sicut Domino.

Wives / submit your selues vnto
your husbādes / as vnto the Lord.

16. Vnd schicket euch in die zeit / denn
es ist böse zeit.

De sticket eder t iden / Thi der er ond tid.

17. Darumb werdet nicht vnver-
stendig / sondern verstendig / was da
sey des HERRN wille.

Der saare bliffuer icke vforstandige / men for-
standige / thdet som er HERRN S vllie.

18. Vnd sauffet euch nicht vol Weins /
darauf ein vnordig wesen folget / son-
dern werdet vol (des heiligen) Geists.

De dricker eder icke druckne aff Vin / aff hull-
cket der selger it wistickelge vafsen / Men bliffuer sulde
aff (Heiligen) Aanden.

19. Vnd redet vntereinander von
Psalmen vnd Lobgesängen vnd Geist-
lichen Liedern / singet vnd spielet dem
HERRN in ewrem herzen.

De raler met huer andre om Psalmer oc loffsan-
ge oc Aandelige Viser / siunger oc leger saar HERRN
i eders herte.

20. Vnd saget danck allzeit für al-
les / Gott vnd dem Vater / in dem Na-
men vnsers HERRN Jesu Christi.

De siger alltid Gud oc Faderen tack for allting / i
vor HERRN Iesu Christi Namn.

21. Vnd sendt vntereinander vnter-
than / in der forcht Gottes.

De verer huer andre vnderdanige / i Guds fryet.

22. Die Weiber sehen vnterthan
ihren Männern / als dem HERRN.

Quinderne skulle vere deris Mend vnderdanige /
som HERRN.

16. Vnsupugisce čas / nebo
dnově zlij gsau.

Cčas od supulac / przeto sz dnt
zleso.

17. Protoz nebywante neo-
patrnij / ale rozumyge ktera
gest wuole Bofij.

A przeto nie badzcie glupi / ale
rozumyge ktera jest wola Bo-
za.

18. Anepigeyte se Wijnem /
w kterémz gest smilstwo / ale
naplněni budte duchem (swa-
tým.)

Ale vpfaycte se wjnem / w
ethorym jest zbytek / ale badzcie
naplněni duchá (swatym.)

19. Mluwijce sami sobě / w
Zálmich / w Chwalách / a w
Pisnách Duchowních /
zpěwajíce a chwálu wzdá-
wajíce w srdcích wasých
Pánu:

Mluwac miedzy soba przez
psalmy y pieśni / y śpiewania du-
chowne / śpiewając y grząc w e-
cu swoim Pánu.

20. Děkujíce wždycky je-
mu všech věc / we směnu Pá-
na našeho Gejstě Krysta /
Bohu a Otci.

Děkuji cymtac zámše zá wšy-
Fo Bogu y Ocu / w imie Pána na-
šego Jesu Krysta.

21. Poddáni gsauce sobě we-
spolet / w Dázi Krystowě.

Bedac poddánem sednt druz-
gim / zbotáznia Boza.

22. Manželky poddány bud-
te Manželám swým / jako
Pánu:

Žony badzcie poddane wlasnym
mężom / jako Pánu.

ה
23. מטול דגברא רישה
הו דאנתתא איכנא דאף
משיחא רישה הו דעדתא
והו משיחא דגברא :

Impercho il marito, è capo de la moglie, si como Christo è capo de la Chiesa: esso è il Salvatore del corpo.

24. אלא איכנא דעדתא
משיחא דגברא למשיחא
הכנא אף נשא לבגליהו
בכל מדא :

Pero si come la Chiesa è soggetta à Christo, così ancor le moglie sono à i proprii mariti in ogni cosa.

25. גברא אהבו נשיו
אף דאף משיחא אהב
לעדתא ונפשה אשלם על
אפיה :

Voi mariti, amate le vostre moglie, come ancor Christo ha amata la Chiesa, & ha dato se stesso per lei.

26. דמדיחא וידניה ב
בסחיא דמא ונפלה :

Per sanctificarla, purificandola col lavamento de l'acqua per la parola.

27. נחמיחא עדתא לנפשה
כד משבחא ולידניה
טולשא וללא קמטא וללא
מדם דלחיו דמא אלא
תהיא מדיחא דלא מום :

Per constituir la se stessa Chiesa gloriosa, che non hauesse macchia, o ruga, o alcuna cosa tale: ma ch'ella fusse sancta & irreprehensibile.

28. הכנא ולא לגברא
דיחבו נשיו אף
דלגברא מו דאנתתא
זיר מחב נפשה הו מחב :

Così debbeno i mariti amare le lor mogli, come i lor proprii corpi. Chi ama la sua moglie, ama se stesso.

29. לא זיר אפש מפתים
סנא בגרה אלא מתרסא
לה ונצח דילה איכנא
דאף משיחא דעדתא :

Perche nuno hebbe mai in odio la sua propria carne: anzi la nutrice & bannente, come ancora il Signor la Chiesa.

ה
23. כיהאיש ישדנאש האשה
כמו גם המשיח ראש העדה
והוא ישמשיע הגויה :

Porque el marido es cabeça de la muger, así como el Christo es cabeça de la Iglesia: y el es el que da la salud al cuerpo.

24. כיהאיש כהאשר העדה נכנעה
לפני המשיח כן הנשים
לאישיהן בכל :

Ansi como la Iglesia es subjeta al Christo, así tambien las casadas lo sean à sus maridos en todo.

25. האשים אהבו את נשיהם
כמו גם המשיח אהב את העדה
והשים אפשם נפשו מפשיעה :

Maridos, amad vuestras mugeres, así como el Christo amó la Iglesia, y se entregó à si mismo por ella.

26. לקדש אותה ולטהר ברחץ
תמים בדבר :

Para sanctificarla, limpiandola en el lavamiento del agua por la palabra:

27. לקימנה לנפשו כל כבדה
את העדה אשר מום אין בה
אולי קמט או בימה או מאומה
מן האלה כיהאיש להיוותה
קדושה ותמימה :

Para pararla gloriosa para si, Iglesia que no tuuiesse mancha ni ruga, ni cosa semejante: mas que fuesse sancta y sin mancha.

28. וככה חובים האשים
לאהבה את נשיהם כמו את
גופות עצמותם כל אשר אהב
את אישת חיקו אהב את בשרו :

Ansi han tambien los maridos de amar à sus mugeres, como à sus mismos cuerpos. el que ama à su muger, à si mismo ama.

29. ואיש בכל עתותיו לא שגא
את בשרו כיהאיש אומו ומחמם
אותו כמו האדון את העדה :

Porque ninguno aborreció jamas su propria carne: antes la sustenta y regala, como tambien el Sennor à su Iglesia:

ε.
23. Ο πῶς ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς
ἐκκλησίας, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ
τῆς ἐκκλησίας, ἡ αὐτὸς ἐστὶ σω-
τὴρ τοῦ σώματος.

Car le mari est chef de la femme, ainsi que Christ aussi est chef de l'Eglise, & pareillement est le Sauveur de son corps.

24. ὡς ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, ὅτι καὶ αὐτὸς
ἡ σωτὴρ τοῦ σώματος ἐν παντί.

Comme donc l'Eglise est suiète à Christ, que semblablement aussi les femmes le soyent à leurs propres maris en toutes choses.

25. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας
ἐαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς.

Vous maris aimez vos femmes, comme aussi Christ a aimé l'Eglise, & s'est donné soi-même pour elle:

26. ἵνα αὐτὴν ἀγάσῃ, καθαρίσας
τὴν λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν
ῥήματι.

Afin qu'il la sanctifiast, après l'avoir nettoyée par le lavement d'eau par la parole.

27. ἵνα ὡς ὡς αὐτὴν ἐαυ-
τῷ ἐνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἐ-
χουσαν ὥτλιν, ἢ ρυτίδα, ἢ τι τῶν
τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία καὶ ἄμω-
μος.

Afin qu'il se la rendist une Eglise glorieuse, n'ayant tache, ni ride, ni autre telle chose: ains afin qu'elle fust sainte & irreprehensible.

28. Οὕτως ὁ Φείλουσιν οἱ ἄνδρες
ἀγαπᾶν τὰς ἐαυτῶν γυναῖκας, ὡς
καὶ ἐαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπᾶν τὴν
ἐαυτοῦ γυναῖκα, ἐαυτὸν ἀγαπᾷ.

Ainsi les maris doivent aimer leurs femmes comme leurs propres corps. Qui aime la femme il aime soi-même.

29. Οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἐαυτοῦ
σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ
θάλπει αὐτὴν, καθὼς ὁ κύριος
τὴν ἐκκλησίαν.

Car personne n'eut onques en haine la chair, ains la nourrit & entretient, comme aussi fait le Seigneur l'Eglise.

CAP. V.

23. Quoniam vir, caput est mulieris: sicut Christus caput est ecclesiae. Ipse, salvator corporis eius.

For the husband is the wifes head / even as Christ is the head of the Church and the same is the saviour of his bodie

24. Sed sicut ecclesia subiecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus.

Therefore as the Church is in subjection to Christ, even so let the wifes be to their husbands in every thing.

25. Viri, Diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea.

Husbands, love your wives, even as Christ loved the Church, and gave him self for it.

26. Ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquae in verbo.

That he might sanctifie it, and cleanse it by the washing of water through the worde.

27. Ut exhiberet ipsae sibi gloriosam ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & immaculata.

That he might make it unto him selfe a glorious Church, not having spotte or wrinkle, or any such thing: but that it should be holy and without blame.

28. Ita & viri debent diligere uxores suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit: seipsum diligit.

So ought men to love their wives, as their owne bodies: he that loveth his wife, loveth him selfe.

29. Nemo enim unquam carnem suam odio habuit: sed nutrit & fovet eam, sicut & Christus ecclesiam.

For no man ever yet hated his owne flesh: but nourisheth & cherisheth it, even as the Lord doth the Church.

Das V. Capitel.

23. Denn der Mann ist des Weibes Haupt / gleich wie auch Christus das Haupt ist der Gemeine / vnd er ist seines Leibs Heiland.

Chi Manden er Quindens Hoffuit / lige som Christus oc er Menighedens Hoffuit / oc hand er sit & mis Saliggørelse.

24. Aber wie nun die Gemeine ist Christo unterthan / also auch die Weiber ihren Männern in allen dingen.

Men lige som Menigheden nu er Christo underdanig / saa skulde oc Quinderne vere deres Mand i alle ting.

25. Ir Männer liebet ewre Weiber / Gleich wie Christus geliebet hat die Gemeine / vnd hat sich selbst für sie gegeben.

I Mand / elster eders Hustruer / lige som Christus elster Menigheden / oc gaff sig self for hende.

26. Auff daß er sie heiligt / vnd hat sie gereinigt durch das Wasserbad im Wort.

Saa der hand skulde heilige hende / Oc hand renfede hende forme delst Vandbadet i Ordet.

27. Auff daß er sie in sich selbst darstellt eine Gemeine / die herrlich sey / die nicht habe einen flecken oder rungel / oder des etwas / sondern daß sie heilig sey vnd vnsträflich.

Saa der hand skulden besticke sig self hende / en Menighed som er herrlig / som icke haaffuer nogen besmitelse eller ryncke / eller noget saadant / men at hun skulde vere vstraffelig.

28. Also sollen auch die Männer ihre Weiber lieben / als ihre eigene Leibe. Wer sein Weib liebet / der liebet sich selbst.

Saa skulde oc Mandene elste deres Hustruer / som deres eget Legeme. Hvo som elster sin Hustru / hand elster sig self.

29. Denn niemand hat jemals sein eigen fleisch gehasset / sondern er nehet es / vnd pfleget sein / gleich wie auch der H E X X die Gemeine.

Chi alderi hadede nogen sit eget Rod / men hand søder det / oc pleyer det / lige som H E X X den osaa Menigheden.

Kapitola V.

23. Neb muž / gest hlava Deni : pakožo y Krystus gest hlava Cirkve / a on Spasitelj gest tela gegijho.

Abowtem muž test glowa žen / tako y Krystus test glowa Cirkve / a teni test trojy zbawitel tela dawa.

24. Protož pakož Cirkve gest poddaná Krystu / tak y ženy mužim svým poddány byti magij wewšsem.

Jako thedy Foštol poddány test Krystusowi / tak tež žony svým im mužom nede beda poddány we wšyřym.

25. Manžest miluogte Manžestly waffe / pakož y Krystus milowal Cirkve / a wydal se be samého za ni :

Wy mužowie miluogte žony waffe / tako y Krystus wmilowal Foštol / y samego siebie wydal za ni.

26. Aby gi poswětil / wmyw gi omýtijm wodny štrže slowo.

Aby gi poswětil / očysťčata e omýtijem wody přez slowo.

27. Aby všinil sobě slawnau Cirkve / kterážby neměla posřirny ani wrásky / ani co takowého / ale aby byla swatá ne posřirwná.

Aby gi sobě stáwtil chwálebny / to test / Foštolom trojby nte mial zmažy / abo zmařku / abo čjgo takowého / ale ižby byl swiřthy / y přom přygány.

28. Tak y Mužij magij milowati Manžestly své / pakož tela swá. Neb řdo miluge Manžestly swau / sebet samého milu ge.

Takže mužowie máia milowat žony swote / tako swote własne těla / řto miluje žone swote / samego siebie miluje.

29. Žádný žagistě nřdā řēla swěho neměl w nendwřiti / ale chowā ge a řmilij / pakož y Krystus Cirkve.

Abowtem nřgdy řaden swego własnego těla nie mial wřeniť / wřet / owřem te wychowywa y žā řřzewa / tako tež Pan Foštol.

ה
30 מטול דהדמה חנו
דפגרה ומו דפגרה חנו ומו
דמיה:

Perchioe moi siamo membra del suo corpo, de la sua carne, e de l'offa sue.

31 מטול חנו ישוב
דברו לאביו ולאמה
ויהיה לאביתו ויהיו תר
דמיהו חנו דבר:

Per questo l'uomo lasciarà il Padre & la Madre, & s'aggiungerà alla sua moglie, & i due faranno una carne.

32 חנו אביו רב הו אביו
דיו אביו אביו על משיח
ועל דמיה:

Questo misterio è grande: ma io dico in Christo è ne la Chiesa.

32 ברם אביו אביו כל חנו
דברו חנו חנו ירחם
אביתו אביו דלמשה אב
אביתו דיו חנו חנו חנו
מו בעלה:

Per laqual cosa ancor Voi particolarmente, ciascuno ami così la sua moglie come se stesso: è la moglie come il suo marito.

ה
1 בננו אשתמעו לא
לאביתו חנו חנו חנו
באביו:

Figliuoli, obedite à i vostri genitori nel Signore: perche così è giusto.

2 חנו חנו חנו חנו
דמיה חנו חנו חנו חנו
באביו:

Honora tuo Padre & tua Madre: che è il primo comandamento in promessa.

3 חנו חנו חנו חנו
דמיה חנו חנו חנו חנו
באביו:

Accioche tu habbi bene, e sis di lunga vita sopra la terra.

ה
30 בננו חנו חנו חנו חנו
בננו חנו חנו חנו חנו
בננו חנו חנו חנו חנו:

Porque somos miembros de su cuerpo, de su carne, y de sus huesos.

31 על כל יעזב אביו
אביו ואביו חנו חנו חנו
ויהיו חנו חנו חנו חנו:

Por esto dexara el hombre al padre y à la madre, y pegaráse à su muger: y seran dos en una carne.

32 חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו:

Este mysterio grande es, digo empero en el Christo y en la Iglesia.

33 חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו:

Ansi tambien haga cada vno de vosotros cada vno ame à su muger, que tenga en reuerencia à su marido.

ה
1 חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו:

Hijos, obedeced en el Sennor à vuestros padres: que esto es justo.

2 חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו:

Honra à tu padre y madre (que es el primer mandamiento con promessa.)

3 חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו
חנו חנו חנו חנו חנו:

Para que ayas bien: y seas de luenga edad sobre la tierra.

ה
30 "Οπ μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

Car nous sommes membres de son corps, estans de sa chair, & de ses os.

31. Ἀντὶ τούτου καὶ ἀλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σὰρκά μιάν.

Pour cela l'homme delaisiera pere & mere, & s'adijoindra à la femme: & les deux seront vne meisme chair.

32. Το μυστήριον τούτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ce secret est grand: or ie parle touchant Christ & l'Eglise.

33. Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ὡς ἑαυτόν, ὡς ἡ κεφαλή τὸ σώμα, ὡς ἡ κεφαλή τὴν ἐκκλησίαν.

Pourtant quant à vous aussi qu'en chacun en son endroit aime la femme comme soi-même, & que la femme reuer son mari.

ΚΕΦ Α Λ. 5.
Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις ὡς τῷ κυρίῳ, ὅτι ἐστὶ ὁ σώμα.

Enfans, obeissez à vos peres & meres au Seigneur: car cela est iuste.

2. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· ἡ τίς ἐστὶν ἐν πρώτῃ ἐν ἐπαγγελίᾳ.

Honore ton pere & ta mere: (qui est le premier commandement avec promesse)

3. "Ἰνα εὖ σοι γένηται, καὶ ᾗσῃ μακροχρόνιος· τὸ ἐν τῇ γῆτι.

Afin que bien te soit, & que tu sois delongue vie sur la terre.

4 אֲמַנְהָ לֹת הַדְּגוֹן
בְּנִיכּוֹן אֶלֶּל רַבּוֹ אֲנּוֹן
בְּמַדְדוֹתָא וּבִיּוֹלָפְנָא דְּמַרּוֹ:

E voi padri, non promocate ad ira i vostri figliuoli, ma allenategli ne l'istruzione e ammonitione del Signore.

5 עֲבָדָא אֲשֶׁרְתַּמְעוּ לְמַרְכּוֹן
דְּבַבְסָר בְּדִחְלִיתָא וּבְרִיתָא
וּבְפִשְׁטוּתָא לְבָר אִיךְ
דְּלִמְשִׁיחָא:

Servi, obedite à quelli che vi son signori secondo la carne, con timore e tremore, in simplicità del cor vostro come à Christo.

6 לֹא בְּמַחְוָא עֵינָא אִיךְ
הוּ דְּלִבְנֵי נֶשֶׁם שְׁפָרְיוֹ
אֲנִתּוֹן אֶלֶּל אִיךְ עֲבָדָא
דְּמִשְׁיחָא דְּעַבְדּוֹ דְּבַבְסָר
דְּאֶלֶּה:

Non seruendo ad oculo, come per voler piacere à gli huomini, ma come serui di Christo, faccendo la Volontà di Dio di cuore.

7 וְשִׁמְשׁוּ אֲנּוֹן מִן פִּלְה
נְפִשְׁכּוֹן בְּרוּכָא אִיךְ דְּלִמְרָן
וְלֹא אִיךְ דְּלִבְנֵי נֶשֶׁם:

Seruendo di buona affectione al Signore: e non à gli huomini.

8 כִּד יִדְעוּתּוֹן דְּהוּ מִדָּם
דְּעִבְדּוֹ אֲנִשׁ דְּשִׁפּוּר הוּ הוּ
מִתְּפָרַע מִן מִרּוֹ אִו עֲבָדָא
הוּ יִאֵן בְּרַחֲמָא:

Sapendo, che quel bene che ciascuno harà fatto, lo riceuera dal Signore, o sia seruo, o sia libero.

9 אִךְ אֲנִתּוֹן מִדּוּא הַכְּנָא
הוּתּוֹן עֲבָדּוֹ לְעִבְדּוֹכּוֹן ה
הוּתּוֹן שְׁבָקּוֹן לְהוֹן סב
סְבִלְהִיתָא מִטּוֹל דְּיָדְעוֹן
אֲנִתּוֹן דְּאִךְ מִרְכּוֹן דְּלִכּוֹן
אִתְּוָהּ בְּשִׁמְיָא וּמִסְב
בְּאִפְּסָא לִית לְוִתָּהּ:

E voi signori, fate il medesimo verso loro, lasciendo le minacce: sapendo ch'el vostro è lor Signore e in cielo: e non riguardà à l'apparenza de le persone.

4 וְהִתְכַּוֵּת לֹא תִגְדְּפוּ וְלֹא
תִכְעִסוּ אֶת־בְּנֵיכֶם כִּי־אִנְהֶם
רַבּוֹ וְנִהְלּוּ אִתְּחֶם בְּמִסְרָא וּבְחִוְרָה
יְהוָה:

Y los padres, no prouoqueys à yra à vuestros hijos: si no crialdos en disciplina y castigo del Sennor.

5 הָעֲבָדִים שְ�מַעוּ לְאֲדֹנֵיכֶם
אֲשֶׁר בְּכַשֵּׁר הֵמָּה בִּידְחָה וְחִדְחָה
בְּתֵם לְבַבְכֶם בְּמִשְׁיחָא:

Sieruos, obedeced à los sennores segun la carne con temory temblor, con senzillez de vuestro coraçon, como à Christo.

6 לֹא תַעֲבְדּוּ לְעֵינִי כְּמִוֹ לְמַצָּא
חֵן בְּעֵינֵי הָאֲנָשִׁים כִּי־אִנְהֶם
בְּעִבְדֵי הַמִּשְׁחָא עוֹשֵׂי־דְצוֹן
אֱלֹהִים מְנַפְשִׁים:

No siruendo àl ojo, como losque agradan solamente à los hombres: si no como sieruos del Christo, haziendo de animo la voluntad de Dios.

7 מַלְכָּא טוֹב וּמְנַפֵּשׁ עוֹבְדִים
לִיהוָה וְלֹא לְאֲנָשִׁים:

Siruendo con buena voluntad, àl Sennor, y no à los hombres.

8 יוֹדְעִים כִּי־כָל־אִשׁ
אִשׁ יַעֲשֶׂה טוֹבָה אֲוִתָּהּ יִסְבּוֹל
מֵאֱלֹהִים אִם־עֲבָד וְאִם הַפְּשִׁי
הוּא:

Estando ciertos que el bien que cada vno hiziere, esto recibirá del Sennor, sea sieruo, o sea libre.

9 וְהָאֲדֹנִים כְּמוֹ כֵן תַּעֲשׂוּ לָהֶם
מִרְפִּים אֶת־חֻזְעֵם וְיוֹדְעִים
כִּי־גַם אֲדֹנֵיכֶם וְגַם־אֲדֹנֵם
בְּשִׁמְיָם הוּא אִשׁ אִיךְ עֲבָד
מִשְׁחָא בְּנִים:

Y vosotros los sennores, hazeldes à ellos lo mismo, dexando las amenazas: sabiendo que el Sennor de ellos y vuestro està en los cielos: y que no ay respecto de personas acerca de Dios.

4. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργί-
ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν. ἀλλ' ἐκτρέ-
φετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ
κυρίου.

Et vous peres, ne despitex point vos enfans: mais nourrissez les en discipline & remonstration du Seigneur.

5. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρί-
οις κατὰ κύριον, μετὰ φόβου καὶ τρυ-
φῆς, ὡς ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ καρδίας ὑμῶν,
ὡς τῷ κυρίῳ.

Seruiteurs, obeissez à ceux qui sont vos maistres selon la chair, avec crainte & tremblement, en simplicité de vostre cœur, comme à Christ.

6. Μὴ κατὰ ὀφθαλμοδουλείαν
ὡς ἀνθρώποι προσκοί· ἀλλ' ὡς δούλοι
τῷ κυρίῳ, ποιῶντες τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ ἐκ ψυχῆς.

Non point seruans à l'œil, comme voulans complaire aux hommes, mais comme serfs de Christ, faisans de courage la volonté de Dieu.

7. Μετ' ἀφοίᾳ δουλοῦντες ὡς
τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις.

Seruans de bonne affection au Seigneur, & non point aux hommes:

8. Εἰδότες ὅτι ὁ ἐὰν τι ἕκαστος
ποιῇ ἀγαθόν, τὸ τοῦ κυρίου πα-
ρεστῇ τῷ κυρίῳ, εἴτε δούλος, εἴτε
ἐλεύθερος.

Sachans qu'un chacun receura du Seigneur le bien qu'il aura fait, soit serf, soit franc.

9. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιῆτε
πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπὸ-
κλήν. εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν
ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ ὁ σω-
τηρ ἡμῶν ἐστὶν παρ' αὐτῶν.

Et vous maistres, faites envers eux le semblable, relaschant les menaces, sachans que le Seigneur autant d'eux que de vous, est es cieus: & qu'enuers lui, il n'y a point d'acception de persone.

4. Et vos patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros: sed educate illos in disciplina & correptione Domini.

And ye fathers / provoke not your children to wrath: but bring them up in instruction / and information of the Lord.

5. Servi, obedite dominis carnalibus, cum timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo.

Servants / be obedient unto them that are your masters according to the Lord / with feare and trembling in singleness of heart as unto Christ.

6. Non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo.

Not with service to the eye as men please: but as the servants of Christ / doing the will of God from the heart.

7. Cum bona voluntate servientes, sicut Domino & non hominibus.

With good will serving the Lord / and not men.

8. Scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet à Domino, sive servus, sive liber.

And knowe ye that whatsoeuer good thing any man doeth / that same shall he receive of the Lord: whether he be bonds or free.

9. Et vos domini eadem facite illis, remittentes minas: scientes quia & illorum & vester Dominus, est in cælis: & personarum acceptio non est apud eum.

And ye masters / do the same thing unto them / putting away threatenings: and knowe that your master also is in heaven: neither is there respect of person with him.

4. Vnd ihr Väter reißet eure Kinder nicht zu zorn / sondern ziehet sie auff in der zucht vnd vermanung zu dem HERRN.

De ickē Jēdre/opuecker ickē eders Bārn til vrede / Men soder dem op i tuct oc formaning til HERN.

5. Ihr Knecht seht gehorsam ewren leiblichen Herrn mit forcht vnd zittern inn einfeltigkeit ewers herzen / als Christo.

I diēnere / verer eders legemlige Herrr lydtige med fryet oc redzel / i eders hertis enfoldighed / lige som Christo.

6. Nicht mit dienst allein für augen / als den Menschen zugefallen / sondern als die Knechte Christi. Das jr solchen willen Gottes thut von herzen / mit guten willen.

Icke aleniste met dienste saar syene / til at teckis Menneisten / men som Christi diēnere. At i gøre denne Guds vilie aff hertec / met god vilie.

7. Lasset euch düncken / das ihr dem HERN dienet / vnd nicht den Menschen.

Lader eder tyncke / at i diēne HERREN / oc ickē Menneisten.

8. Vnd wisset / was ein jeglicher gutes thun wirdt / das wirdt er von dem HERN empfangen / er sey ein Knecht oder ein Freyer.

De vider / at huad gaar som huer gør / det skal hand anamme aff HERREN / huad heder hand er en diēnere eller Fry.

9. Vnd jr Herrn thut auch dasselbige gegen ihnen / vnd lasset das trohen / vnd wisset / daß auch ewer HERN im Himmel ist / vnd ist bey ihm kein ansehen der Person.

De i Herrr / görer oc saa det samme mod dem / oc lader eders trusel / De vider / at eders HERRE oc oc saa i Himmelen / De der er off hannem ingen Persons anseelse.

4. A wy Dcowē nepopau / zegce k hntwu Synūw wasz / ale chowaytege w wy vcowānij / a w trefānij PAnie.

A wy oycowie nte pobudzay / cte k gntowom dżeci wasych / ale se wychowaycie w nauce y w karności Pānstej.

5. Slużebnij budte possli / Ani Pānu wasz / cte k synūw wasz / ale chowaytege w wy vpfijmnoſti sroce wasz / a vafko Kryſta.

Sluży sluchaycie tych Prow / sa pany w dle ciala / z bōrānā y ze dżemem / z prostōcia sroca wasz / a vafko Kryſta.

6. Nena oko slaużyce / iako Lidem se lijbti chetgice / ale vafko slaużebnij Kryſtow / cte k nicy wāli Bożi z vpfijmnoſti.

Nena oko slaużyc / iako cte Prow / se chca podobac ludziam: Ale iako slauży Kryſtowi / cte k nicy wāli Bożi.

7. As dobru wolij slaużyc / vafko PAnu a ne Lidem.

z zyciwoſcia slaużac Pānu / a ne ludziam.

8. Wēdauce se gedenkay / cte k vāni dobru / to wēz me od PAnu / bud slaużebnij ncb swobodny.

Wēdzac k dādy coby vāy / nil dobru / to odmiesie od PAnu / choc slauż / choc wolny.

9. A wy PAni tēz takē tēz te gim / odpauſtegiye winy: wēdauce se y gegich y wāſs PAni geſt na Nebi / a pfigij mānij oſob neni v nēho.

A wy panowie toż ctyńcie / pteciwko im / odpauſzczajac grożby / wēdzac iż też y ſamych was Pān ieſt na niebie / a brārowania oſob v niego atemaſ.

10 מכיר אחי אתחילו
במירו ובתוקפא דחילה:

Quanto al resto, fratelli miei, siate forti nel Signore, e ne la potentia de la sua fortaleza.

11 ולבשו כלה דיגנא
דאלהא איכנא דתשכחו
למקום לוקל צנעתה
דאכלקצא:

Vestitevi tutta l'armatura di Dio, acciòche Vos possiate star saldi contra le insidie del diavolo.

12 מטול דתכתשכחו לא
הוא עם כסרא ודמא אלא
עם ארכוס ועם שלטנא
ועם אחידי עלמא הנא
תשוכא ועם רחא בישא
דתיחית שמיא:

Imperòche noi non habbiam la guerra contra il sangue & la carne, ma contra i principati, contra le potestades, contra i mediantevettori de le tenebre di questo secolo, contra le spirituali malicie ne le parti celesti.

13 מטול הנא לבשו כלה
ויגא דאלהא דתשכחו
תארעון בישא וכד מצהדון
אנתון בכל מדם תתקומון:

Per laqual cosa, pigliate tutta l'armatura di Dio, acciòche Vos possiate resistere nel mal giorno, e resistere in pie doppo l'haver condotto a fine tutte le cose,

14 קימו הכיר וחורק
חציוכו בקושיתא ולבשו
שריגא דדיקורתא:

Siate dunque saldi co i vostri lombi cinti di veritate, & vestiti del pettoral di giustizia.

15 וסאנו ברגליכון טויבה
דאנגיליו דשלמא:

E calzati i piedi per esser preparati a l'Evangelio de la pace.

16 ועם חליו סבו לבון
סברא דהימנותא דבה
תתמצין חילא למדעכו
כלהון גאוריה נקיה
דבישא:

In tutte le cose pigliando lo scudo de la fide, con cui possiate ammarzare tutte le fuerie infocate del maligno.

10 ותגשאר אחי חזקו ואמצו
ביהנה ובכלת גבורתו:

Resta, Hermanos mios, que hos confortheys en el Sennor y en la potencia de su fortaleza.

11 לבשו אתהצן ונשק אלהים
אשר תוכלו לעמד על ערמת
ארבות השטן:

Vestios de toda la armadura de Dios para que podays estar firmes contra las asechanças del diablo.

12 ביה לא ישלנו לחאבק עם
דם ובשר ביהאם עם חמשרות
עם השלטנות עם ראשי
שרי חשך העולם הזה עם
רוחות רעות תחת השמים:

Porqueno tenemos lucha contra sangre y carne: si no contra principados, contra potestades, contra sennores del mundo, gobernadores de estas tinieblas, contra malicias espirituales en los cielos.

13 על כל קחו לכם אתהצן
ונשך אלהים אשר תוכלו לקום
ביום נע ובכל דברים וכונין
לעמד:

Portanto tomad toda la armadura de Dios para que podays resistir en el dia malo, y estar firmes acabado todo.

14 ועמדו נא גאורים במתניכם
באמת ובגלבשים בתחרא הצדקה:

Estad pues firmes cennidos los lomos de verdad, y vestidos de cora de justicia.

15 ונעולים ברגליכם במכון
בשורת השלום:

Y calcados los pies con la preparacion del Euangelio de paz.

16 ועל כל תאחזו את מגן
האמונה אשר בו תוכלו לכבות
את כל חצי אש השטן:

En todo caso tomando el escudo de la fe, en el qual podreys apagar todos los dardos de fuego del Maligno.

5.

10. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῇ κρατίϊ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

Au reste mes freres, fortifiez vous au Seigneur, & en la puissance de la force d'icelui.

11. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ὡς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπὸ τῆς πίστεως τῆς μετὰ τὴν βαπτίσματος.

Soyez revestus de toutes les armures de Dieu, afin que vous puissiez resister contre les embusches du diable.

12. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀρχαίς, πρὸς τοὺς ἐξουσίαις, πρὸς τοὺς καὶ σκελετοὺς τοῦ σκοτοῦς τῆς αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά της πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

Car nous n'auons point la luite contre le sang & la chair, mais contre les principautés, contre les puissances, contre les seigneurs du monde, gouverneurs des tenebres de ce siecle, contre les malices spirituelles qui sont es lieux celestes.

13. Δια τούτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πειρασμῶν, καὶ ἀποῦναι κατεργασμένοι τὴν ζωάν.

Parquoi, prenez toutes les armures de Dieu, afin que vous puissiez resister au mauuais iour, & ayans tout surmonté demeurer fermes.

14. Στήθετε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφυῖ ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης.

Soyez donc fermes, ayans vos reins ceints de verité & estans revestus du hailecret de iustice:

15. Καὶ ἀποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης.

Et ayans les pieds chaussés de la preparation de l'Evangile de paix.

16. Ἐπὶ πάντων ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθε πᾶν τὸ τέλει τῆς πονηροῦ τοῦ πεπρωμένου σῶσαι.

Prenans sur tout le bouclier de la foy, par lequel vous puissiez eiteindre tous les dards enflammés du Malin.

CAP. VI.

10. De cætero, fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.

Sinalso/my brethren / be strong in the Lord/and in the power of his might.

11. Induite vos armaturam Dei: ut possitis stare adversus insidias diaboli.

Put on the whole armour of God/ that ye may be able to stand against ye assaults of the devill.

12. Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem: sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae, in caelestibus.

For wee wrestle not against flesh and blood / but against principalities / against powers / and against the worldly governors / the princes of the darkness of this world / against spiritual wickednesses / which are in the hea^venly places.

13. Propterea accipite armaturam Dei: ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare.

For this cause take unto you the whole armour of God / that ye may be able to resist in the evil day / & having finished all things, stand fast.

14. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti lorica iustitiae.

Stand therefore / and your loynes gird about with veritie / & having on the breastplate of righteousness.

15. Et calceati pedes in preparationem Evangelii pacis.

And your feet shod with the preparation of the Gospell of peace.

16. In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extingere.

Aboue all / take the shield of faith / wherewith ye may quench all the fiery darts of the wicked.

An die Epheser.

Das VI. Capitel.

10. Zu legt / meine Brüder / sendt stark in dem HERRN / vnd in der macht seiner stärke.

Paa der siste / mine Brodre / Berer sterke i HERN / oc vdi hans styrckis mact.

11. Ziehet an den Harnisch Gottes / daß ihr bestehen könnt gegen die listige anlauff des Teuffels.

Fører eder i Guds Harnst / at i kunde bliffue standige mod Diefuflens listige tillof.

12. Denn wir haben nicht mit Fleisch vnd Blut zu kempffen / sondern mit Fürsten vnd gewaltigen / nemlich / mit den Herren der Welt die in der Finsterniß diser Welt Herschen / mit den bösen Geistern vnter dem Himmel.

Ihi vi haffue icke / at strideme Ræd oc Blod / Men med Fjender oc Veldige / som er / med Verdens Herre / som regnere i denne Verdens mørck / med de onde Aander vnder Himmelen.

13. Vmb des willen / so ergreifset den Harnisch Gottes / auff daß ihr / wenn das böse stündlein kompt / widerstand thun / vnd alles wol aufrichten / vnd das Feld behalten möget.

For din syld / da tager Guds Harnst paa / paa der at i kunde staa imod / naar den onde stund kommer / oc vderre alting vel / oc beholde Marken.

14. So stehet nun / ombgürtet ewre Lenden mit Wahrheit / vnd angezogen mit dem Riebs der Gerechtigkeit.

Saa staar nu / omgjørdede om eders Lender med Sandhed / oc i forde med Retferdigheds Ræst.

15. Vnd an Beinen gestieffelt / als fertig zu treiben das Evangelium des Friedes / damit jr bereitet sehet.

De haffuer stoffet paa Benene / som de der ere ferdige til at driffue Fredens Euangelium / med huilket i ere beredde.

16. Vor allen dingen aber / ergreifset den Schild des Glaubens / mit welchem jr ausleschen könnt alle feurige Pfeile des Bösewichtes.

Men saar alle ting / tager Troens Skjold / med huilket i kunde vdslyde alle den forgiffrige Fjendis gloende Pile.

K Epheser.

Kapitola VI.

10. Däle pak Brattij / pošylkunge sebe w Panu / a serze moc slylly geho:

Trasitak bracia mot badzite vmocnien przez Pana / y przez moc slylly tego.

11. Oblecte se w odziny Bozji / abyście mogli stati proti aukladum dyabelskym.

Przyobleczciej supelną zbroję Bożą / abyście mogli stać przeciwko wo naciżdom cięciom diabla.

12. Neb nemáme Boge proti tělu a krvi: ale proti knížatům a mocem / proti zprávcům světa temnoty / proti duchom nešlechciny w powětří.

Abowsem nse mamy bohu przeciwko krwi a cielu / ale przeciwko panstwu / mocem / proti zprawcom ciemności wietrza / przeciwko duchom niesłachetnym w powietrzu.

13. Protož vezměte na sebe odziny Bozji / abyście mohli odolati w den sly / a wewšsem dokonati státi.

A přeto vezmíte supelną zbroję Boží / abyście mogli sprzetwic sie cięciom złego / y sprawowšy wytrwać / ztrwać / mocnie státi.

14. Stugogtežechy magijce podpasaná bedra wásse Prawdau / a oblecni gsaue w pančy / a sprawedlnosti.

Badzcie tedy trwalemi opasawšy biodra wásse prawda / y wżawšy / ná sie przedni plesť sprawiedliwości.

15. A obuť magijce nohy / hotowi gsaue k Euangelium pokoge.

Obuwšy nogi w gotowane Ewangelie pokoiu.

16. Předewšemi wčmi wozmauce stje Wjry / wterčmž byštie mogli wšlečty sšpy obniwť nešlechcyniřka wšapři.

Atenu wżawšy tharcę wšary / trorabyście mogli wšyřti strzaly ogniste onego złego pogańce.

17 וְסִימוֹ סִימֹתָם ד
דְּפִירְקָנָא וְאֶחָדֵי סִימָא
דְּרוּחָא דְאִימִינְהִי מִלְתָּא
דְּאַלְהִי :

*Prendete ancora l'elmo de la salute,
è il coltello de lo Spirito, che è la parola di
Dio.*

18 וּבְכָל צִלּוֹ וּבְכָל בָּעִינֵי
צִלּוֹ בְּכָל זְכוּ דְרוּחַ וּבְכָל
בְּצִלּוֹתֵי הַיְּהוּדִים שְׁהִרְוּ בְּכָל
אֶדְנֵי בְּדִ מִצִּלּוֹתֵי אֲמִינְיָא
וּמִתְּשִׁבּוּ עַל אֲפִי קִלְהוֹן
קְדִישָׁא :

*Pregando in tutte sorte di'preghiere è
supplicationi à ogni tempo in Spirito, e ve-
gliando in questo stesso con ogni perseve-
ranza, è oratione per tutti i Santi.*

19 אֲהִי עָלֵי דְתִתִּיבָה לִי
מִלְתָּא בְּמִפְתָּח פִּימִי דְעִין
בְּזִלְתָּ אֶכְרוּ אֶרְבָּא
דְּסִבְרִיתָ :

*Esper me, che mi sia data parola ue
l'aprir de la mia bocca con liberta, per no-
tificare il misterio de l'Euangelio.*

20 הוּ דְאַנְגֵּלֵי אִימְרָה
בְּשִׁלְתָּ דְּבִרְהִימָא
אֲמִינְיָא דְּגִלְתָּ לִי
לְמַמְלֵלֵי :

*Per il quale io sono ambasciatore in
catena: & sine dice che io ne parli libera-
mente, como mi conuen parlare.*

21 דְּתִדְעִינֵי דִין אֲהִי אֲנִתָּן
מִדֵּם דְּלִנְתִי וּמִדֵּם דְּסִעֵר
אֲנִי הִנֵּה מְנִידֵעַ לָכוֹן
טוֹכִיקוֹס אֲחִי חֲבִיבִי
וּמִשְׁמִשְׁנָא מְרִימָנָא
בְּמִרְנָא :

*Et accioche ancor Voi sappiate le cose
mie, quel cli io faccio, tutte & le farò no-
te Tichico amato fratello, è fedel ministro
nel Signore.*

22 הִלָּה שְׁדִרְתָּ לִיתְכוּן
עָלֵיהֶם עַל הַדָּא דְּתִדְעִינֵימָא
דְּלִנְתִי נִבְנָא לְבִיתְכוּן :

*Ilquale io ho mandato à Voi per que-
sto istesso, accioche intendiate le cose mie,
e cli egli consoli & conforti uoi.*

17 וְאַחַת כָּבַע הַשְׁשִׁיעָה הָקָחוּ
וְאַחַת חֲרֹב תְּרוּחַ שְׁהוּא דְּכָר
אֱלֹהִים :

*Y el yelmo de salud tomad, y el cuchillo del
Espiritu, que es la palabra de Dios.*

18 בְּכָל תְּפִלָּה וּשְׁמֵאלָה מִתְּפִלָּלִים
בְּכָל-עֵת דְּרוּחַ וְלֹאֵת שְׁקָדִים
בְּכָל-נֶעֱחַ וְתְּפִלָּה עַל-כָּל-
הַקְדוּשִׁים :

*Por toda oracion y ruego orando todo ti-
empo en el Espiritu, y velando en ello con toda
instanciay supplicacion por todos los Sanctos.*

19 וְגַם עָלַי אֲשֶׁר יִנְתֵּן לִי הַדְּבָר
בְּמִפְתָּח שְׁפָתַי בְּבִטְחוֹן לְחֹדֵיעַ
אֶת-מִסְתֵּר הַכְּשׁוּרָה :

*Y por mi, Que me sea dada palabra con abri-
miento de mi boca con confianza, para hazer no-
torio el misterio del Euangelio.*

20 אֲשֶׁר עָלִיהָ מִצִּטִּיר אֲנִי
בְּאֲזָקִים אֲשֶׁר בָּהּ אֲזַבִּיעַ בְּבִטְחוֹן
לְדַבֵּר בְּצִדְקָי :

*Por el qual soy embaxador en esta cadena:
que osadamente hable de el como me conuiene.*

21 וְאֲשֶׁר גַּם אֲתֵם הָדַעְתֶּם אֶת-
כָּל-דְּבָרֵי וּמַעֲשֵׂי אֶת-כָּל-
יְדֵיכֶם טוֹכִיקוֹס אֲחִי יְדִידִי
וּמִשְׁרַת נֶאֱמָן בְּיְהוָה :

*Y porque tambien vosotros sepays mis ne-
gocios y que haga, todo os lo hará saber Tychico
Hermano amado, y fiel sieruo en el Sennor.*

22 אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו אֵלֵיכֶם עַל-
הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר הָדַעְתֶּם אֶת-
דְּבָרֵינוּ וַיְנַחֵם אֶת-לְבֹנְתֵיכֶם :

*Elqual hos he embiado para esto mismo,
paraque entendays loque passa entre nosotros, y
paraque consuele vuestros coraçones.*

17. Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τῆς
σωτηρίας ἀνέλαβε, καὶ τὴν μά-
χαραν τῆς πνέματος, ὅ ἐστι βή-
μα θεοῦ.

*Prenez aussi le heaume de salut, &
l'espee de l'Esprit, qui est la parole de
Dieu :*

18. Διὰ πάσης περιστοχῆς καὶ
δεήσεως περιστοχοῦμενοι ἐν παντί
καίρω, ἐν πνέματι, καὶ εἰς αὐτὸ
τὸ αὐτοπροσώπως ἐν πίστει πε-
σπαρτευσάμενοι καὶ δεήσας περὶ πάντων
τῶν ἁγίων.

*Prians en toutes sortes de priere &
requeste en tout temps en esprit, & veil-
lans à cela avec toute perseuerance, &
requeste que vous presentiez pour tous
les saincts :*

19. Καὶ ἵνα ἐμοί, ἵνα μοι δο-
θῇ λόγος, ἐν ἀνοιχθῇ τῇ στόματός
μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσω τὸ μυσ-
τήριον τῆς διαγγελίας.

*Et pour moi, afin que parole me soit
donnée à bouche ouuerte en hardiellie :
afin de donner à cognoistre le secret de
l'Euangile.*

20. Ὅτι ἐγὼ οὐ περὶ βίας ἐν ἀ-
λύτῃ ἵνα ἐν αὐτῇ παρρησιασάσωμαι,
ὡς δὲ με λαλήσω.

*Pour lequel ie suis ambassadeur en
la chaine: voire afin que ie parle fran-
chement comme il me faut parler.*

21. Ἵνα δὲ εἰδῇτε καὶ ὑμεῖς τὰ
καὶ ἐμὰ, τί πέποιθα, πάντα ὑμῖν
γνωρίσαι τυγχάνει ὁ ἀγαπητὸς ἀ-
δελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος, ὅς ἐστι
κύριος.

*Or afin que vous aussi entendiez
mon estat, & que c'est que ie fai, Tychi-
que nostre frere bien-aimé, & fidele mi-
nistreau Seigneur vous feia sauoir le
tour :*

22. Ὅτι ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς
αὐτὸ τὸ ποῦ, ἵνα γνώτε τὰ περὶ ἡμῶν,
καὶ καταλαβέσθαι τὰς καρδίας ὑ-
μῶν.

*Lequel ie vous ai enuoyé expres
pour cela, afin que vous entendiez no-
stre estat, & qu'il console vos cœurs.*

17. Et galeam salutis assumite: & gladium spiritus, (quod est verbum Dei.)

And take the helmet of salvation / and the sword of the Spirit / which is the word of God.

18. Per omnem orationem & obsecrationem orantes omni tempore in spiritu: & in ipso vigilantes in omni instantia, & obsecratione pro omnibus sanctis.

And pray always with all manner prayer and supplication in the Spirit: and watch thereunto with all perseverance and supplication for all Saints.

19. Et pro me, ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia, notum facere mysterium Evangelii.

And for me, utterance may be given unto me: / that I may open my mouth boldly to publish the secret of the Gospel.

20. Pro quo legatione fungor in catena, ita ut in ipso audeam, prout oportet me, loqui.

Whereof I am an ambassador in bonds: / that therein I may speak boldly, as I ought to speak.

21. Vt autem & vos sciatis quæ circa me sunt, quid agam & omnia vobis nota faciet Tychicus, charissimus frater & fidelis minister in Domino.

But that ye may also know mine affairs / and what I do: / Tychicus my dear brother & faithful minister in the Lord / shall shew you of all things.

22. Quem misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos sunt, & consoletur corda vestra.

Whome I have sent unto you for the same purpose / that he might know mine affairs / and that hee might comfort your hearts.

17. Vnd nemet den Helm des Heils / vnd das Schwert des Geistes / welches ist das Wort Gottes.

De tager Salighedens Hælm / oc Andens Suerd / som er Guds ord.

18. Vnd betet siets in allem anligen / mit bitten vnd flehen / im Geist / vnd wachet dazu mit allem anhalten vnd flehen / für alle Heiligen.

De beder stedse i al nødsøffthed mer bøn oc formanelse / i Anden / Oc vaager der til / mer al varaffthighed oc formanelse / for alle Helligen.

19. Vnd für mich / auff daß mir gegeben werde das wort / mit freudigem auffhuh meines Mundes / Daß ich möge kunth machen das geheimniß des Evangelij.

De for mig / Paa der at Ordet kand giffuis mig / mer min Mundis freudige opladelse / At ieg kand kundgøre Evangelij hemmelighed.

20. Welches Botte ich bin in der Ketten / auff daß ich darinnen freudig handeln möge / vnd reden wie sich gebüret.

Huæff sende Bud ieg er i Lænken / paa der ieg kand handle dristelige der vdi / oc tale som der sig bør.

21. Auff daß aber ihr auch wisset / wie es vmb mich stehet / vnd was ich schaffe / wirds euch alles kunth thun Tychicus / mein lieber Bruder vnd getreuer Diener in dem HERREN.

De paa der at i oc saa kunde vide huorledis der gaar mig / oc huad ieg gør / da skal Tychicus min kære Broder oc tro tjenere i HERREN / kundgøre eder det alle sammen.

22. Welchen ich gesand hab zu euch / vmb desselbigen willen / daß ir erfahret / wie es vmb mich stehet / vnd daß er ewre herßen tröste.

Huæffken ieg sende til eder / for den samme skuld / at i kunde saa at vide / huorledis der gaar mig / De at hand skal tröste eders hjerter.

17. A Lebku Spasenij wezmie / a Mæc Duchu / kterýž gest Slovo Boží.

Helm tež zbáwemy wezmíme / y mtecz duchowny / to jest / slowo Boze.

18. Modlitve se wsslikau Modlitbau a prosbau každeho času w Duchu / a proto tak k bedlivý gsaue we wssy wsta: wítností a s Swatou Jádostij za wssedy Swatě.

Stáleka/modlitwa / y prosba / modlac se na káždý čas přes Duchá y w tymże czúac wsselaka trwalość / y prosba / za wssycti święte.

19. Jámne / aby mi dána byla řeč w otwórcení auct mých smle a swobodné ozná: mowati tagmstwí Ewangelium.

A já mte / aby mi byla dána mowa / ku otworzeniu wst mých z bespieczeniém / abym oznay: mil tátematce Ewangelij.

20. Pro něžto poselstwí k nám w okowách / tak abych w něm smle mluwíl / pak na mně slusly mluwiti.

Žá Proza testem postem w láns: cuchi / abym o ntey bespiecnie mowil / tak iáko mam mowiti.

21. Abyste pak y wy wěděl / co se mne dotýce / co činím / o wssém o tom wám oznámím Tychikus / namílejší bratr a wěrný Služebníč w Pánu.

A abyste y wy wěděl o mých rzeczach / y co činím / wbył: to wám oznaym Tychikus mily brát / y wěrný sluga w Pánie.

22. Ghož gsem poslal k wám pro to samo / abyste znáti mohli na čem nasse wěč gest / a aby potěšyl srdec was spěch.

Kto regom poslal do was ná: tho / abyście wiedzeli o naczach rzeczach / y aby pocieszył serca wasz.

23. שלמה עם אחיו וחובת
עם הימנותה מן אלהא
אבנא ומן מרו ישוב מ
משיתח :

*Pace sia à i fratelli, è charità confede-
da Dio Padre è dal Signor Iesus Christo.*

24. טיבותא עם בלהון
איליו ומחביו למרו ישוב
משיתח דלא חבל אמיו :

*La gratia sia con tutti quelli che ama-
no el nostro Signor Iesus Christo con sin-
cerità. Amen.*

שלמון אצרתא דלון
אפסיה דארתפתבת מן
רהומא ואשתדבת
בנד טוביקוס :

23. שלום לאחיהם ואהבת עם
אמונה מאלהים תאב ומאדגנו
ישוע המשיח :

*Paz sea à los Hermanos, y Charidad y fe por
Dios Padre, y el Sennor Iesus el Christo.*

24. התחנה תהי עם כל
האחבים את אדגנו ישוע
המשיח בלי שחת אמן :

*Gracia con todos los que aman al Sennor
nuestro Iesus el Christo en incorrupcion, A-
men.*

אל אפסיה גכתבת
מרהומא בנד
טוביקוס :

23. Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀ-
γάπῃ μετὰ πίστεως, διὰ θεοῦ πα-
τρὸς καὶ κυρίου ἡμεῶν ἰησοῦ
χριστοῦ.

*Paix soit aux freres, & charité a-
vec foy de par Dieu le Pere, & de par le
Seigneur Iesus Christ.*

24. Ἡ χάρις τοῦ πάντων τῶν ἀ-
γαπῶντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦ
χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ ἀμὲν.

*Grace soit avec tous ceux qui ai-
ment nostre Seigneur Iesus Christ en
pureté, Amen.*

Πρὸς ἐφεσίους ἐγράφη διὰ τοῦ πα-
τρὸς διὰ κυρίου.

23. Pax fratribus & charitas
cum fide à Deo Patre, & Do-
mino Iesu Christo.

Peace be with the brethren/and so-
ne with faith from God the Father/and
from the Lord Jesus Christ.

24. Gratia cum omnibus
qui diligunt Dominum no-
strum Iesum Christum in
incorruptione, Amen.

Grace be with all them which love
our Lord Jesus Christ to their immor-
talitie/ Amen.

*Scripta fuit ex urbe Roma ad
Ephesios, per Tychi-
cum.*

23. Friede sey den Brüdern/ vnd lie-
be mit glauben von Gott dem Vater/
vnd dem H E X X N Jesu Christo.

Fred vere met Brødrene/ oc karlighed met Tro-
en/ aff Gud Fader/ oc den H E X X N Jesu Christo.

24. Gnade sey mit allen/ die da lieb
haben vnsern H E X X N Iesum
Christ vnderuckt.

Gnaade vere met alle dem / som elste vor H E X
X N Iesum Christum vnderindige/ A M E N.

Geschrieben von Rom / an die Epheser
durch Tychicum.

23. Pokog Bratřim a Lás-
ka s věrau od Boha Otce a
od Pána Ježíše Krista.

Pokoy nšech bratřem/ y
milosť z věrau/ od Boha Otce/ y
Pána Jezu Krista.

24. Milost buděj se všem
kteříž milují Pána našeho
Ježíše Krista v neporuš-
tednosti/ Amen.

Láská nšech bedžie ze wšykřic
mž křez y milosť Pána nášeho
Jezu Krista / Fu nšedmžtelno-
stě/ Amen.

Skonawa se list Swatého
Pawla k Epheszkym / z Rzym
ma po Tychykowi po-
slany.

